

॥ वयसकृत प्रहमपुराणे ॥

.. Vyasagita from Brahma Purana ..

sanskritdocuments.org

December 9, 2017

.. Vyasagita from Brahma Purana ..

॥ व॒या॒स॒ग॒ी॒ता॒ प॒॒र॒ह्म॒पु॒रा॒ण॑े ॥

Sanskrit Document Information

Text title : vyAsagItAbrahmapurANAntargataM

File name : vyAsagItAbrahmapurANa.itx

Category : gItA, giitaa

Location : doc_giitaa

Translated by : Posted at <http://www.astrojyoti.com/vyasagita.htm> without author reference

Description-comments : adhyAya numbering is different than

Latest update : May 6, 2013

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

December 9, 2017

sanskritdocuments.org

॥ வ்யாஸகீ³தா ப்³ரஹ்மபுராணே ॥

அத்⁴யாய: 234 (126)

ஆத்யந்திகலயநிரூபணம்

வ்யாஸ உவாச

ஆத்⁴யாத்மிகாதி³ போ⁴ விப்ரா ஜ்ஞாத்வா தாபத்ரயம் பு³த:⁴ ।

உத்பந்நஜ்ஞாநவையாக்³ய: ப்ராப்நோத்யாத்யந்திகம் லயம் ॥ 234.1 ॥

ஆத்⁴யாத்மிகோ⁵பி த்³விவிதா⁴ ஶாரீரோ மாநஸஸ்ததா² ।

ஶாரீரோ ப்³ஹுபி⁴ர்பே⁴தை³ர்பி⁴த்³யதே ஶ்ரூயதாம் ச ஸ: ॥ 234.2 ॥

ஸிரோரோக³ப்ரதிஸ்யாயஜ்வரசுலிப⁴க³ந்த³ரை: ।

கு³ல்மா³ர்ஸ:ஸ்வயது²ஸ்வாஸச²ர்த்³யாதி³பி⁴ரநேகதா⁴ ॥ 234.3 ॥

ததா²ஶக்ஷிரோகா³தீஸாரகுஷ்டா²ங்கா³மயஸம்ஜ்ஞகை: ।

பி⁴த்³யதே தே³ஹஜஸ்தாபோ மாநஸம் ஶ்ரோதுமர்ஹத² ॥ 234.4 ॥

காமக்ரோத⁴ப⁴த்³வேஷலோ⁴மோஹவிஷாத³ஜ: ।

ஸோகாஸுலியாவமாநேர்ஷ்யாமாத்ஸர்யாபி⁴ப⁴வஸ்ததா² ॥ 234.5 ॥

மாநஸோ⁵பி த்³விஜ்ஸ்ரேஷ்டா²ஸ்தாபோ ப⁴வதி நைகதா⁴ ।

இத்யேவமாதி³பி⁴ர்பே⁴தை³ஸ்தாபோ ஹ்யாத்⁴யாத்மிக: ஸம்ரு³த: ॥ 234.6 ॥

ம்ரு³க³பக்ஷிமநுஷ்யாத்³யை: பிஸாசோரக³ராக்ஷஸை: ।

ஸரீஸ்ரு³பாத்³யைர்ஸ ந்ரு³ணம் ஜந்யதே சா⁵⁵தி⁴பௌ⁴திக: ॥ 234.7 ॥

ஸீதோஷ்ணவாதவர்ஷாம்பு³வைத்³யுதாதி³ஸமுத்³ப⁴வ: ।

தாபோ த்³விஜ்வரச்ரேஷ்டா:² கத்²யதே சா⁵⁵தி⁴தை³விக: ॥ 234.8 ॥

க³ர்ப⁴ஜந்மஜராஜ்ஞாநம்ரு³த்யுநாரகஜம் ததா² ।

து:³க²ம் ஸஹஸ்ரஸோ பே⁴தை³ர்பி⁴த்³யதே முநிஸத்தமா: ॥ 234.9 ॥

ஸுகுமாரதநு³ர்பே⁴ ஜந்தூர்ப்³ஹுமலாவ்ரு³தே ।

உல்ப³ஸம்வேஷ்டிதோ ப⁴க³ந்ப்ரு³ஷ்ட²க³ரீவாஸ்தி³ஸம்ஹதி: ॥ 234.10 ॥

அத்யம்லகடுதீக்ஷணேஷ்ணலவணர்மாத்ரு'போ⁴ஜதை: |
 அதிதாபிபி⁴ரத்யய்த²ம் பா³த்யமாநோ⁵திவேத³ந: || 234.11 ||
 ப்ரஸாரணாகுஞ்சநாதெள³ நாகா³(ங்கா³)நாம் ப்ரபு⁴ராத்மந: |
 ஸக்ரு'ந்மூத்ரமஹாபங்கஸாயீ ஸர்வத்ர பீடி³த: || 234.12 ||
 நிருச்ச²வாஸ: ஸசைதந்ய: ஸ்மரஞ்ஜந்மஸதாந்யத² |
 ஆஸ்தே க³ர்பே⁴⁵திது:³கே²ந நிஜகர்மநிப³ந்த⁴ந: || 234.13 ||
 ஜாயமான: புரீஷாஸ்ரு'ங்மூத்ரஸூக்ராவிலாநந: |
 ப்ராஜாபத்யேந வாதேந பீட்³யமாநாஸ்தி²ப³ந்த⁴ந: || 234.14 ||
 அதோ⁴முக²ஸ்தை: க்ரியதே ப்ரப³லை: ஸுதிமாருதை: |
 க்லேஸைர்நிஷக்ராந்திமாப்நோதி ஜட²ராந்மாதூராதூர: || 234.15 ||
 மூர்ச்சா²மவாப்ய மஹதீம் ஸம்ஸ்ப்ரு'ஷ்டோ பா³ஹ்யவாயுநா |
 விஜ்ஞாநப்⁴ரம்ஸமாப்நோதி ஜாதஸ்து முநிஸத்தமா: || 234.16 ||
 கண்டகைரிவ துந்நாங்க:³ க்ரகசைரிவ தா³ரித: |
 பூதிவ்ரணாந்நிபதிதோ த⁴ரண்யாம் க்ரிமிகோ யதா² || 234.17 ||
 கண்டு³யநே⁵பி சாஸக்த: பரிவர்தே⁵ப்யநீஸ்வர: |
 ஸ்தநபாநாதி³காஹாரமவாப்நோதி பரேச்ச²யா || 234.18 ||
 அஸூசிஸ்ரஸ்தரே ஸுப்த: கீடத³ம்ஸாதி³பி⁴ஸ்ததா² |
 ப⁴க்ஷயமாணே⁵பி நைவைஷாம் ஸமர்தோ² விநிவாரணே || 234.19 ||
 ஜந்மது:³கா²ந்யநேகாநி ஜந்மநோ⁵நந்தராணி ச |
 பா³லபா⁴வே யதா³ப்நோதி ஆதி⁴பூ⁴தாதி³காநி ச || 234.20 ||
 அஜ்ஞாநதமஸா ச²ந்நோ மூடா⁴ந்த: கரணே நர: |
 ந ஜாநாதி குத: கோ⁵ஹம் குத்ர க³ந்தா கிமாத்தமக: || 234.21 ||
 கேந ப³ந்தே⁴ந ப³த்³தோ⁴⁵ஹம் காரணம் கிமகாரணம் |
 கிம் கார்யம் கிமகார்யம் வா கிம் வாச்யம் கிம் ந சோச்யதே || 234.22 ||
 கோ த⁴ர்ம: கஸ்ச வா⁵த⁴ர்ம: கஸ்மிந்வர்தேத வை கத²ம் |
 கிம் கர்த்வயமகர்த்வயம் கிம் வா கிம் கு³ணதோ³ஷ்வத் || 234.23 ||
 ஏவம் பஸூஸமைர்மூடை⁴ரஜ்ஞாநப்ரப⁴வம் மஹத் |
 அவாப்யதே நரைர்து:³க²ம் ஸிஸ்நோத³ரபராயண: || 234.24 ||

அஜ்ஞாநம் தாமஸோ பா⁴வ: கார்யாரம்ப⁴ப்ரவ்ரு'த்தய: |
 அஜ்ஞாநிநாம் ப்ரவர்தந்தே கர்மலோபஸ்ததோ த்³விஜா: || 234.25 ||
 நரகம் கர்மணம் லோபாத்த²ப²லமாஹூர்மஹர்ஷய: |
 தஸ்மாத்த³ஜ்ஞாநிநாம் து:³க²மிஹ சாமுத்ர சோத்தமம் || 234.26 ||
 ஜராஜர்ஜரதே³ஹுஸ்ச சிதி²லாவயவ: புமாந் |
 விசலச்ச²ர்ணத³ஸநோ வலிஸ்நாயுஸிராவ்ரு'த: || 234.27 ||
 து³ர்ப்ரநஷ்டநயநோ வ்யோமாந்தர்க³ததாரக: |
 நாஸாவிவரநிர்யாதரோமபுஞ்ஜஸ்சலத்³வபு: || 234.28 ||
 ப்ரகட்பூ⁴தஸர்வாஸ்தி²ர்நதப்ரு'ஷ்டா²ஸ்தி²ஸம்ஹதி: |
 உத்ஸந்நஜ²ராக்க³நித்வாத³ல்பாஹாரோல்பசேஷ்டித: || 234.29 ||
 க்ரு'ச்ச²ரஸங்க்ரமணேத்தா²நஸயநாஸநசேஷ்டித: |
 மந்தீ³ப⁴வச்ச²ரோத்ரநேத்ரக³ல்லலாலாவிலாநந: || 234.30 ||
 அநாயத்தை: ஸமஸ்தைஸ்ச கரணீர்மரணேந்முக:² |
 ததக்ஷணே⁵ப்யநபூ⁴தாநாமஸ்மர்தா⁵கி²லவஸ்துநாம் || 234.31 ||
 ஸக்ரு'து³ச்சாரிதே வாக்யே ஸமுத்³பூ⁴தமஹாஸ்ரம: |
 ஸ்வாஸகாஸாமயாயாஸஸமுத்³பூ⁴தப்ரஜாக³ர: || 234.32 ||
 அந்யேநோத்தா²ப்யதே⁵ந்யேந ததா² ஸம்வேஸ்யதே ஜா¹ |
 ப்⁴ரு'த்யாத்மபுத்ரதா³ராணாமபாநபராக்ரு'த: || 234.33 ||
 ப்ரகூ³ணாகி²லஸௌசஸ்ச விஹாராஹாரஸம்ஸ்ப்ரு'ஹ: |
 ஹாஸ்ய: பரிஜநஸ்யாபி நிர்விண்ணோஸேஷபா³ந்த⁴வ: || 234.34 ||
 அநூபூ⁴தமிவாந்யஸ்மிஞ்ஜந்மந்யாத்மவிசேஷ்டிதம் |
 ஸம்ஸமரந்யௌவநே தீ³ர்க⁴ம் நி:ஸ்வஸித்யதிதாபித: || 234.35 ||
 ஏவமாதீ³நி து:³கா²நி ஜராயாமநூபூ⁴ய ச |
 மரணே யாநி து:³கா²நி ப்ராப்நோதி ஸ்ரு'ணு தாந்யபி || 234.36 ||
 ஸ்தை²க³ர்வாங்க⁴ரிஹஸ்தோ⁵த² ப்ராப்தோ வேபது²நா நர: |
 முஹூர்க்³லாநிபரஸ்சாஸௌ முஹூர்ஜ்ஞாநப³லந்வித: || 234.37 ||
 ஹிரண்யதா⁴ந்யதயபா⁴ர்யாப்⁴ரு'த்யக்³ரு'ஹாதி³ஷு |

ஏதே கத²ம் ப⁴விஷ்யந்தீ³த்யதீ³வமமதாகுல: ॥ 234.38 ॥

மர்மவித³பி⁴ர்மஹாரோகை:³ க்ரகசைரிவ தா³ரு²ண: |

ஸராரிவாந்தகஸ்யோக்³ரைஸ்சி²த³யமாநாஸ்தி²ப³ந்த⁴ந: ॥ 234.39 ॥

பரிவர்தமாந்தாரா க்ஷிஹஸ்தபாத³ம் முஹு: க்ஷிபந் |

ஸம்ஸூஷ்யமாணதால்வோஷ்ட²கண்டோ² கு⁴ரகு⁴ராயதே ॥ 234.40 ॥

நிருத³த⁴கண்ட²தே³ஸீ⁵பி உதா³நஸ்வாஸபீ⁴த: |

தாபேந மஹதா வ்யாப்தஸ்த்ரு³ஷா வ்யாப்தஸ்ததா² க்ஷுதா⁴ ॥ 234.41 ॥

க்லேஸாதூ³த்க்ராந்திமாப்நோதி யாம்யகிங்கரபீ⁴த: |

தாபேந மஹாத வ்யாப்தஸ்த்ரு³ஷா வ்யாப்தஸ்ததா² க்ஷுதா⁴ ॥ 234.42 ॥

ஏதாந்யந்யாநி சோக்³ராணி து:³கா²நி மரணே ந்ரு³ணம் |

ஸ்ரு³ணுத⁴வம் த³ர்ஸம் யாநி ப்ராப்யந்தே புருகைர்ம்ரு³தை: ॥ 234.43 ॥

யாம்யகிங்கரபாஸாதி³க்³ரஹணம் த³ண்ட³தா³நம் |

யமஸ்ய த³ர்ஸநம் சோக்³ரமுக்³ரமார்க்³விலோகநம் ॥ 234.44 ॥

கரம்ப⁴வாலுகாவிஹ்நியந்த்ரஸஸ்த்ராதி³பீ⁴ஷணே |

ப்ரத்யேகம் யாதநாயாஸ்ச யாதநாதி³ த³விஜோத்தமா: ॥ 234.45 ॥

க்ரகசை:பீட்³யமாநாநாம்ம்ரு³(மூ)ஷாயாம் சாபி த⁴மாப்யதாம் |

குடா²ரை: பாட்யமாநாநாம்பூ⁴மௌ சாபி நிக²ந்யதாம் ॥ 234.46 ॥

ஸூலேஷ்வாரோப்யமாணநாம் வ்யாக்⁴ரவக்த்ரே ப்ரவேஸ்யதாம் |

க்³ரு³த⁴ரை: ஸம்ப⁴க்ஷயமாணநாம் த³வீபிபி⁴ஸ்சோபபு⁴ஜ்யதாம் ॥ 234.47 ॥

க்வத³யதாம் தைலமத⁴யே ச க்லித³யதாம் க்ஷாரகர்த³மே |

உச்சந்நிபாத்யமாநாநாம் க்ஷிப்யதாம் க்ஷேபயந்த்ரகை: ॥ 234.48 ॥

நரகே யாநி து:³கா²நி பாபஹேதூத³ப⁴வாநி வை |

ப்ராப்யந்தே நாரகைர்விப்ராஸ்தேஷாம் ஸங்க²யா ந வித³யதே ॥ 234.49 ॥

ந கேவலம் த³விஜஸ்ரேஷ்டா² நரகே து:³க²பத³த⁴தி: |

ஸ்வர்கே³⁵பி பாதபீ⁴தஸ்ய க்ஷயிஷ்ணோர்நாஸ்தி நிர்வ்ரு³தி: ॥ 234.50 ॥

புநஸ்ச க³ர்போ⁴ ப⁴வதி ஜாயதே ச புநர்நர: |

க³ர்போ⁴ விலீயதே பூ⁴யோ ஜாயமாநோ⁵ஸ்தமேதி ச ॥ 234.51 ॥

ஜாதமாத்ரஸ்ச ம்ரியதே பா³லபா⁴வே ச யௌவநே |
 யத்³யத்ப்³ரீ³திசுரம் பும்ஸாம் வஸ்து விப்ரா: ப்ரஜாயதே || 234.52 ||
 ததே³வ து:³க²வ்ரு³க்ஷஸ்ய பீ³ஜத்வமுபக³ச்ச²தி |
 கலத்ரபுத்ரமித்ராதி³க்³ரு³ஹுக்ஷேத்ரத⁴நாதி³கை: || 234.53 ||
 க்ரியதே ந ததா² பூ⁴ரி ஸுக²ம் பும்ஸாம் யதா²ஸுக²ம் |
 இதி ஸம்ஸாரது:³கா²ர்கதாபதாபிதசேதஸாம் || 234.54 ||
 விமுக்³திபாத³பச்சா²யாம்ரு³தே குத்ர ஸுக²ம் ந்ரு³ணம் |
 தத³ஸ்ய த்ரிவித⁴ஸ்யாபி து:³க²ஜாதஸ்ய பண்டி³தை: || 234.55 ||
 க³ர்ப⁴ஜந்மஜரா³யேஷு ஸ்தா²நேஷு ப்ரப⁴விஷ்யத: |
 நிரஸ்தாதிஸ்யாஹ்லாத³ம் ஸுக²பா⁴வைகலக்ஷணம் || 234.56 ||
 பே⁴ஷஜம் ப⁴க³வத்ப்ராப்திரேகா சாSSத்யந்திகீ மதா |
 தஸ்மாத்தத்ப்ராப்தயே யத்ந: கர்தவ்ய: பண்டி³தைர்நரை: || 234.57 ||
 தத்ப்ராப்திஹேதுர்ஜ்ஞாநம் ச கர்ம சோக்தம் த்³விஜோத்தமா: |
 ஆக³மோத்த²ம் விவேகாச்ச த்³விதா⁴ ஜ்ஞாநம் ததோ²ச்யதே || 234.58 ||
 ஸப்³த³ப்³ரஹ்மாSSக³மமயம் பரம் ப்³ரஹ்ம விவேகஜம் |
 அந்த⁴ம் தம இவாஜ்ஞாநம் தீ³பவச்சேந்த³ரியோத்³ப⁴வம் || 234.59 ||
 யதா² ஸூர்யஸ்ததா² ஜ்ஞாநம் யத்³வை விப்ரா விவேகஜம் |
 மநுரப்யாஹு வேதா³ர்த²ம் ஸம்ரு³த்வா யந்முநிஸுத்தமா: || 234.60 ||
 ததே³தச்ச²ருயதாமத்ர ஸம்ப³ந்தே⁴ க³த³தோ மம |
 த்³வே ப்³ரஹ்மணீ வேதி³தவ்யே ஸப்³த³ப்³ரஹ்ம பரம் ச யத் || 234.61 ||
 ஸப்³த³ப்³ரஹ்மணி நிஷ்ணாத: பரம் ப்³ரஹ்மதி⁴க³ச்ச²தி |
 த்³வே வித்³யே வேதி³தவ்யே இதி சாSSத²ர்வணீ ஸ்ருதி: || 234.62 ||
 பரயா ஹ்யக்ஷரப்ராப்திர்ரு³க்³வேதா³தி³மயா⁵பரா |
 யத்தத³வ்யக்தமஜரமசிந்த்யமஜமவ்யயம் || 234.63 ||
 அநிர்⁴தே³ஸ்யமரூபம் ச பாணிபாதா³த்³யஸம்புதம் |
 வித்தம் ஸர்வக³தம் நித்யம் பூ⁴தயோநிமகாரணம் || 234.64 ||
 வ்யாப்யம் வ்யாப்யம் யத: ஸர்வம் தத³வை பஸ்யந்தி ஸூர்ய: |
 தத³ப்³ரஹ்ம பரமம் தா⁴ம தத³வ்யேயம் மோக்ஷகாங்க்ஷிபி:⁴ || 234.65 ||

ஸ்ருதிவாக்யோதி³தம் ஸுலக்ஷமம் தத³விஷ்ணோ: பரமம் பத³ம் ।
உத்பத்திம் ப்ரலயம் சைவ பூ⁴தாநாமக³திம் க³திம் ॥ 234.66 ॥

வேத்தி வித்³யாமவித்³யாம் ச ஸ வாச்யோ ப⁴க³வாநிதி ।
ஜ்ஞாநஸக்திப³லவைஸ்வர்யவீர்யதேஜாம்ஸ்யஸேஷத: ॥ 234.67 ॥

ப⁴க³வச்ச²ப்³த³வாச்யாநி ச ஸ வாச்யோ ப⁴க³வாநிதி ।
ஜ்ஞாநஸக்திப³லைஸ்வர்யவீர்யதேஜாம்ஸ்யஸேஷத: ॥ 234.68 ॥

பூ⁴தேஷு ச ஸ ஸர்வாத்மா வாஸுதே³வஸ்தத: ஸ்ம்ரு³த: ।
உவாசேத³ம் மஹர்ஷிப⁴ய: புரா ப்ரு³ஷ்ட: ப்ரஜாபதி: ॥ 234.69 ॥

நாமாவ்யாக்²யாமநந்தஸ்ய வாஸுதே³வஸ்ய தத்த்வத: ।
பூ⁴தேஷு வஸதே யோ⁵ந்தர்வஸந்த்யத்ர ச தாநி யத் ॥

தா⁴தா விதா⁴தா ஜக³தாம் வாஸுதே³வஸ்தத: ப்ரபு⁴ ॥ 234.70 ॥

ஸஸர்வபூ⁴தப்ரக்ரு³திர்கு³ணம்ஸ்ச, தோ³ஷாம்ஸ்ச ஸர்வாந்ஸ(ந)கு³ணே
ஹ்யதீத: ।

அதீதஸர்வாவரணே⁵கி²லாத்மா, தேநா⁵⁵வ்ரு³தம் யத³ப⁴வநாந்தராலம் ॥
234.71 ॥

ஸமஸ்தகல்யாணகு³ணாத்மகோ ஹி, ஸ்வஸக்திலேஸாத³ரு³தபூ⁴தஸர்க³: ।
இச்சா²க³ரு³ஹீதாபி⁴மதோருதே³ஹ:, ஸம்ஸாதி⁴தாஸேஷஜக³த³தி⁴தோ⁵ஸௌ
॥ 234.72 ॥

தேஜோப³லைஸ்வர்யமஹாவரோத:⁴, ஸ்வவீர்யஸக்த்யாதி³கு³ணைகராஸி: ।
பர: பராணம் ஸகலா ந யத்ர, க்லேஸாத³ய: ஸந்தி பராபரேஸே ॥ 234.73 ॥

ஸ ஈஸ்வரோ வ்யஷ்டிஸமஷ்டிருபோ⁵வ்யக்தஸ்வருப: ப்ரகடஸ்வருப: ।
ஸர்வேஸ்வர: ஸர்வத³ரு³க்ஸர்வவேத்தா, ஸமஸ்தஸக்தி: பரமேஸ்வராக்²ய: ॥
234.74 ॥

ஸம்ஜ்ஞாயதே யேந தத³ஸ்ததோ³ஷம் ஸூ³த⁴ம் பரம் நிர்மலமேகருபம் ।
ஸந்த³ரு³ஸ்யதே வா⁵⁵ப்யத² க³ம்யதே வா, தஜ்ஜ்ஞாநமஜ்ஞாநமதோ⁵ந்யது³க்தம்
॥ 234.75 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வ்யாஸர்ஷிஸம்வாத³ ஆத்யந்திகலயநிரூபணம்
நாம

சதுஸ்த்ரிம்ஸத³தி⁴கத்³விஸததமோSத்⁴யாய: ॥ 234 ॥

அத்⁴யாய: 235 (127)

யோகா³ப்⁴யாஸநிரூபணம்

முநய ஊச:

இதா³நீம் ப்³ருஹி யோக³ம் ச து:³க²ஸம்யோக³பே⁴ஷஜம் ।

யம் விதி³த்வாSவ்யயம் தத்ர யுஞ்ஜாம: புருஷோத்தமம் ॥ 235.1 ॥

ஸ்ருத்வா ஸ வசநம் தேஷாம் குஷ்ணத்³வைபாயநஸ்ததா³ ।

அப்³ரவீத்பரமப்ரீதோ யோகீ³ யோக³விதா³ம் வர: ॥ 235.2 ॥

யோக³ம் வக்ஷ்யாமி போ⁴ விப்ரா: ஸ்ரு³ணுத்⁴வம் ப⁴வநாஸநம் ।

யமப்⁴யஸ்யாSSப்ரு யாத்³யோகீ³ மோக்ஷம் பரமது³ர்லப⁴ம் ॥ 235.3 ॥

ஸ்ருத்வாSSதௌ³ யோக³ஸாஸ்த்ராணி கு³ருமாராத்⁴ய ப⁴க்தித: ।

இதிஹாஸம் புராணம் ச வேதா³ம்ஸ்சைவ விசக்ஷண: ॥ 235.4 ।

ஆஹாரம் யோக³தோ³ஷாம்ஸ்ச தே³ஸகாலம் ச பு³த்³தி⁴மாந் ।

ஜ்ஞாத்வா ஸமப்⁴யஸேத்³யோக³ம் நிர்³த்³வத்³வோ நிஷ்பரிக்³ரஹ: ॥ 235.5 ॥

பு⁴ஞ்ஜந்ஸக்தும் யவாக்³ம் ச தக்ரமூலப²லம் பய: ।

யாவகம் கணபிண்யாகமாஹாரம் யோக³ஸாத்⁴நம் ॥ 235.6 ॥

ந மநோவிகலே த்⁴மாதே ந ஸ்ராந்தே க்ஷுதி⁴தே ததா² ।

ந த்³வந்த்³வே ந ச ஸீதே ச ந சோஷ்ணே நாநிலாத்தமகே ॥ 235.7 ॥

ஸஸப்³தே³ ந ஜலாப்⁴யாஸே ஜீர்ணகோ³ஷ்டே² சதுஷ்பதே² ।

ஸரீஸ்ரு³பே ஸ்மஸாநே ச ந நத்³யந்தேSக்³நிஸம்நிதௌ⁴ ॥ 235.8 ॥

ந சைத்யே ந ச வல்மீகே ஸப⁴யே கூபஸம்நிதை⁴ ।

ந ஸாஷ்கபர்ணநிசயே யோக³ம் யுஞ்ஜீத கர்ஹிசித் ॥ 235.9 ॥

தே³ஸாநேதாநநாத்³ரு³த்ய மூட⁴த்வாத்³யோ யுநக்தி வை ।

ப்ரவக்ஷயே தஸ்ய யே தோ³ஷா ஜாயந்தே விக்⁴நகாரகா: ॥ 235.10 ॥

பா³தி⁴ர்யம் ஜட³தா லோப: ஸ்ம்ரு³தேர்மூகத்வமந்த⁴தா ।

ஜ்வரஸ்ச ஜாயதே ஸத்³யஸ்தத்³வத்³ஜ்ஞாநஸம்ப⁴வ: ॥ 235.11 ॥

தஸ்மாத்த்வாத்த்மநா கார்யா ரக்ஷா யோக³விதா³ ஸதா³ |
த4ர்மார்த²காமமோக்ஷணம் ஸரீரம் ஸாத4நம் யத: ॥ 235.12 ॥

ஆஸ்ரமே விஜநே கு³ஹ்யே நி:ஸப்³தே³ நிர்ப4யே நகே³ |
ஸூந்யாகா³ரே ஸூசௌரம்யே சைகாந்தே தே³வதாலயே ॥ 235.13 ॥

ரஜந்யா: பஸ்சிமே யாமே பூர்வே ச ஸுஸமாஹித: |
பூர்வாஹ்ணே மத4யமே சாஹ்நி யுக்தாஹாரோ ஜிதேந்த³ரிய: ॥ 235.14 ॥

ஆஸீந: ப்ராங்முக்ோ² ரம்ய ஆஸநே ஸுக²நிஸ்சலே |
நாதிநீசே ந சோச்ச²நிதே நிஸ்ப்ரு³ஹ: ஸத்யவாக்ஷாசி: ॥ 235.15 ॥

யுக்தநித்³ரோ ஜிதக்ரோத:⁴ ஸர்வபூ⁴தஹிதே ரத: |
ஸர்வத்³வந்த³வஸஹோ தீ⁴ர: ஸமகாயாங்க்4ரிமஸ்தக: ॥ 235.16 ॥

நாபௌ4 நிதா⁴ய ஹஸ்தௌ த³வௌ ஸாந்த: பத்³மாஸநே ஸ்தி²த: |
ஸம்ஸ்தா²ப்ய த³ரு³ஷ்டிம் நாஸாக்³ரே ப்ராணாநாயம்ய வாக்க³யத: ॥ 235.17 ॥

ஸமாஹ்ரு³த்யேந்த³ரியக்³ராமம் மநஸா ஹ்ரு³த³யே முநி: |
ப்ரணவம் தீ³ர்க4முத³யம்ய ஸம்வ்ரு³தாஸ்ய: ஸுநிஸ்சல: ॥ 235.18 ॥

ரஜஸா தமஸோ வ்ரு³த்திம் ஸத்த்வேந ரஜஸஸ்ததா² |
ஸஞ்சா²த³ய நிர்மலம் ஸாந்தே ஸ்தி²த: ஸம்வ்ரு³தலோசந: ॥ 235.19 ॥

ஹ்ரு³த்பத்³மகோடரே லீநம் ஸர்வவ்யாபி நிரஞ்ஜநம் |
யுஞ்ஜீத ஸாந்தே ஸ்தி²த: ஸம்வ்ரு³தலோசந: ॥ 235.20 ॥

கரணேந்த³ரியபூ⁴தாநி க்ஷேத்ரஜ்ஞே ப்ரத²மம் ந்யஸேத் |
க்ஷேத்ரஜ்ஞஸ்ச பரே யோஜ்யஸ்ததோ யுஞ்ஜிதி யோக³வித் ॥ 235.21 ॥

மநோ யஸ்யாந்தமப்⁴யேதி பரமாத்மநி சஞ்சலம் |
ஸந்த்யஜ்ய விஷயாம்ஸ்தஸ்ய யோக³ஸித்³தி:⁴ ப்ரகாஸிதா ॥ 235.22 ॥

யதா³ நிர்விஷயம் சித்தம் பரே ப்³ரஹ்மணி லீயதே |
ஸமாதௌ⁴ யோக³யுக்தஸ்ய ததா³ஸ்ப⁴யேதி பரம் பத³ம் ॥ 235.23 ॥

அஸம்ஸக்தம் யதா³ சித்தம் யோகி³ந: ஸர்வகர்மஸு |
ப⁴வத்யாநந்த³மாஸாத³ய ததா³ நிர்வாணம்ரு³ச்ச²தி ॥ 235.24 ॥

ஸூத்³த4ம் தா4மத்ரயாதீதம் துர்யாக்யம் புருஷோத்தமம் |

ப்ராப்ய யோக³ப³லாத்³யோகீ³ முச்யதே நாத்ர ஸம்ஸய: ॥ 235.25 ॥

நி:ஸ்ப்ரு³ஹ: ஸர்வகாமேப்⁴ய: ஸர்வத்ர ப்ரியத³ர்ஸந: ।

ஸர்வத்ராநித்யபு³த்³தி⁴ஸ்து யோகீ³ முச்யேத நாந்யதா² ॥ 235.26 ॥

இந்த³ரியாணி ந ஸேவேந வைராக்³யேண ச யோக³வித் ।

ஸதா³ சாப்⁴யாஸயோகே³ந முச்யதே நாத்ர ஸம்ஸய: ॥ 235.27 ॥

ந ச பத்³மாஸநாத்³யோகோ³ ந நாஸாக்³ரநி³க்ஷணாத் ।

மநஸஸ்சேந்த³ரியாணாம் ச ஸம்யோகோ³ யோக³ உச்யதே ॥ 235.28 ॥

ஏவம் மயா முநிஸ்ரேஷ்டா² யோக:³ ப்ரோக்தோ விமுக்த்தி:³ ।

ஸம்ஸாரமோக்ஷஹேதுஸ்ச கிமந்யச்ச²ரோதுமிச்ச²த² ॥ 235.29 ॥

லோமஹர்ஷண உவாச

ஸ்ருத்வா தே வசநம் தஸ்ய ஸாதா⁴ ஸாத்⁴விதி சாப்³ருவந் ।

வ்யாஸம் ப்ரஸஸ்ய ஸம்பூஜ்ய புந: ப்ரஷ்டும் ஸமுத்³யதா: ॥ 235.30 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வ்யாஸர்ஷிஸம்வாதே³ யோகா³ப்⁴யாஸநிரூபண

நாம

பஞ்சத்ரிம்ஸத³தி⁴கத்³விஸுததமோ⁵த்⁴யாய: ॥ 235 ॥

அத்⁴யாய: 236 (128)

ஸாங்க்²யயோக³நிரூபணம்

முநய ஊச:

தவ வக்த்ராப்³தி⁴ஸம்பூ⁴தமம்ரு³தம் வாங்மயம் முநே ।

பிப³தாம் நோ த்³விஜஸ்ரேஷ்ட² ந ந்ரு³ப்திநிஹ த்³ரு³ஸ்யதே ॥ 236.1 ॥

தஸ்மாத்³யோக³ம் முநே ப்³ரூஹி விஸ்தரேண விமுக்த்தி³ம் ।

ஸாங்க்²யம் ச த்³விபதா³ம் ஸ்ரேஷ்ட² ஸ்ரோதுமிச்ச²மஹே வயம் ॥ 236.2 ॥

ப்ரஜ்ஞாவாஞ்ஸ்ரோத்ரியோ யஜ்வா க்²யாத: ப்ராஜ்ஞோ⁵நஸூயக: ।

ஸத்யத⁴ர்மமதி³ப்³ரஹ்மந்கத²ம் ப்³ரஹ்மாதி⁴க³ச்ச²தி ॥ 236.3 ॥

தபஸா ப்³ரஹ்மசர்யேண ஸர்வத்யாகே³ந மேத⁴யா ।

ஸாங்க்²யே வா யதி³ வா யோக³ ஏதத்ப்ரு³ஷ்டோ வத³ஸ்வ ந: ॥ 236.4 ॥

மநஸஸ்சேந்த³ரியாணாம் ச யதை²காக³ய்ரமவாப்யதே ।

யேநோபாயேந புருஷஸ்தத்த்வம் வ்யாக்²யாதுமர்ஹஸி ॥ 236.5 ॥

வ்யாஸ உவாச

நாந்யத்ர ஜ்ஞாநதபஸோர்நாந்யத்ரேந்த்³ரியநிக்³ரஹாத் ।

நாந்யத்ர ஸர்வஸந்த்யாகா³த்ஸித்³தி⁴ம் விந்த³தி கஸ்சந ॥ 236.6 ॥

மஹாபூ⁴தாநி ஸர்வாணி பூர்வஸ்ரு⁴ஷ்டி: ஸ்வயம்பு⁴வ: ।

பூ⁴யிஷ்ட²ம் ப்ராணப்⁴ரு⁴த்³க்³ராமே நிவிஷ்டாநி ஸரீரிஷு ॥ 236.7 ॥

பூ⁴மேர்தே³ஹோ ஜலாத்ஸநேஹோ ஜ்யோதிஷஸ்சக்ஷுஷீ ஸ்ம்ரு⁴தே ।

ப்ராணாபாநாஸ்ரயோ வாயு:கோஷ்டா²காஸம் ஸரீரிணம் ॥ 236.8 ॥

க்ராந்தௌ விஷ்ணுர்ப³லே ஸக்ர: கோஷ்டே²⁵க்³நிர்போ⁴க்துமிச்ச²தி ।

கர்ணயோ: ப்ரதி³ஸ: ஸ்ரோத்ரே ஜிஹ்வாயாம் வாக்ஸரஸ்வதீ ॥ 236.9 ॥

கர்ணௌ த்வக்சக்ஷுஷீ ஜிஹ்வா நாஸிகா சைவ பஞ்சமீ ।

த³ஸ தானீந்த்³ரியோக்தாநி த்³வாராண்யாஹாரஸித்³த⁴யே ॥ 236.10 ॥

ஸப்³த³ஸ்பர்ஸௌ ததா² ரூபம் ரஸம் க³ந்த⁴ம் ச பஞ்சமம் ।

இந்த்³ரியார்தா²ந்ப்ரு⁴த்³க்³வித்³யாதி³ந்த்³ரியேப்⁴யஸ்து நித்யதா³ ॥ 236.11 ॥

இந்த்³ரியாணி மநோ யங்க்தே அவஸ்யா(ஸா)நிவ ராஜிந:(ஸ:) ।

மநஸ்சாபி ஸதா³ யங்க்தே பூ⁴தாத்மா ஹ்ரு⁴த்³யாஸ்ரித: ॥ 236.12 ॥

இந்த்³ரியாணம் ததை²வைஷாம் ஸர்வேஷாமீஸ்வரம் மந: ।

நியமே ச விஸர்கே³ ச பூ⁴தாத்மா மநஸஸ்ததா² ॥ 236.13 ॥

இந்த்³ரியாணீந்த்³ரியார்த²ஸ்ச ஸ்வபா⁴வஸ்சேதநா மந: ।

ப்ராணாபாநௌ ச ஜீவஸ்ச நித்யம் தே³ஹேஷு தே³ஹிநாம் ॥ 236.14 ॥

ஆஸ்ரயோ நாஸ்தி ஸத்த்வஸ்ய கு³ணஸப்³தோ³ ந சேதநா: ।

ஸத்த்வம் ஹி தேஜ: ஸ்ரு⁴ஜதி ந கு³ணந்வை கத²ஞ்சந ॥ 236.15 ॥

ஏவம் ஸப்தத³ஸம் தே³ஹம் வ்ரு⁴தம் ஷோட³ஸபி⁴ர்கு³ண: ।

மநீஷீ மநஸா விப்ரா: பஸ்யத்யாத்மாநமாத்மநி ॥ 236.16 ॥

ந ஹ்யம் சக்ஷுஷா து³ஸ்யோ ந ச ஸர்வைரபீந்த்³ரியை: ।

மநஸா து ப்ரதீ³ப்தேந மஹாநாத்மா ப்ரகஸதே ॥ 236.17 ॥

அஸப்³த³ஸ்பர்ஸரூபம் தச்ச(ச்சா)ரஸாக³ந்த⁴மவ்யயம் ।

அஸரீரம் ஸரீரே ஸவே நிர்⁴க்ஷேத நிரிந்த்³ரியம் ॥ 236.18 ॥

அவ்யக்தம் ஸர்வதே³ஹேஷு மர்த்யேஷு பரமார்சிதம் |
யோSநுபர்யதி ஸ ப்ரேத்ய கல்பதே ப்³ரஹ்மபூ⁴யத: || 236.19 ||

வித்யாவிநயஸம்பந்நப்³ராஹ்மணே க³வி ஹஸ்திநி |
ஸூநி சைவ ஸ்வபாகே ச பண்டி³தா: ஸமத³ர்ஸநி: || 236.20 ||

ஸ ஹி ஸர்வேஷு பூ⁴தேஷு ஜங்க³மேஷு த்⁴ருவேஷு ச |
வஸத்யேகோ மஹாநாத்மா யேந ஸர்வமித³ம் ததம் || 236.21 ||

ஸர்வபூ⁴தேஷு சாSSத்மாநம் ஸர்வபூ⁴தாநி சாSSத்மநி |
யதா³ பர்யதி பூ⁴தாத்மா ப்³ரஹ்ம ஸம்பத்யதே ததா³ || 236.22 ||

யாவாநாத்மநி வேதா³SSத்மா தாவாநாத்மா பராத்மநி |
ய ஏவம் ஸததம் வேத³ ஸோSம்ரு³தத்வாய கல்பதே || 236.23 ||

ஸர்வபூ⁴தாத்மபூ⁴தஸ்ய ஸர்வபூ⁴தஹிதஸ்ய ச |
தே³வாபி மார்கே³ முஹ்யந்தி அபத³ஸ்ய பதை³ஷ்ண: || 236.24 ||

ஸகுந்தாநாமிவாSSகாஸே மத்யஸ்யாநாமிவ சோத³கே |
யதா² க³திர்ந த்³ரு³ஸ்யேந ததா² ஜ்ஞாநவிதா³ம் க³தி: || 236.25 ||

கால: பசதி பூ⁴தாநி ஸர்வாண்யேவாSSத்மநாSSத்மநி |
யஸ்மிஸ்து பச்யதே காலஸ்தந்ந வேதே³ஹு கஸ்சந || 236.26 ||

ந தது³ர்த்⁴வம் ந திர்யக்ச நாதோ⁴ ந ச புந: புந: |
ந மத்⁴யே ப்ரதிக்க³ரு³ஹ்ணீதே நைவ கிஞ்சிந்ந கஸ்சந || 236.27 ||

ஸர்வே தத்ஸ்தா² இமே லோகா பா³ஹ்யமேஷாம் ந கிஞ்சந |
யத்ய்யப்யக்³ரே ஸமாக³ச்சே²த்யதா பா³ணே கு³ண்ச்யுத: || 236.28 ||

நைவாந்தம் காரணஸ்யேயாத்யத்யபி ஸ்யாந்மநோஜவ: |
தஸ்மாத்தஸூக்ஷ்மதரம் நாஸ்தி நாஸ்தி ஸ்தூ²லதரம் ததா² || 236.29 ||

ஸர்வத: பாணிபாத³ம் தத்ஸர்வதோSக்ஷிஸிரோமுக²ம் |
ஸர்வத:ஸ்ருதிமல்லோகே ஸர்வமாவ்ரு³த்ய திஷ்ட²தி || 236.30 ||

ததே³வாணோரணுதரம் தந்மஹத்³ப⁴யோ மஹத்தரம் |
தத³ந்த: ஸர்வபூ⁴தாநாம் த்⁴ருவம் திஷ்ட²ந்ந த்³ரு³ஸ்யதே || 236.31 ||

அக்ஷரம் ச க்ஷரம் சைவ த்³வேதா⁴ பா⁴வோSயமாத்மந: |

கூக: ஸர்வேஷு பூ⁴தேஷு தி³வ்யம் த்வம்ரு³தமகூரம் ॥ 236.32 ॥

நவத்³வாரம் புரம் க்ரு³த்வா ஹம்ஸோ ஹி நியதோ வஸீ |
ஈத்³ரு³ஸ: ஸர்வபூ⁴தஸ்ய ஸ்தா²வரஸ்ய சரஸ்ய ச ॥ 236.33 ॥

ஹானேநாபி⁴விகல்பாநாம் நராணாம் ஸஞ்சயேந ச |
ஸரீராணாமஜஸ்யாSSஹூர்ஹம்ஸத்வம் பாரத³ர்ஸிந: ॥ 236.34 ॥

ஹம்ஸோக்தம் ச கூரம் சைவ கூடஸ்த²ம் யத்தத³கூரம் |
தத்³வித்³வாநகூரம் ப்ராப்ய ஜஹாதி ப்ராணஜந்மநீ ॥ 236.35 ॥

வ்யாஸ உவாச

ப⁴வதாம் ப்ரு³ச்ச²தாம் விப்ரா யதா²வதி³ஹ தத்த்வத: |
ஸாங்க்யம் ஜ்ஞானேந ஸம்யுக்தம் ததே³தத்கீர்திதம் மயா ॥ 236.36 ॥

யோக³க்ரு³த்யம் து போ⁴ விப்ரா: கீர்தயிஷ்யாம்யத: பரம் |
ஏகத்வம் பு³த்தி⁴மநஸோரிந்த³ரியாணம் ச ஸர்வஸ: ॥ 236.37 ॥

ஆத்மநோ வ்யாபிநோ ஜ்ஞாநம் ஜ்ஞாநமேதத³த்தும்மம் |
ததே³தது³பஸாந்தேந தா³ந்தேநாத⁴யாத்மஸீலிநா ॥ 236.38 ॥

ஆத்மாராமேண பு³த்தே⁴ந போ³த்த³த⁴வ்யம் ஸாசிகர்மணா |
யோக³தோ³ஷாந்ஸமுச்சி²த்த³ய பஞ்ச யாந்கவயோ விது:³ ॥ 236.39 ॥

காமம் க்ரோத³ம் ச லோப⁴ம் ச ப⁴யம் ஸ்வப்நம் பஞ்சமம் |
க்ரோத⁴ம் ஸமேந ஜயதி காமம் ஸங்கல்பவர்ஜநாத் ॥ 236.40 ॥

ஸத்த்வஸம்ஸேவநாத³தீ⁴ரோ நித்³ராமுச்சே²த்துமர்ஹதி |
த்⁴ரு³த்யா ஸிஸ்நோத³ரம் ரகூஷத்பாணிபாத³ம் ச சகூஷா ॥ 236.41 ॥

சகூ: ஸ்ரோத்ரம் ச மநஸா மனோ வாசம் ச கர்மணா |
அப்ரமாதா³த்த³ப⁴யம் ஜஹ்யத்த³த³ம்ப⁴ம் ப்ராஜ்ஞோபஸேவநாத் ॥ 236.42 ॥

ஏவமேதாந்யோக³தோ³ஷாஞ்ஜயேந்நித்யமதந்த³ரித: |
அக்³நீம்ஸ்ச ப்³ராஹ்மணம்ஸ்சாத² தே³வதா: ப்ரணமேத்ஸதா³ ॥ 236.43 ॥

வர்ஜயேது³த்த³த⁴தாம் வாசம் ஹிம்ஸாயுக்தாம் மனோநுகா³ம் |
ப்³ரஹ்மதேஜோமயம் ஸாக்ரம் யஸ்ய ஸர்வமித³ம் ஜக³த் ॥ 236.44 ॥

ஏதஸ்ய பூ⁴தபூ⁴தஸ்ய த்³ரு³ஷ்டம் ஸ்தா²வரஜங்க³மம் |
த்⁴யாயநமத்⁴யயநம் தா³நம் ஸத்யம் ஹரீரார்ஜவம் கூமமா ॥ 236.45 ॥

ஸௌசம் சைவாSSதமந: ஸுத்தி⁴ரிந்த்³ரியாணம் ச நிக்³ரஹ: ।
ஏதைர்விவர்க⁴தே தேஜ: பாப்மாநம் சாபகர்ஷதி ॥ 236.46 ॥

ஸம: ஸர்வேஷு பூ⁴தேஷு லப்⁴யாலப்⁴யேந வர்தயந்
தூ⁴தபாப்மா து தேஜஸ்வீ லக்⁴வாஹாரோ ஜிதேந்த்³ரிய: ॥ 236.47 ॥

தாமத்ரதௌ⁴ வஸே க்ரு³த்வா நிஷேவேத்³ப்³ரஹ்மண: பத³ம் ।
மநஸஸ்சேந்த்³ரியாணம் ச க்ரு³த்வைகாக்³ரயம் ஸமாஹித: ॥ 236.48 ॥

பூர்வராத்ரே பரார்தே⁴ ச தா⁴ரயேந்மந ஆத்மந: ।
ஜந்தோ: பஞ்சேந்த்³ரியஸ்யாஸ்ய யத்³யேகம் க்லிந்நமிந்த்³ரியம் ॥ 236.49 ॥

ததோ⁵ஸ்ய ஸ்ரவதி ப்ரஜ்ஞா கி³ரே: பாதா³தி³வோத³கம் ।
மநஸ: பூர்வமாத³த்³யாத்கூர்மாணமிவ மத்ஸ்யஹா ॥ 236.50 ॥

தத: ஸ்ரோத்ரம் ததஸ்சக்ஷுர்ஜிஹ்வா க்⁴ராணம் ச யோக³வித் ।
தத ஏதாநி ஸம்யம்ய மநஸி ஸ்தா²பயேத்³யதி³ ॥ 236.51 ॥

ததை²வாபோஹ்ய ஸங்கல்பாந்மநோ ஹ்யாத்மநி தா⁴ரயேத் ।
பஞ்சேந்த்³ரியாணி மநஸி ஹ்ரு³தி³ ஸம்ஸ்தா²பயேத்³யதி³ ॥ 236.52 ॥

யதை³தாந்யவதிஷ்ட²ந்தே மந: ஷஷ்டா²நி சாSSதமநி ।
ப்ரஸீத³ந்தி ச ஸம்ஸ்தா²யாம் ததா³ ப்³ரஹ்ம ப்ரகாஸதே ॥ 236.53 ॥

விதூ⁴ம இவ தீ³ப்தார்சிராக³த்ய இவ தீ³ப்திமாந் ।
வைத்³யுதோ⁵க்³நி⁴ரிவாSSகாஸே பஸ்யந்த்யாத்மாநமாத்த்மநி ॥ 236.54 ॥

ஸர்வ தத்ர து ஸர்வத்ர வ்யாபகத்வாச்ச த்³ரு³ஸ்யதே ।
தம் பஸ்யந்தி மஹாத்மாநோ ப்³ராஹ்மணா யே மநீஷிண: ॥ 236.55 ॥

த்⁴ரு³திமந்தோ மஹாப்ராஜ்ஞா: ஸர்வபூ⁴தஹிதே ரதா: ।
ஏவம் பரிமிதம் காலமாசரந்ஸம்ஸிதவ்ரத: ॥ 236.56 ॥

ஆஸீநோ ஹி ரஹஸ்யேகோ க³ச்சே²த³க்ஷரஸாம்யதாம் ।
ப்ரமோஹோ ப்⁴ரம ஆவர்தோ க்⁴ராணம் ஸ்ரவணத³ர்ஸநே ॥ 236.57 ॥

அத்³பு⁴தாநி ரஸ: ஸ்பர்ஸ: ஸீதோஷ்ணமாருதாக்ரு³தி: ।
ப்ரதிபா⁴நுபஸர்கா³ஸ்ச ப்ரதிஸங்க்³ரு³ஹ்ய யோக³த: ॥ 236.58 ॥

தாம்ஸ்ததத்வதித்³நாத்³ரு³த்ய ஸாம்யேநைவ நிவர்தயேத் ।

ஞர்யாத்பரிசயம் யோகே³ த்ரைலோக்யே நியதோ முநி: ॥ 236.59 ॥

கி³ரிஸ்ருங்கே³ ததா² சைத்யே வ்ரு³க்ஷமூலேஷு யோஜயேத் |
ஸம்நியம்யேந்த்³ரியக்³ராமம் கோஷ்டே² பா⁴ண்ட³மநா இவ ॥ 236.60 ॥

ஏகாக்³ரம் சிந்தயேந்நித்யம் யோகா³ந்நோத்³விஜதே மந: |
யேநோபயேந ஸக்யேத நியந்தும் சஞ்சலம் மந: ॥ 236.61 ॥

தத்ர யுக்தோ நிஷேவேத ந சைவ விசலேத்தத: |
ஸூந்யாகா³ராணி சைகாக்³ரோ நிவாஸார்த²முபக்ரமேத் ॥ 236.62 ॥

நாதிவ்ரஜேத்பரம் வாசா கர்மணா மநஸா⁵பி வா |
உபேக்ஷகோ யதா²ஹாரோ லப்³தா⁴லப்³த⁴ஸமோ ப⁴வேத் ॥ 236.63 ॥

யஸ்சைநமபி⁴நந்தே³த யஸ்சைநமபி⁴வாத³யேத் |
ஸமஸ்தயோஸ்சாப்யுப⁴யோந்நாபி⁴த்⁴யாயேச்சு²பா⁴ஸுப⁴ம் ॥ 236.64 ॥

ந ப்ரஹ்ரு³ஷ்யேந லாபே⁴ஷு நாலாபே⁴ஷு ச சிந்தயேத் |
ஸம: ஸர்வேஷு பூ⁴தேஷு ஸத⁴ர்மா மாதரிஸ்வந: ॥ 236.65 ॥

ஏவம் ஸ்வஸ்தா²த்மந: ஸாதோ:⁴ ஸர்வத்ர ஸமத³ர்ஸிந: |
ஷண்மாஸாந்நித்யயுக்தஸ்ய ஸப்³த³ப்³ரஹ்மபி⁴வர்ததே ॥ 236.66 ॥

வேத³நார்தாந்பராந்த்³ரு³ஷ்ட்வா ஸமலஷ்டாஸ்காஞ்சந: |
ஏவம் து நிரதோ மார்க³ம் விரமேந்ந விமீஹித: ॥ 236.67 ॥

அபி வர்ணவக்ரு³ஷ்டஸ்து நாரீ வா த⁴ர்மகாங்க்ஷிணீ |
தாவப்யேதேந மார்கே³ண க³ச்சே²தாம் பரமாம் க³திம் ॥ 236.68 ॥

அஜம் புராணமஜரம் ஸநாதநம், யமிந்த்³ரியாதிக³மகோ³சரம் த்³விஜா: |
அவேக்ஷய சேமாம் பரமேஷ்டி²ஸாம்யதாம், ப்ரயாந்த்யநாவ்ரு³த்திக³திம்
மநீஷிண: ॥ 236.69 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வ்யாஸர்ஷிஸம்வாதே³ ஸாங்க்யயோக³நிருபண
நாம

பஞ்சதரிம்ஸத³தி⁴கத³விஸுததமோத்⁴யாய: ॥ 236 ॥

முநய ஊச:

யத்³யேவம் வேத³வசநம் குரு கர்ம த்யஜேதி ச |
காம் தி³ஸம் வித்³யயா யாந்தி காம் ச க³ச்ச²ந்தி கர்மண ॥ 237.1 ॥

ஏதத்³வை ஸ்ரோதுமிச்ச²மஸ்தத்³ப⁴வாந்³ப்³ரவீது ந: |
ஏதத்³ந்யோந்யவைரூப்யம் வர்ததே ப்³ரதிகூலத: ॥ 237.2 ॥

வ்யாஸ உவாச

ஸ்ரு³ணுத்⁴வம் முநிஸார்தூ³லா யத்³ப்ரு³ச்ச²த்⁴வம் ஸமாஸத: |
கர்மவித்³யாமயௌ சௌபௌ⁴ வ்யாக்²யாஸ்யாமி கூராகூரௌ ॥ 237.3 ॥

யாம் தி³ஸம் வித்³யயா யாந்தி யாம் க³ச்ச²ந்தி ச கர்மண |
ஸ்ரு³ணுத்⁴வம் ஸாம்ப்³ரதம் விப்³ரா க³ஹநம் ஹ்யேதது³த்தரம் ॥ 237.4 ॥

அஸ்தி த⁴ர்ம இதி யுக்தம் நாஸ்தி தத்³ரைவ யோ வதே³த் |
யகூஸ்ய ஸாத்³ரு³ஸ்யமித³ம் யகூஸ்யேத³ம் ப⁴வேத³த் ॥ 237.5 ॥

த்³வாவிமாவத² பந்தா²நௌ யத்³ர வேதா:³ ப்³ரதிஷ்டி²தா: |
ப்³ரவ்ரு³த்திலகூணே த⁴ர்மோ நிவ்ரு³த்தோ வா விபா⁴ஷித: ॥ 237.6 ॥

கர்மண ப³த்⁴யதே ஜந்துர்வித்³யயா ச விமுச்யதே |
தஸ்மாத்த்கர்ம ந குர்வந்தி யதய: பாரத³ர்ஸிந: ॥ 237.7 ॥

கர்மண ஜாயதே ப்³ரேத்ய மூர்திமாந்ஷோட³ஸாத்மக: |
வித்³யயா ஜாயதே நித்யமவ்யக்தம் ஹ்யகூராத்மகம் ॥ 237.8 ॥

கர்ம த்வேகே ப்³ரஸம்ஸந்தி ஸ்வல்பு³த்³தி⁴ரதா நரா: |
தேந தே தே³ஹஜாலேந ரமயந்த உபாஸதே ॥ 237.9 ॥

யே து பு³த்³தி⁴ம் பராம் ப்³ராப்தா த⁴ர்மநைபுண்யத³ர்ஸிந: |
ந தே கர்ம ப்³ரஸம்ஸந்தி கூபம் நத்³யாம் பிப³ந்நிவ: ॥ 237.10 ॥

கர்மணம் ப²லமாப்³நோதி ஸுக²து:³கே² ப⁴வாப⁴வௌ |
வித்³யயா தத்³வாப்³நோதி யத்³ர க³த்வா ந ஸோசதி ॥ 237.11 ॥

ந ம்ரியதே யத்³ர க³த்வா யத்³ர க³த்வா ந ஜாயதே |
ந ஜீர்யதே யத்³ர க³த்வா யத்³ர க³த்வா ந வர்த⁴தே ॥ 237.12 ॥

யத்³ர தத்³ப்³ரஹ்ம பரமமவ்யக்தமசலம் த்⁴ருவம் |
அவ்யாக்ரு³தமநாயாமமம்ரு³தம் சாதி⁴யோக³வித் ॥ 237.13 ॥

த்³வந்த³வைர்ந யத்ர பா³த்⁴யந்தே மாநஸேந ச கர்மணா |
ஸமா: ஸர்வத்ர மைத்ராஸ்ச ஸர்வபூ⁴தஹிதே ரதா: ॥ 237.14 ॥

வித்³யாமயோ⁵ந்ய: புருஷோ த்³விஜா: கர்மமயோ⁵பர: |
விப்ராஸ்சந்த³ரஸமஸ்பர்ஸ: ஸுலிக்ஷமயா கலயா ஸ்தி²த: ॥ 237.15 ॥

ததே³தத்³ரு'ஷ்ணா ப்ரோக்தம் விஸ்தரேணாகீ³யதே |
ந வக்தும் ஸக்யதே த்³ரஷ்டும் சக்ரதந்துமிவாம்ப³ரே ॥ 237.16 ॥

ஏகாத³ஸவிகாராத்மா கலாஸம்பா⁴ரஸம்ப்⁴ரு'த: |
மூர்திமாநிதி தம் வித்³யாத்³விப்ரா: கர்மகு³ணாத்மகம் ॥ 237.17 ॥

தே³வோ ய: ஸம்ஸரிதஸ்தஸ்தமிந்³பு³த்³தீ⁴ந்³நு³ரிவ புஷ்கரே |
க்ஷேத்ரஜ்ஞம் தம் விஜாநீயாந்நித்யம் யோக³ஜிதாத்மகம் ॥ 237.18 ॥

தமோ ரஜஸ்ச ஸத்த்வம் ச ஜ்ஞேயம் ஜீவகு³ணாத்மகம் |
ஜீவமாத்மகு³ணம் வித்³யாதா³த்மாநம் பரமாத்மந: ॥ 237.19 ॥

ஸசேதநம் ஜீவகு³ணம் வத³ந்தி, ஸ சேஷ்டதே ஜீவகு³ணம் ச ஸர்வம் |
தத: பரம் க்ஷேத்ரவிதோ³ வத³ந்தி, ப்ரகல்பயந்தோ பு⁴வநாநி ஸப்த ॥ 237.20 ॥

வ்யாஸ உவாச

ப்ரக்ரு'த்யாஸ்து விகாரா யே க்ஷேத்ரஜ்ஞாஸ்தே பரிஸ்ருதா: |
தே சைநம் ந ப்ரஜாநந்தி ந ஜாநாதி ஸ தாநபி ॥ 237.21 ॥

தைஸ்சைவ குருதே கார்யம் மந: ஷஷ்டை²ரிஹேந்த³ரியை: |
ஸுதா³ந்தைரிவ ஸம்யந்தா த்³ரு'ட:⁴ பரமவாஜிபி:⁴ ॥ 237.22 ॥

இந்த³ரியேப்⁴ய: பரா ஹ்யர்தா² அர்தே²ப்⁴ய: பரமம் மந: |
மநஸஸ்து பரா பு³த்³தி⁴ர்³பு³த்³தே⁴ராத்மா மஹாந்பர: ॥ 237.23 ॥

மஹத: பரமவ்யக்தமவ்யக்தாத்பரதோ⁵ம்ரு'தம் |
அம்ரு'தாந்ந பரம் கிஞ்சித்ஸா காஷ்டா² பரமா க³தி: ॥ 237.24 ॥

ஏவம் ஸர்வேஷு பூ⁴தேஷு கூ³டா⁴த்மா ந ப்ரகாஸதே |
த்³ரு'ஸ்யதே த்வக³ப்ரயா பு³த்³த்யா ஸுலிக்ஷமயா ஸுலிக்ஷமத³ர்ஸிபி:⁴ ॥
237.25 ॥

அந்தராத்மநி ஸம்லீய மந:ஷஷ்டா²நி மேத⁴யா |
இந்த³ரியைரிந்த³ரியார்தா²ம்ஸ்ச ப³ஹுசித்தமசிந்தயந் ॥ 237.26 ॥

த்⁴யாநேSபி பரமம் க்ரு³த்வா வித்³யாஸம்பாதி³தம் மந: |
 அநீ³வர: ப்ரஸாந்தாத்மா ததோ க³ச்சே²த்பரம் பத³ம் || 237.27 ||
 இந்த³ரியாணம் து ஸர்வேஷாம் வஸ்யாத்மா சலிதஸ்ம்ரு³தி: |
 ஆத்மந: ஸம்ப்ரதா³நேந மர்த்யோ ம்ரு³த்யமுபாஸ்நுதே || 237.28 ||
 விஹுத்ய ஸர்வஸங்கல்பாந்ஸதத்வே சித்தம் நிவேஸயேத் |
 ஸத்தவே சித்தம் ஸமாவேஸ்ய தத: காலஞ்ஜரோ ப⁴வேத் || 237.29 ||
 சித்தப்ரஸாதே³ந யதிர்ஜஹாதீஹ ஸுபா⁴ஸுப⁴ம் |
 ப்ரஸந்நாத்மாSSதம்நி ஸ்தி²த்வா ஸுக²மத்யந்தமஸ்நுதே || 237.30 ||
 லக்ஷணம் து ப்ரஸாத³ஸ்ய யதா² ஸ்வப்நே ஸுக²ம் ப⁴வேத் |
 நிர்வாதே வா யதா² தீ³போ தீ³ப்யமானோ ந கம்பதே || 237.31 ||
 ஏவம் பூர்வாபரே ராத்ரே யுஞ்ஜந்நாத்மாநமாத்மநா |
 லக்⁴வாஹாரோ விஸுத³தா⁴த்மா பஸ்யத்யாத்மாநமாத்மநி || 237.32 ||
 ரஹஸ்யம் ஸர்வவேதா³நாமநைதிஹ்யமநாக³மம் |
 ஆத்மப்ரத்யாயகம் ஸாஸ்த்ரமித³ம் புத்ராநுஸாஸநம் || 237.33 ||
 த⁴ர்மாக்²யாநேஷு ஸர்வேஷு ஸத்யாக்²யாநேஷு யத்³வஸு |
 த³ஸவர்ஷஸஹஸ்ராணி நிர்மத்²யாம்ரு³தமுத்³த்³ரு³தம் || 237.34 ||
 நவநீதம் யதா² த³த்⁴ந: காஷ்டா²த³க்³நிர்யதை²வ ச |
 ததை²வ விது³ஷாம் ஜ்ஞாநம் முக்திஹேதோ: ஸமுத்³த்⁴ரு³தம் || 237.35 ||
 ஸ்நாதகாநாமித³ம் ஸாஸ்த்ரம் வாச்யம் புத்ராநுஸாஸநம் |
 ததி³த³ம் நாப்ரஸாந்தாய நாதா³ந்தாய தபஸ்விநே || 237.36 ||
 நாவேத³விது³ஷே வாச்யம் ததா² நாநுக³தாய ச |
 நாஸூயகாயாந்ரு³ஜவே ந சாநிர்தி³ஷ்டகாரிணே || 237.37 ||
 ந தர்கஸாஸ்த்ரத³க்³தா⁴ய ததை²வ பிஸுநாய ச |
 ஸ்லாகி⁴நே ஸ்லாக⁴நீயாய ப்ரஸாந்தாய தபஸ்விநே || 237.38 ||
 இத³ம் ப்ரியாய புத்ராய ஸிஷ்யாயாநுக³தாய து |
 ரஹஸ்யத⁴ர்மம் வக்தவ்யம் நாந்யஸ்மை து கத²ஞ்சந || 237.39 ||
 யத³ப்யஸ்ய மஹீம் த³த்³யாத³ரந்பூர்ணமிமாம் நர: |
 இதமேவ தத: ஸ்ரேய இதி மந்யேத தத்த்வவித் || 237.40 ||

அதோ கு³ஹ்யதரார்த²ம் தத³த்⁴யாத்மமதிமாநுஷம் |
யத்தந்மஹர்ஷிபி⁴ர்து³ஷ்டம் வேதா³ந்தேஷு ச கீ³யதே || 237.41 ||

தத³யுஷ்மப்⁴யம் ப்ரயச்சா²மி யந்மாம் ப்ரு³ச்ச²த ஸத்தமா: |
யந்மே மநஸி வர்தேத யஸ்து வோ ஹ்ரு³தி³ ஸம்ஸய: ||

ஸ்ருதம் ப⁴வத்³பி⁴ஸ்தத்ஸர்வம் கிமந்யத்கத²யாமி வ: || 237.42 ||

முநய ஊச:

அத்⁴யாத்மம் விஸ்தரேணேஹ புநரேவ வத்³ஸ்வ ந: |
யத்³த்⁴யாத்மம் யதா² வித்³மோ ப⁴க³வந்ந்ரு³ஷிஸத்தம் || 237.43 ||

வ்யாஸ உவாச

அத்⁴யாத்மம் யதி³த³ம் விப்ரா: புருஷஸ்யேஹ பட்²யதே |
யுஷ்மப்⁴யம் கத²யிஷ்யாமி தஸ்ய வ்யாக்²யா⁵வதா⁴ர்யதாம் || 237.44 ||

பீ⁴மிராபஸ்ததா² ஜ்யோதிர்வாயுராகாஸமேவ ச |
மஹாபூ⁴தாநி யஸ்சைவ ஸர்வபூ⁴தேஷு பூ⁴தக்ரு³த் || 237.45 ||

முநய ஊச:

ஆகாரம் து ப⁴வேத்³யஸ்ய யஸ்மிந்தே³ஹம் ந பஸ்யதி |
ஆகாஸாத்³யம் ஸரீரேஷு கத²ம் தது³பவர்ணயேத் ||

இந்த்³ரியாணம் கு³ண: கேசித்தக²ம் தாநுபலக்ஷயேத் || 237.46 ||

வ்யாஸ உவாச

ஏதத்³வோ வர்ணயிஷ்யாமி யதா²வத்³நுத³ர்ஸநம் |
ஸ்ரு³ணுத்⁴வம் ததி³ஹைகாக்³யரா யதா²தத்த்வம் யதா² ச தத் || 237.47 ||

ஸப்³த:³ ஸ்ரோத்ரம் ததா² கா²நி த்ரயமாகாஸலக்ஷணம் |
ப்ராணஸ்சேஷ்டா ததா² ஸ்பர்ஸ ஏதே வாயுகு³ணஸ்த்ரய: || 237.48 ||

ரூபம் சக்ஷுர்விபாகஸ்ச த்ரிதா⁴ ஜ்யோதிர்விதீ⁴யதே |
ரஸோ⁵த² ரஸநம் ஸ்வேதோ³ கு³ணஸ்த்வேதே த்ரயோ⁵ம்ப⁴ஸாம் || 237.49 ||

க்⁴ரேயம் க்⁴ராணம் ஸரீரம் ச பூ⁴மேரேதே கு³ணஸ்த்ரய: |
ஏதாவாநிந்த்³ரியக்³ராமோ வ்யாக்²யாத: பாஞ்சபௌ⁴திக: || 237.50 ||

வாயோ: ஸ்பர்ஸோ ரஸோ⁵த³ப்⁴யஸ்ச ஜ்யோதிஷோ ரூபமுச்சயதே |

ஆகாஸப்ரப⁴வ: ஸப்³தோ³ க³ந்தோ⁴ பூ⁴மிகு³ண: ஸம்ரு⁴த: ॥ 237.51 ॥

மநோ பு³த்தி:⁴ ஸ்வபா⁴வஸ்ச கு³ணா ஏதே ஸ்வயோநிஜா: |
தே கு³ணாநதிவர்தந்தே கு³ணேப்⁴ய: பரமா மதா: ॥ 237.52 ॥

யதா² குர்ம இவாங்கா³நி ப்ரஸார்ய ஸம்நியச்ச²தி |
ஏவமேவேந்த்³ரியக்³ராமம் பு³த்தி⁴ஸ்ரேஷ்டோ² நியச்ச²தி ॥ 237.53 ॥

யதூ³ர்த்⁴வம் பாத³தலயோரவார்கேர்த்³வம் ச(க³த⁴ஸ்ச)பஸ்யதி |
ஏதஸ்மிந்நேவ க்ரு⁴த்யே ஸா வர்ததே பு³த்தி⁴ருத்தமா ॥ 237.54 ॥

கு³ணஸ்து ந்யதே பு³த்தி⁴ர்பு³த்தி⁴ரேவேந்த்³ரியாண்யபி |
மந:ஷஷ்டா²நி ஸர்வாணி பு³த்த்⁴யா ப⁴வாக்குதோ க்³ரு⁴ண: ॥ 237.55 ॥

இந்த்³ரியாணி நரை: பஞ்ச ஷஷ்ட²ம் தந்மந உச்ச்யதே |
ஸப்தமீம் பு³த்தி⁴மேவாஶ்ஶஹு: க்ஷேத்ரஜ்ஞம் வித்³தி⁴ சாஷ்டமம் ॥ 237.56 ॥

சக்ஷுராலோகநாயைவ ஸம்ஸயம் குருதே மந: |
பு³த்தி⁴ரத்யவஸாநாய ஸாக்ஷீ க்ஷேத்ரஜ்ஞ உச்ச்யதே ॥ 237.57 ॥

ரஜஸ்தமஸ்ச ஸத்த்வம் ச த்ரய ஏதே ஸ்வயோநிஜா: |
ஸமா: ஸர்வேஷு பூ⁴தேஷு தாந்ரு³ணாநுபலக்ஷயேத் ॥ 237.58 ॥

தத்ர யத்பீ³திஸம்யுக்தம் கிஞ்சிதா³த்மநி லக்ஷயேத் |
ப்ரஸாந்தமிவ ஸம்யுக்தம் ஸத்த்வம் தது³பதா⁴ரயேத் ॥ 237.59 ॥

யத்து ஸந்தாபஸம்யுக்தம் காயே மநஸி வா ப⁴வேத் |
ப்ரவ்ரு⁴த்தம் ரஜ இத்யேவம் தத்ர சாப்யுபலக்ஷயேத் ॥ 237.60 ॥

யத்து ஸம்மோஹஸம்யுக்தமவ்யக்தம் விஷமம் ப⁴வேத் |
அப்ரதார்க்யமவிஜ்ஞேயம் தமஸ்தது³பதா³ரயேத் ॥ 237.61 ॥

ப்ரஹர்ஷ: ப்ரீ³திராநந்த³ம் ஸ்வாம்யம் ஸ்வஸ்தா²த்மசித்ததா |
அகஸ்மாத்³யதி³ வா கஸ்மாத்³வத³ந்தி ஸாத்த்விகாந்ரு³ணாந் ॥ 237.62 ॥

அபி⁴மாநோ ம்ரு⁴ஷாவாதோ³ லோபோ⁴ மஹோஸ்ததா²க்ஷமா |
லிங்கா³நி ரஜஸஸ்தாநி வர்தந்தே ஹேதுதத்த்வத: ॥ 237.63 ॥

ததா² மோஹ: ப்ரமாத³ஸ்ச தந்த்³ரீ³ நிந்த்³ராஶ்³ப்ரபோ³தி⁴தா |
கத²ஞ்சித³பி⁴வர்தந்தே விஜ்ஞேயாஸ்தாமஸா கு³ண: ॥ 237.64 ॥

மந: ப்ரஸ்ரு³ஜதே பா⁴வம் பு³த்தி⁴ரத்⁴யவஸாயிநீ |
 ஹ்ரு³த்யம் ப்ரியமேவேஹ த்ரிவிதா⁴ கர்மசோத³நா || 237.65 ||

இந்த³ரியேப்⁴ய: பரா ஹ்யர்தா² அர்தே²ப்⁴யஸ்ச பரம் மந: |
 மநஸஸ்து பரா பு³த்தி⁴ர்பு³த்தே⁴ராத்மா பர: ஸம்ரு³த: || 237.66 ||

பு³த்தி⁴ராத்மா மநுஷ்யஸ்ய பு³த்தி⁴ரேவா⁵⁵மநாயிகா |
 யதா³ விசுருதே பா⁴வம் ததா³ ப⁴வதி ஸா மந: || 237.67 ||

இந்த³ரியாணம் ப்ரு²த்³க்பா⁴வாத்³பு³த்தி⁴ர்விசுருதே ஹ்யநு |
 கூ்ரு³ண்வதீ ப⁴வதி ஸ்ரோத்ரம் ஸப்ரு³ஸதீ ஸப்ர³ஸ உச்யதே || 237.68 ||

ப்யந்தி ச ப⁴வேத்³த்³ரு³ஷ்ட ரஸந்தீ ப⁴வேத் |
 ஜிக்⁴ரந்தீ ப⁴வதி க்⁴ராணம் பு³த்தி⁴ர்விசுருதே ப்ரு²த்³க் || 237.69 ||

இந்த³ரியாணி து தாந்யாஹுஸ்தேஷாம் வ்ரு³த்த்யா விதிஷ்ட²தி |
 திஷ்ட²தி புருஷே பு³த்தி⁴ர்பு³த்தி⁴பா⁴வவ்யவஸ்தி²தா || 237.70 ||

கதா³சில்லப⁴தே ப்ரீதிம் கதா³சித³பி ஸோசதி |
 ந ஸுகே²ந ந து:³கே²ந கதா³சிதி³ஹ முஹ்யதே || 237.71 ||

ஸ்வயம் பா⁴வாத்மிகா பா⁴வாம்ஸ்த்ரீநேதாநதிவர்ததே |
 ஸரிதாம் ஸாக³ரோ ப்ர்தா மஹாவேலாமிவோர்மிமாந் || 237.72 ||

யதா³ ப்ரார்த்யதே கிஞ்சித்ததா³ ப⁴வதி ஸா மந: |
 அதி⁴ஷ்டா²நே ச வை பு³த்த³யா ப்ரு²த²கே³தாநி ஸம்ஸமரேத் || 237.73 ||

இந்த³ரியாணி ச மேத்⁴யாநி விசேதவ்யாநி க்ரு³த்த்ஸ்நஸ: |
 ஸர்வாண்யேவாநுபூர்வேண யத்³யதா³ ச விதீ⁴யதே || 237.74 ||

அபி⁴பா⁴க³மநா பு³த்தி⁴ர்பா⁴வோ மநஸி வர்ததே |
 ப்ரவர்தமாநஸ்து ரஜ: ஸத்த்வமப்யதிவர்ததே || 237.75 ||

யே வை பா⁴வேந வர்தந்தே ஸர்வேஷ்வேதேஷு தே த்ரிஷு |
 அந்வர்தா²ந்ஸம்ப்ரவர்தந்தே ரத²நேமிமரா இவ || 237.76 ||

ப்ரதீ³பார்த²ம் மந: குர்யாதி³ந்த³ரியைர்பு³த்தி⁴ஸத்தமை: |
 நிஸ்சரத்³பி⁴ர்யதா²யோக³முதா³ஸீநைர்யத்³ரு³ச்ச²யா || 237.77 ||

ஏவம் ஸ்வபா⁴வமேவேத³மிதி பு³த்த³வா ந முஹ்யதி |
 அஸோசந்ஸம்ப்ரஹ்ரு³ஷ்யம்ஸ்ச நித்ய விக³தமத்ஸர: || 237.78 ||

ந ஹ்யாத்மா ஸக்யதே த்³ரஷ்டுமிந்த்³ரியை: காமகோ³சரை: |
ப்ரவர்தமாநைரநேகைர்கர்த⁴து³ரைரக்ரு³தாத்மபி:⁴ ॥ 237.79 ॥

தேஷாம் து மநஸா ரஸ்மீந்யதா³ ஸம்யங்நியச்ச²தி |
ததா³ ப்ரகாஸதே⁵ஸ்யா⁵⁵த்மா த்³பதீ³ப்தா யதா²⁵⁵க்ரு³தி: ॥ 237.80 ॥

ஸர்வேஷாமேவ பூ⁴தாநாம் தமஸ்யுபக³தே யதா² |
ப்ரகாஸம் ப⁴வதே ஸர்வம் ததை²வமுபதா⁴ர்யதாம் ॥ 237.81 ॥

யதா² வாரிசர: பக்ஷீ ந விப்யதி ஜலே சரந் |
விமுக்தாத்மா ததா² யோகீ³ கு³ணதோ³ஷைர்ந விப்யதே ॥ 237.82 ॥

ஏவமேவ க்ரு³தப்ரஜ்ஞோ ந தோ³ஷைர்விஷ்யாம்ஸ்சரந் |
அஸஜ்ஜமாந: ஸர்வேஷு ந கத²ஞ்சித்ப்ரவிப்யதே ॥ 237.83 ॥

த்யக்த்வா பூர்வக்ரு³தம் கர்மரதிர்யஸ்ய ஸதா³⁵⁵த்மநி |
ஸர்வபூ⁴தாத்மபூ⁴தஸ்ய கு³ணஸங்கே³ந ஸஜ்ஜத: ॥ 237.84 ॥

ஸ்வயமாத்மா ப்ரஸவதி கு³ணேஷ்வபி கதா³சந |
ந கு³ண விது³ராத்மாநம் கு³ணந்வேத³ ஸ ஸர்வதா³ ॥ 237.85 ॥

பரித³த்யாத்³கு³ணநாம் ஸ த்³ரஷ்டா சைவ யதா²தத²ம் |
ஸத்தவக்ஷைத்ரஜ்ஞயோரேவமந்தரம் லக்ஷயேந்நர: ॥ 237.86 ॥

ஸ்ரு³ஜதே து கு³ணநேக ஏகோ ந ஸ்ரு³ஜதே கு³ணந் |
ப்ரு³த²க்³பூ⁴தௌ ப்ரக்ரு³த்யௌ ஸம்ப்ரயுக்தௌ ச ஸர்வதா³ ॥ 237.87 ॥

யதா²⁵ஸ்மநா ஹிரண்யஸ்ய ஸம்ப்ரயுக்தௌ ததை²வ தௌ |
மஸகௌது³ம்ப்³ரௌ வா⁵பி ஸம்ப்ரயுக்தௌ யதா² ஸஹ ॥ 237.88 ॥

இஷிகா வா யதா² முஞ்ஜே ப்ரு³த²க்³ ஸஹ சைவாஹ |
ததை²வ ஸஹிதாவேதௌ அந்யோந்யஸ்மிந்ப்ரதிஷ்ட²தௌ ॥ 237.89 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வ்யாஸர்ஷிஸம்வாதே³
ஸப்தத்ரிம்ஸத³தி⁴கத³விஸததமோத்⁴யாய: ॥ 237 ॥

அத்⁴யாய: 238 (130)

கு³ணஸர்ஜநகத²நம்

வ்யாஸ உவாச

ஸ்ரு³ஜதே து கு³ணந்ஸதத்வே ஷேத்ரஜ்ஞஸ்த்வதி⁴திஷ்ட²தி ।
கு³ணந்விக்ரியத: ஸர்வாநுதா³ஸீநவதீ³ஸ்வர: ॥ 238.1 ॥

ஸ்வபா⁴வயுக்தம் தத்ஸர்வம் யதி³மாந்ஸ்ரு³ஜதே கு³ணந் ।
ஊர்ணநாபி⁴ர்யதா² ஸூத்ரம் ஸ்ரு³ஜதே தத்³கு³ணம்ஸ்ததா² ॥ 238.2 ॥

ப்ரவ்ரு³த்தா ந நிவர்தந்தே ப்ரவ்ரு³த்திர்நோபலப்⁴யதே ।
ஏவமேக வ்யவஸ்யந்தி நிவ்ரு³த்திமிதி சாபரே ॥ 238.3 ॥

உப⁴யம் ஸம்ப்ரதா⁴ர்யைதத்³யவஸ்யேத்³யதா²மதி ।
அநேநைவ விதா⁴நேந ப⁴வேத்³வை ஸம்ஸயோ மஹாந் ॥ 238.4 ॥

அநாதி³நிதா⁴நோ ஹ்யாத்மா தம் பு³த்³த⁴வா விஹரேந்நர: ।
அக்ருத்⁴யந்நப்ரஹ்ரு³ஷ்யம்ஸ்ச நித்யம் விக³தமத்ஸர: ॥ 238.5 ॥

இத்யேவம் ஹ்ரு³த்யே ஸர்வோ பு³த்³தி⁴சிந்தாமயம் த்³ரு³டம் ।
அநித்யம் ஸுக²மாஸீநமஸோச்யம் சி²ந்நஸம்ஸய: ॥ 238.6 ॥

தரயேத்ப்ரச்யுதாம் ப்ரு³த்²வீம் யதா² பூர்ணம் நதீ³ம் நரா: ।
அவகா³ஹ்ய ச வித்³வாம்ஸோ விப்ரா லோலமிமம் ததா² ॥ 238.7 ॥

ந து தப்யதி வை வித்³வாந்ஸ்த²லே சரதி தத்த்வவித் ।
ஏவம் விசிந்த்ய சா⁵⁵த்மாநம் கேவலம் ஜ்ஞாநமாத்த்மந: ॥ 238.8 ॥

தாம்(தம்)து பு³த்³த⁴வா நர: ஸர்க³ம் பூ⁴தாநாமாக³திம் க³திம் ।
ஸமசேஷ்டஸ்ச வை ஸம்யக்³லப⁴தே ஸமமுத்தமம் ॥ 238.9 ॥

ஏதத்³த்³விஜ்நம்ஸாமக்³ய்ரம் ப்³ராஹ்மணஸ்ய விஸேஷத: ।
ஆத்மஜ்ஞாநஸமஸ்நேஹபர்யாப்தம் தத்பராயணம் ॥ 238.10 ॥

த்வம் பு³த்³த⁴வா ப⁴வேத்³பு³த்³த⁴ கிமந்யத்³பு³த்³த⁴லக்ஷணம் ।
விஜ்ஞாயைதத்³விமுச்யந்தே க்ரு³தக்ரு³த்யா மநீ⁵⁵ண: ॥ 238.11 ॥

ந ப⁴வதி விது³ஷாம் மஹத்³ப⁴யம், யத்³விது³ஷாம் ஸுமஹத்³ப⁴யம் பரத்ர ।
ந ஹி க³திரதி⁴கா⁵ஸ்தி கஸ்யசித்³ப⁴வதி ஹி யா விது³ஷ: ஸநாதநீ ॥ 238.12 ॥

லோகே மாதரமஸூயதே நரஸ்தத்ர தே³வமநிர்⁵⁵க்ஷய ஸோசதே ।
தத்ர சேத்குஸலோ ந ஸோசதே, யே விது³ஸ்தது³ப⁴யம் க்ரு³தாக்ரு³தம் ॥
238.13 ॥

யத்கரோத்யநபி⁴ஸந்தி⁴பூர்வகம், தச்ச நிந்த³யதி யத்புரா க்ரு³தம் ।
யத்ப்ரியம் தது³ப்யம் ந வா⁵ப்ரியம், தஸ்ய தஜ்ஜநயதீஹ குர்வத: ॥ 238.14 ॥

முநய ஊச:

யஸ்மாத்³வர்மாத்த்பரோ த⁴ர்மோ வித்³யதே நேஹ கஸ்சந ।
யோ விஸிஷ்டஸ்ச பூ⁴தேப்⁴யஸ்தத்³ப⁴வாந்ப்ர³ரவீது ந: ॥ 238.15 ॥

வ்யாஸ உவாச

த⁴ர்மம் ச ஸம்ப்ரவக்ஷயாமி புராணம்ரு³ஷிபி:⁴ ஸ்துதம் ।
விஸிஷ்டம் ஸர்வத⁴ர்மேப்⁴ய: ஸ்ரு³ணுத்⁴வம் முநிஸத்தமா: ॥ 238.16 ॥

இந்த³ரியாணி ப்ரமாதீ²நி பு³த்³த⁴யா ஸம்யம்ய தத்த்வத: ।
ஸர்வத: ப்ரஸ்ரு³தாநீஹ பிதா பா³லாநிவா⁵⁵தம்ஜாந் ॥ 238.17 ॥

மநஸஸ்சேந்த³ரியாணாம் சாப்யைகாக்³ரயம் பரமம் தப: ।
விஜ்ஞேய: ஸர்வத⁴ர்மேப்⁴ய: ஸ த⁴ர்ம: பர உச்யதே ॥ 238.18 ॥

தாநி ஸர்வாணி ஸந்தா⁴ய மந: ஷஷ்டா²நி மேத⁴யா ।
ஆத்மத்ரு³ப்த: ஸ ஏவா⁵⁵ஸீத்³ப³ஹுசின்த்யமசின்தயந் ॥ 238.19 ॥

கோ³சரேப்⁴யோ நிவ்ரு³த்தாநி யதா³ ஸ்தா²ஸ்யந்தி வேஸ்மநி ।
ததா³ சைவா⁵⁵தம்நா⁵⁵தமாநம் பரம் த்³ரக்ஷயத்² ஶாஸ்வதம் ॥ 238.20 ॥

ஸர்வாத்மாநம் மஹாத்மாநம் விதூ⁴மமிவ பாவகம் ।
ப்ரபஸ்யந்தி மஹாத்மாநம் ப்³ராஹ்மண யே மநீ³ஷிண: ॥ 238.21 ॥

யதா² புஷ்பப²லோபேதோ ப³ஹுஸாகோ² மஹாத்³ரும: ।
ஆத்மநோ நாபி⁴ஜாநீதே க்வ மே புஷ்பம் க்வ மே ப²லம் ॥ 238.22 ॥

ஏவமாத்மா ந ஜாநீதே க்வ க³மிஷ்யே குதோ⁵ந்வஹம் ।
அந்யோ ஹ்யஸ்யாந்தராத்மா⁵ஸ்தி ய: ஸர்வமநுபஸ்யதி ॥ 238.23 ॥

ஜ்ஞாநதீ³பேந தீ³ப்தேமந பஸ்யத்யாத்மாநமாத்மாநா ।
த்³ரு³ஷ்ட்வா⁵⁵தமாநம் ததா² யூயம் விராகா³ ப⁴வத த்³விஜா: ॥ 238.24 ॥

விமுக்தா: ஸர்வபாபேப்⁴யோ முக்தத்வச இவோரகா:³ ।
பராம் பு³த்³தி⁴மவாப்யேஹாப்யசின்தா விக³தஜ்வரா: ॥ 238.25 ॥

ஸர்வத: ஸ்ரோதஸம் கோ⁴ராம் நதீ³ம் லோகப்ரவாஹிணீம் ।
பஞ்சேந்த³ரியக்³ராஹவதீம் மந:ஸங்கல்பரோத⁴ஸம் ॥ 238.26 ॥

லோப⁴மோஹத்ருⁿண்ச்ச²ந்நாம் காமக்ரோத⁴ஸரீஸ்ருⁿபாம் ।
 ஸத்யதீ²ர்தா²ந்ருⁿதக்ஷோபா⁴ம் க்ரோத⁴பங்காம் ஸரித³்வராம் ॥ 238.27 ॥
 அவ்யக்தப்ரப⁴வாம் ஸீக்⁴ராம் காமக்ரோத⁴ஸமாகுலாம் ।
 ப்ரதரத⁴வம் நதீ³ம் பு³த³த்யா து³ஸ்தராமக்ருⁿதாத்மபி:⁴ ॥ 238.28 ॥
 ஸம்ஸாரஸாக³ரக³மாம் யோநிபாதாலது³ஸ்தராம் ।
 ஆத்மஜந்மோத்³ப⁴வாம் தாம் து ஜிஹ்வாவர்தது³ராஸதா³ம் ॥ 238.29 ॥
 யாம் தரந்தி க்ருⁿதப்ரஜ்ஞா த்⁴ருⁿதிமந்தோ மநீⁿஷிண: ।
 தாம் தீர்ண: ஸர்வதோ முக்தோ விதூ⁴தாத்மாSSதம்வாஞ்சுஸூசி: ॥ 238.30 ॥
 உத்தமாம் பு³த³தி⁴மாஸ்தா²ய ப்³ரஹ்மபூ⁴யாய கல்பதே ।
 உத்தீர்ண: ஸர்வஸங்க்லேஸாந்ப்ரஸந்நாத்மா விக்லமஷ: ॥ 238.31 ॥
 பூ⁴யிஷ்டா²நீவ பூ⁴தாநி ஸர்வஸ்தா²நாந்நி⁴க்ஷய ச ।
 அக்ருத்⁴யந்நப்ரஸீத³ம்ஸ்ச ந்ருⁿஸம்ஸமதிஸ்ததா² ॥ 238.32 ॥
 ததோ த்³ரக்ஷயத² ஸர்வேஷாம் பூ⁴தாநாம் ப்ரப⁴வாப்யயாத் ।
 ஏதத்³வி ஸர்வத⁴ர்மேப்⁴யோ விஸிஷ்டம் மேநிரே பு³தா:⁴ ॥ 238.33 ॥
 த⁴ர்மம் த⁴ர்மப்⁴ருⁿதாம் ஸ்ரேஷ்டா² மநுய: ஸத்யத³ர்ஸிர: ।
 ஆத்மாநோ வ்யாபிநோ விப்ரா இதி புத்ராநுஸாஸநம் ॥ 238.34 ॥
 ப்ரயதாய ப்ரவக்தவ்யம் ஹிதாயாநுக³தாய ச ।
 ஆத்மஜ்ஞாநமித³ம் கு³ஹ்யம் ஸர்வகு³ஹ்யதமம் மஹத் ॥ 238.35 ॥
 அப்³ரவம் யத³ஹம் விப்ரா ஆத்மஸாக்ஷிகமஞ்ஜஸா ।
 னைவ ஸ்த்ரீ ந புமாநேவம் ந சைவேத³ம் நபும்ஸகம் ॥ 238.36 ॥
 அது:³ க²மஸுக²ம் ப்³ரஹ்ம பூ⁴தப⁴வ்யப⁴வாத்மகம் ।
 யதா² மதாநி ஸர்வாணி ததை²தாநி யதா² ததா² ।
 கதி²தாநி மயா விப்ரா ப⁴வந்தி ந ப⁴வந்தி ச ॥ 238.37 ॥
 யதா² மதாநி ஸர்வாணி ததை²தாநி யதா² ததா² ।
 கதி²தாநி மயா விப்ரா ப⁴வந்தி ந ப⁴வந்தி ச ॥ 238.38 ॥
 தத்ப்ரீதியுக்தேந கு³ணாந்விதேந, புத்ரேண ஸத்புத்ரத³யாந்விதேந ।
 த்³ருⁿஷ்ட்வா ஹிதம் ப்ரீதமநா யத³ர்த²ம், ப்³ருயாத்ஸுதஸ்யேஹ
 யது³க்தமேதத் ॥ 238.39 ॥

முநய ஊச:

மோகூ: பிதாமஹேநோக்த உபாயாந்நாநுபாயத: |

தமுபாயம் யதா²ந்யாயம் ஸ்ரோதுமிச்சா²மஹே முநே || 238.40 ||

வ்யாஸ உவாச

அஸ்மாஸு தந்மஹாப்ராஜ்ஞா யுக்தம் நிபுணத³ர்ஸநம் |

யது³பாயேந ஸர்வார்தா²ந்ம்ரு³க்யத்⁴வம் ஸதா³நகா:⁴ || 238.41 ||

க⁴டோபகரணே பு³த்³தி⁴ர்⁴க⁴டோத்பத்தௌ ந ஸா மதா |

ஏவம் த⁴ர்மாத்த³புபாயார்த² நாந்யத⁴ர்மேஷு காரணம் || 238.42 ||

பூர்வே ஸமுத்³ரேய: பந்தா² ந ஸ க³ச்ச²தி பஸ்சிமம் |

ஏக: பந்தா² ஹி மோகூஸ்ய தச்ச²ரு³ணுத்⁴வம் மமாநகா:⁴ || 238.43 ||

கூமயா க்ரோத⁴முச்சி²ந்த³யாத்காமம் ஸங்கல்பவர்ஜநாத் |

ஸத்த்வஸம்ஸேவநாத³தீ⁴ரோ நித்³ராமுச்சே²த்துமர்ஹதி || 238.44 ||

அப்ரமாதா³த்³ப⁴யம் ரகூத³ரகூத³கூத³ரம் ச ஸம்வித³ம் |

இச்சா²ம் த³வேஷம் ச காமம் ச தை⁴ர்யேண விநிவர்தயேத் || 238.45 ||

நித்³ராம் ச ப்ரதிபா⁴ம் சைவ ஜ்ஞாநாப்⁴யாஸேந தத்த்வவித் |

உபத்³ரவாம்ஸ்ததா² யோகீ³ ஹிதஜீர்ணமிதாஸநாத் || 238.46 ||

லோப⁴ம் மோஹம் ச ஸந்தோஷாத³விஷயாம்ஸ்தத்த்வத³ர்ஸநாத் |

அநுக்ரோஸாத³த⁴ர்மம் ச ஜயேத்³த⁴ர்மமுபேகூயா || 238.47 ||

ஆயத்தயா ச ஜயேதா³ஸாம் ஸாமர்த²யம் ஸங்க³வர்ஜநாத் |

அநித்யத்வேந ச ஸ்நேஹம் கூஸ்தா⁴ம் யோகே³ந பண்டி³த: || 238.48 ||

காருண்யேநாSSத்மநாSSத்மாநம் த்ரு³ஷ்ணம் ச பரிதோஷத: |

உத்தா²நேந ஜயேத்தந்த³ராம் விதர்கம் நிஸ்சயாஜ்ஜயேத் || 238.49 ||

மௌநேந ப்³ஹுபா⁴ஷாம் ச ஸௌர்யேண ச ப⁴யம் ஜயேத் |

யச்சே²த்³வாங்மநஸீ பு³த்³த⁴யா தாம் யச்சே²ஜ்ஜ்ஞாநசகூஷா || 238.50 ||

ஜ்ஞாநமாத்மா மஹாந்யச்சே²த்தம் யச்சே²ச்சா²ந்திராத்மந: |

ததே³தது³பஸாந்தேந போ³த்³த⁴வ்யம் ஸாசிகர்மண || 238.51 ||

யோக³தோ³ஷாந்ஸமுச்சி²த்³ய பஞ்ச யாந்கவயோ விது:³ |

காமம் க்ரோத⁴ம் ச லோப⁴ம் ச ப⁴யம் ஸ்வப்நம் ச பஞ்சமம் || 238.52 ||

பரித்யஜ்ய நிஷேவேத யதா²வத்³யோக³ஸாத⁴நாத் |
த்யாநமத்⁴யநம் தா³நம் ஸத்யம் ஹ்ரீரார்ஜவம் கூமா ॥ 238.53 ॥

ஸௌசமாசாரத: ஸூத்³தி⁴ரிந்த³ரியாணம் ச ஸம்யம: |
ஏதா⁴ர்விவர்த⁴தே தேஜ: பாப்மாநமுபஹந்தி ச ॥ 238.54 ॥

ஸித்⁴யந்தி சாஸ்ய ஸங்கல்பா விஜ்ஞாநம் ச ப்ரவர்ததே |
தூ⁴தபாத: ஸ தேஜஸ்வீ லக்⁴வாஹாரோ ஜிதேந்த³ரிய: ॥ 238.55 ॥

காமக்ரோதௌ⁴ வஸே க்ரு⁴த்வா நிர்விஸேத்³ப்³ரஹ்மண: பத³ம் |
அமூட⁴த்வமஸங்கி³த்வம் காமக்ரோத⁴விவரஜநம் ॥ 238.56 ॥

அதை³ந்யமநுதீ³ர்ணத்வமநுத்³வேகோ³ ஹ்யவஸ்தி²தி: |
ஏஷ மார்கோ³ ஹி மோகூஸ்ய ப்ரஸந்நோ விமல: ஸூசி: ॥

ததா² வாக்காயமநஸாம் நியமா: காமதோ⁵வ்யயா: ॥ 238.57 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே ஸாங்க²யயோக³நிரூபணம் நாம
அஷ்டாத்ரிம்ஸத³தி⁴கத்³விஸததமோ⁵த்⁴யாய: ॥ 238 ॥

அத்⁴யாய: 239 (131)

யோக³விதி⁴நிரூபணம்

முநய ஊச:

ஸாங்க²யம் யோக³ஸ்ய நோ விப்ர விஸேஷம் வக்துமர்ஹஸி |
தவ த⁴ர்மஜ்ஞ ஸர்வம் ஹி விதி³தம் முநிஸத்தம் ॥ 239.1 ॥

வ்யாஸ உவாச

ஸாங்க²யாம் ஸாங்க²யம் ப்ரஸம்ஸந்தி யோகா³ந்யோக³விது³த்தமா: |
வத³ந்தி காரண: ஸ்ரேஷ்டை:² ஸ்வபக்ஷாத்³ப⁴வநாய வை ॥ 239.2 ॥

அநீஸ்வர: கத²ம் முச்யேதி³த்யேவம் முநிஸத்தமா: |

வத³ந்தி காரண: ஸ்ரேஷ்ட²ம் யோக³ம் ஸம்யங்மநீஷ்ண: ॥ 239.3 ॥

வத³ந்தி காரணம் வேத³ம் ஸாங்க²யம் ஸம்யக்³த்³விஜாதய: |

விஜ்ஞாயேஹ க³தீ: ஸர்வா விரக்தோ விஷயேஷு ய: ॥ 239.4 ॥

ஊர்த⁴வம் ஸ தே³ஹாத்ஸுவ்யக்தம் விமுச்யேதி³தி நான்யதா² |

ஏததா³ஹூர்மஹாப்ராஜ்ஞா: ஸாங்க²யம் வை மோகூத³ர்ஸநம் ॥ 239.5 ॥

ஸ்வபக்ஷே காரணம் க்³ராஹ்யம் ஸமர்த²ம் வசநம் ஹிதம் ।
 ஸிஷ்டாநாம் ஹி மதம் க்³ராஹ்யம் ப⁴வத்³பி:⁴ ஸிஷ்டஸம்மதை: ॥ 239.6 ॥

ப்ரத்யக்ஷம் ஹேதவோ யோகா:³ ஸாங்க்யா: ஸாஸ்த்ரவிநிஸ்சயா: ।
 உபே⁴ சைதே தத்த்வே ஸமவேதே த்³விஜோத்தமா: ॥ 239.7 ॥

உபே⁴ சைதே மதே ஜ்ஞாதே முநீந்த்³ரா: ஸிஷ்டஸம்மதே ।
 அநுஷ்டி²தே யதா²ஸாஸ்த்ரம் நயேதாம் பரமாம் க³திம் ॥ 239.8 ॥

துல்யம் ஸௌசம் தயோர்யுக்தம் த³யா பூ⁴தேஷு சாநகா:⁴ ।
 வ்ரதாநாம் தா⁴ரணம் துல்யம் த்³ர்ஸநம் த்வஸமம் தயோ: ॥ 239.9 ॥

முநய ஊச:

யதி³ துல்யம் வ்ரதம் ஸௌசம் த³யா சாத்ர மஹாமுநே ।
 துல்யம் தத்த்³ர்ஸநம் கஸ்மாத்தந்நௌ ப்³ரூஹி த்³விஜோத்தம ॥ 239.10 ॥

வ்யாஸ உவாச

ராக³ம் மோஹம் ததா² ஸ்நேஹம் காமம் க்ரோத⁴ம் ச கேவலம் ।
 யோகா³ஸ்தி²ரோதி³தாந்தோ³ஷாந்பஞ்சைதாந்ப்ராந்நுவந்தி தாந் ॥ 239.11 ॥

யதா² வா⁵நிமிஷா: ஸ்தூ²லம் ஜாலம் சி²த்த்வா புநர்ஜலம் ।
 ப்ராப்நுயர்விமலம் மார்க³ம் விமுக்தா: ஸர்வப³ந்த⁴ரை: ॥ 239.12 ॥

ததை²வ வாகு³ராம் சி²த்த்வா ப³லவந்தோ யதா² ம்ரு³கா:³ ।
 ப்ராப்நுயர்விமலம் மார்க³ம் விமுக்தா: ஸர்வப³ந்த⁴ரை: ॥ 239.13 ॥

லோப⁴ஜாநி ததா² விப்ரா ப³ந்த⁴நாநி ப³லாந்வித: ।
 சி²த்த்வா யோகா³த்பரம் மார்க³ம் க³ச்ச²ந்தி விமலம் ஸூப⁴ம் ॥ 239.14 ॥

அசலாஸ்த்வாவிலா விப்ரா வாகு³ராஸு ததா²ஃபரே ।
 விநஸ்யந்தி ந ஸந்தே³ஹஸ்தத்³வத்³யோக³ப³லாத்³ரு⁴தே ॥ 239.15 ॥

ப³லஹீநாஸ்ச விப்ரேந்த்³ரா யதா² ஜாலம் க³தா த்³விஜா: ।
 ப³ந்த⁴ம் ந க³ச்ச²ந்த்யநகா⁴ யோகா³ஸ்தே து ஸுது³ர்லபா:⁴ ॥ 239.16 ॥

யதா² ச ஸகுநா: ஸூக்ஷமம் ப்ராப்ய ஜாலமரிந்த³மா: ।
 தத்ராஸக்தா விபத்³யந்தே முச்யந்தே து ப³லாந்விதா: ॥ 239.17 ॥

கர்மஜைர்ப³ந்த⁴ரைந்ப³த்த⁴ஸ்தத்³வத்³யோக³பரா த்³விஜா: ।
 அப³லா ந விமுச்யந்தே முச்யந்தே ச ப³லாந்விதா: ॥ 239.18 ॥

அல்பகஸ்ச யதா² விப்ரா வஹ்நி: ஸாம்யதி து³ர்ப³ல: ।

ஆக்ராந்த இந்த⁴நை: ஸ்து²லைஸ்தத்³வத்³யோக³ப³ல: ஸ்ம்ரு³த: ॥ 239.19 ॥

ஸ ஏவ ச ததா³ விப்ரா வஹ்நிர்ஜாதப³ல: புந: ।

ஸமீரணக³த: க்ரு³த்ஸ்நாம் த³ஹேத்க்ஷிப்ரம் மஹீமிமாம் ॥ 239.20 ॥

தத்த்வஜ்ஞாநப³லோ விப்ரா வஹ்நிர்ஜாதப³ல: புந: ।

ஸமீரணக³த: க்ரு³த்ஸ்நாம் த³ஹேத்க்ஷிப்ரம் மஹீமிமாம் ॥ 239.21 ॥

து³ர்ப³லஸ்ச யதா² விப்ரா: ஸ்ரோதஸா ஹ்ரியதே நர: ।

ப³லஹீநஸ்ததா² யோகீ³ விஷயைர்ஹ்ரியதே ச ஸ: ॥ 239.22 ॥

ததே³வ து யதா² ஸ்ரோதஸா விஷகம்ப⁴யதி வாரண: ।

தத்³வத்³யோக³ப³லம் லப்³த⁴வா ந ப⁴வேத்³விஷயைர்ஹ்ரு³த: ॥ 239.23 ॥

விஸந்தி வா வஸாத³வா⁵த² யோகா³த்³யோக³ப³லந்விதா: ।

ப்ரஜாபதீந்மநூந்ஸர்வாந்மஹாபூ⁴தாநி சேஸ்வரா: ॥ 239.24 ॥

ந யமோ நாந்தக: க்ருத்³தோ⁴ ந ம்ரு³த்யுர்பீ⁴மவிக்ரம: ।

விஸந்தே தத்³த்³விஜா: ஸர்வே யோக³ஸ்யாமிததேஜஸ: ॥ 239.25 ॥

ஆத்மநாம் ச ஸஹஸ்ராணி ப³ஹூநி த்³விஜஸத்தமா: ।

யோக³ம் குர்யாத்³ப³லம் ப்ராப்ய தைஸ்ச ஸர்வைர்மஹீம் சரேத் ॥ 239.26 ॥

ப்ராப்நுயாத்³விஷயாநகஸ்சித்புநஸ்சோக்³ரம் தபஸ்சரேத் ।

ஸங்க்ஷிப்யேச்ச புநர்விப்ரா: ஸூர்யஸ்தேஜோகு³ணநிவ ॥ 239.27 ॥

ப³லஸ்த²ஸ்ய ஹி யோக³ஸ்ய ப³லார்த²ம் முநிஸத்தமா: ।

விமோக்ஷப்ரப⁴வம் விஷ்ணுமுபபந்நமஸம்ஸயம் ॥ 239.28 ॥

ப³லாநி யோக³ப்ரோக்தாநி மயைதாநி த்³விஜோத்தமா: ।

நிதி³ர்ஸநார்த²ம் ஸூக்ஷமாணி வக்ஷயாமி ச புநர்த்³விஜா: ॥ 239.29 ॥

ஆத்மநஸ்ச ஸமாதா⁴நே தா⁴ரணம் ப்ரதி வா த்³விஜா: ।

நிதி³ர்ஸநாநி ஸூக்ஷமாணி ஸூக்ஷமாணி ஸ்ரு³ணுத⁴வம் முநிஸத்தமா: ॥ 239.30 ॥

அப்ரமத்தோ யதா² த⁴நவீ லக்ஷயம் ஹந்தி ஸமாஹித: ।

யுக்த: ஸம்யக்ததா² யோகீ³ மோக்ஷம் ப்ராப்நோத்யஸம்ஸயம் ॥ 239.31 ॥

ஸ்நேஹபாத்ரே யதா² பூர்ணே மந ஆதா⁴ய நிஸ்சலம் ।

புருஷோ யுக்த ஆரோஹேத்ஸோபாநம் யுக்தமாநஸ: ॥ 239.32 ॥

முக்தஸ்ததா²ஸ்யமாத்மாநம் யோக³ம் தத³வத்ஸுநிஸ்சலம் |
கரோத்யமலாமாத்மாநம் பா⁴ஸ்கரோபமத³ர்ஸநே ॥ 239.33 ॥

யதா² ச நாவம் விப்ரேந்த³ரா: கர்ணதா⁴ர: ஸமாஹித: |
மஹூர்ணவக³தாம் ஸீக்⁴ரம் நயேத்³விப்ராம்ஸ்து பத்தநம் ॥ 239.34 ॥

தத³வதா³த்மஸமாதா⁴நம் யுக்தோ யோகே³ந யோக³வித் |
து³ர்க³மம் ஸ்தா²நமாப்நோதி ஹித்வா தே³ஹமிமம் த³விஜா: ॥ 239.35 ॥

ஸாரதி²ஸ்ச யதா² யுக்த: ஸத³ஸ்வாந்ஸுஸமாஹித: |
ப்ராப்நோத்யாஸு பரம் ஸ்தா²நம் லக்ஷயமுக்த இவாSSஸூக:³ ॥ 239.36 ॥

ததை²வ ச த³விஜா யோகீ³ தா⁴ரணஸு ஸமாஹித: |
ப்ராப்நோத்யஸு பரம் ஸ்தா²நம் லக்ஷயமுக்த இவாSSஸூக:³ ॥ 239.37 ॥

ஆவிஸ்யாSSத்மநி சாSSத்மாநம் யோSவதிஷ்ட²தி ஸோSசல: |
பாஸம் வஹத்வே மீநாநாம் பத³மாப்நோதி ஸோSஜரம் ॥ 239.38 ॥

நாப்⁴யாம் ஸீர்ஷே ச குக்ஷௌ ச ஹ்ரு²தி³ வக்ஷஸி பார்ஸ்வயோ: |
த³ர்ஸநே ஸ்ரவணே வாSபி க்⁴ராணே சாமிதவிக்ரம: ॥ 239.39 ॥

ஸ்தா²நேஷ்வேதேஷு யோ யோகீ³ மஹாவ்ரதஸமாஹித: |
ஆத்மநா ஸுலக்ஷமமாத்மாநம் யங்க்தே ஸம்யக்³த³விஜோத்தமா: ॥ 239.40 ॥

ஸுஸீக்⁴ரமசலப்ரக்²யம் கர்ம த³க்³த⁴வா ஸுபா⁴ஸுப⁴ம் |
உத்தமம் யோக³மாஸ்தா²ய யதீ³ச்ச²தி விமுச்சயதே ॥ 239.41 ॥

முநய ஊச:

ஆஹாராந்கீ³ரு²ஸாந்க்ரு²த்வா காநி ஜித்வா ச ஸத்தம |
யோகீ³ ப³லமவாப்நோதி தத³ப⁴வாந்வக்துமர்ஹதி ॥ 239.42 ॥

வ்யாஸ உவாச

கணநாம் ப⁴க்ஷணே யுக்த: பிண்யாகஸ்ய ச போ⁴ த³விஜா: |
ஸ்நேஹாநாம் வர்ஜநே யுக்தோ யோகீ³ ப³லமவாப்நுயாத் ॥ 239.43 ॥

பு⁴ஞ்ஜாநோ யாவகம் ரூக்ஷம் தீ³ர்க⁴காலம் த³விஜோத்தமா: |
ஏகாஹாரீ விஸுத்³தா⁴த்மா யோகீ³ ப³லமவாப்நுயாத் ॥ 239.44 ॥

பக்ஷாந்மாஸாந்ரு²தூம்ஸ்சித்ராந்ஸஞ்சரம்ஸ்ச கு³ஹாஸ்ததா² |

அப: பீத்வா பயோமிஸ்ரா யோகீ³ ப³லமாவாப்நுயாத் ॥ 239.45 ॥

அக²ண்ட³மபி வா மாஸம் ஸததம் முநிஸத்தமா: ।

உபோஷ்ய ஸம்யக்ஷுத்³தா⁴த்மா யோகீ³ ப³லமவாப்யநுயாத் ॥ 239.46 ॥

காமம் ஜித்வா ததா² க்ரோத⁴ம் ஸீதோஷ்ணம் வர்ஷமேவ ச ।

ப⁴யம் ஸோகம் ததா² ஸ்வாபம் பௌருஷீந்விஷ்யாம்ஸ்ததா² ॥ 239.47 ॥

அரதீம் து³ர்ஜயாம் சைவ கோ⁴ராம் த்³ரு'ஷ்ட்வா ச போ⁴ த்³விஜா: ।

ஸ்பர்ஸம் நித்³ராம் ததா² தந்த³ராம் து³ர்ஜயாம் முநிஸத்தமா: ॥ 239.48 ॥

தீ³பயந்தி மஹாத்தமாநம் ஸூக்ஷ்மமாத்தமாநமாத்தமா ।

வீதராகா³ மஹாப்ராஜ்ஞா த்⁴யாநாத்⁴யயநஸம்பதா³ ॥ 239.49 ॥

து³ர்க³ஸ்த்வேஷ மத: பந்தா² ப்³ராஹ்மணாநாம் விபஸ்சிதாம் ।

ய: கஸ்சித்³வ்ரஜதி க்ஷிப்ரம் க்ஷேமேண முநிபுங்க³வா: ॥ 239.50 ॥

யதா² கஸ்சித்³வநம் கோ⁴ரம் ப³ஹுஸர்பஸரீஸ்ரு³பம் ।

ஸ்வப்⁴ரவத்தோயஹீநம் ச து³ர்க³மம் ப³ஹுகண்டகம் ॥ 239.51 ॥

அப⁴க்தமடவீப்ராயம் தா³வத³க்த⁴மஹீருஹம் ।

பந்தா²நம் தஸ்கராகீர்ணம் க்ஷேமேணாபி⁴பதேத்ததா² ॥ 239.52 ॥

யோக³மார்க³ம் ஸமாஸாத்³ய ய: கஸ்சித்³வ்ரஜதே த்³விஜ: ।

க்ஷேமேணோபரமேந்மார்கா³த்³ப³ஹுதோ³ஷோ⁵பி ஸம்மத: ॥ 239.53 ॥

ஆஸ்தே²யம் க்ஷுரதா⁴ராஸு நிஸிதாஸு த்³விஜோத்தமா: ।

தா⁴ரண ஸா து யோக³ஸ்ய து³ர்கே³யமக்ரு³தாத்தமபி:⁴ ॥ 239.54 ॥

விஷமா தா⁴ரண விப்ரா யாந்தி வைந ஸுபா⁴ம் க³திம் ।

நேத்ரு'ஹீநா யதா² நாவ: புருஷாணம் து வை த்³விஜா: ॥ 239.55 ॥

யஸ்து திஷ்ட²தி யோகா³தௌ⁴ தா⁴ரணஸு யதா²விதி⁴ ।

மரணம் ஜந்மது:³கி²த்வம் ஸுகி²த்வம் ஸ விஸிஷ்யதே ॥ 239.56 ॥

நாநாஸாஸ்த்ரேஷு நியதம் நாநாமுநிநிஷேவிதம் ।

பரம் யோக³ஸ்ய பந்தா²நம் நிஸ்சிதம் தம் த்³விஜாதிஷு ॥ 239.57 ॥

பரம் ஹி தத்³ப்³ரஹ்மமயம் முநீந்த³ரா, ப்³ரஹ்மணமீஸம் வரத³ம் ச விஷ்ணும்

।

ப⁴வம் ச த⁴ர்மம் ச மஹாநுபா⁴வம் யத்³ப்³ரஹ்மபுத்ராந்ஸுமஹாநுபா⁴வாந் ॥
239.58 ॥

தமஸ்ச கஷ்டம் ஸுமஹத்³ரஜஸ்ச, ஸத்த்வம் ச ஸூத்³த⁴ம் ப்ரக்ரு³திம் பராம்
ச |
ஸித்³தி⁴ம் ச தே³வீம் வருணஸ்ய பத்நீம், தேஜஸ்ச க்ரு³த்ஸ்நம் ஸுமஹ்ச்ச
தை⁴ர்யம் ॥

239.59 ॥

தாராதி⁴பம் கே² விமலம் ஸுதாரம், விஸ்வாம்ஸ்ச தே³வாநுரகா³ந்பித்ரு³ம்ஸ்ச
|
ஸைலாம்ஸ்ச க்ரு³த்ஸ்நாநுத³தீ⁴ம்ஸ்ச வா஽சலாந்நதீ³ஸ்ச ஸர்வா:
ஸநகா³ம்ஸ்ச
நாகா³ந் ॥ 239.60 ॥

ஸாத்⁴யாம்ஸ்ததா² யக்ஷக³ணாந்தி³ஸஸ்ச, க³ந்⁴ர்வஸித்³தா⁴ந்புருஷாந்ஸ்த்ரியஸ்ச
|
பரஸ்பரம் ப்ராப்ய மஹாந்மஹாத்மா விஸேத யோகீ³ நசிராத்³விமுத்த: ॥
239.61 ॥

கதா² ச யா விப்ரவரா: ப்ரஸக்தா, தை³வே மஹாவீர்யமதௌ ஸூபே⁴யம் |
யோகா³ந்ஸ ஸர்வாநநுபூ⁴ய மர்த்யா, நாராயணம் தம் த்³ருதமாப்நுவந்தி ॥
239.62 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வ்யாஸர்ஷிஸம்வாதே³ யோக³விதி⁴நிரூபணம்
நாம
ஏகோந்சத்வாரிம்ஸத³தி⁴கத்³விஸுததமோ஽த்⁴யாய: ॥ 239 ॥

அத்⁴யாய: 240 (132)

ஸாங்க்யவிதி⁴நிரூபணம்

முநய ஊச:

ஸம்யக்க்ரியேயம் விப்ரேந்³ர வர்ணிதா ஸிஷ்டஸம்மதா |

யோக³மார்கோ³ யதா²ந்யாயம் ஸிஷ்யாயேஹ ஹிதஷ்ண ॥ 240.1 ॥

ஸாங்க்யே த்விதா³நீம் த⁴ர்மஸ்ய விதி⁴ம் ப்ரப்³ரூஹி தத்த்வத: |

த்ரிஷு லோகேஷு யஜ்ஜ்ஞாநம் ஸர்வம் தத்³விதி³தம் ஹி தே ॥ 240.2 ॥

வ்யாஸ உவாச

ஸ்ரு³ணுத்⁴வம் முநய: ஸர்வமாக்²யாநம் விதி³தாத்மநாம் ।

விஹிதம் யதிபி⁴ர்வரு³த³தை:⁴ கபிலாதி³பி⁴ர்ஸ்வரை: ॥ 240.3 ॥

யஸ்மிந்ஸுவிப்⁴ராமா: கேசித்³த்³ரு³ஸ்யந்தே முநிஸுத்தமா: ।

கு³ணுஸ்ச யஸ்மிந்ப்³ஹுவோ தோ³ஷஹாநிஸ்ச கேவலா ॥ 240.4 ॥

ஜ்ஞாநேந பரிஸங்க்²யாய ஸதோ³ஷாந்விஷயாந்த்³விஜா: ।

மாநுஷாந்து³ர்ஜயாந்க்ரு³த்ஸ்நாந்பைஸாசாந்விஷயாம்ஸ்ததா² ॥ 240.5 ॥

விஷயாநௌரகா³ம்ஜ்ஞாத்வா க³ந்த⁴ர்வவிஷயாம்ஸ்ததா² ।

பித்ரு³ணும் விஷயாம்ஜ்ஞாத்வா திர்யக்த்வம் சரதாம் த்³விஜா: ॥ 240.6 ॥

ஸுபர்ணவிஷயாம்ஜ்ஞாத்வா மருதாம் விஷயாம்ஸ்ததா² ।

மஹர்ஷிவிஷயாம்ஸ்சைவ ராஜர்ஷிவிஷயாம்ஸ்ததா² ॥ 240.7 ॥

ஆஸுராந்விஷயாம்ஜ்ஞாத்வா வைஸ்வதே³வாம்ஸ்ததை²வ ச ।

தே³வர்ஷிவிஷயாம்ஜ்ஞாத்வா யோகா³நாமபி வை பராந் ॥ 240.8 ॥

விஷயாம்ஸ்ச ப்ரமாணஸ்ய ப்³ரஹ்மணோ விஷயாந்ததா² ।

ஆயுஷஸ்ச பரம் காலம் லோகைர்விஜ்ஞாய தத்த்வத: ॥ 240.9 ॥

ஸுக²ஸ்ய ச பரம் காலம் விஜ்ஞாய முநிஸுத்தமா: ।

ப்ராப்தகாலே ச யத்³து:³க²ம் பததாம் விஷயைஷிணம் ॥ 240.10 ॥

திர்யக்த்வே பததாம் விப்ராஸ்ததை²வ நரகேஷு யத் ।

ஸ்வர்க³ஸ்ய ச கு³ணம்ஜ்ஞாத்வா தோ³ஷாந்ஸர்வாம்ஸ்ச போ⁴ த்³விஜா: ॥

240.11 ॥

வேத³வாதே³ ச யே தோ³ஷா கு³ண யே சாபி வைதி³கா: ।

ஜ்ஞாநயோகே³ ச யே தோ³ஷா ஜ்ஞாநயோகே³ ச யே கு³ண: ॥ 240.12 ॥

ஸாங்க்²யஜ்ஞாநே ச யே தோ³ஷாம்ஸ்ததை²வ ச கு³ணம் ததா² ।

ஷட்³கு³ணம் ச நபோ⁴ ஜ்ஞாத்வா தமஸ்ச த்ரிகு³ணம் மஹத் ॥ 240.13 ॥

தமஸ்சாஷ்டகு³ணம் ஜ்ஞாத்வா பு³த்³தி⁴ம் ஸப்தகு³ணம் ததா² ।

ஷட்³கு³ணம் ச நபோ⁴ ஜ்ஞாத்வா தபஸ்ச த்ரிகு³ணம் மஹத் ॥ 240.14 ॥

த்³விகு³ணம் ச ரஜோ ஜ்ஞாத்வா ஸத்த்வம் சைககு³ணம் புந: ।

மார்க³ம் விஜ்ஞாய தத்தவேந ப்ரலயப்ரேக்ஷணேந து ॥ 240.15 ॥

ஜ்ஞாநவிஜ்ஞாநஸம்பந்நா: காரணீ³பா⁴விதா³தம்பி:⁴ ॥

ப்ராப்நுவந்தி ஸூப⁴ம் மோக்ஷம் ஸூக்ஷமா இவ நப:⁴ பரம் ॥ 240.16 ॥

ரூபேண த்³ருஷ்டிம் ஸம்யுக்தாம் க்⁴ராணம் க³ந்த⁴கு³ணேந ச ॥

ஸப்³த³க்³ராஹ்யம் ததா² ஸ்ரோத்ரம் ஜிஹ்வாம் ரஸகு³ணேந ச ॥ 240.17 ॥

த்வசம் ஸ்பர்ஸம் ததா² ஸக்யம் வாயும் சைவ ததா³ஸ்ரிதம் ॥

மோஹம் தமஸி ஸம்யுக்தம் லோப⁴ம் மோஹேஷு ஸம்ஸ்ரிதா: ॥ 240.18 ॥

விஷ்ணும் க்ராந்தே ப³லே ஸகர்ம் கோஷ்டே² ஸக்தம் ததா²ஸநலம் ॥

அப்ஸு தே³வீம் ஸமாயுக்தாமாபஸ்தேஜஸி ஸம்ஸ்ரிதா: ॥ 240.19 ॥

தேஜோ வாயெள து ஸம்யுக்தம் வாயும் நப⁴ஸி சாSSஸ்ரிதம் ॥

நபோ⁴ மஹதி ஸம்யுக்தம் தமோ மஹஸி ஸம்ஸ்தி²தம் ॥ 240.20 ॥

ரஜ: ஸத்த்வம் ததா² ஸக்தம் ஸத்த்வம் ஸக்தம் ததா²SSதமநி ॥

ஸக்தமாத்மாநமீஸே ச தே³வே நாராயணே ததா² ॥ 240.21 ॥

தே³வம் மோக்ஷே ச ஸம்யுக்தம் ததோ மோக்ஷம் ச ந க்வசித் ॥

ஜ்ஞாத்வா ஸத்த்வகு³ணம் தே³ஹம் வ்ரு³தம் ஷோட³ஸபி⁴ர்கு³ண: ॥ 240.22 ॥

ஸ்வபா⁴வம் பா⁴வநாம் சைவ ஜ்ஞாத்வா தே³ஹஸமாஸ்ரிதாம் ॥

மத⁴யஸ்த²மிவ சாSSதமாநம் பாபம் யஸ்மிந்ந வித்³யத ॥ 240.23 ॥

த்³விதீயம் கர்ம் வை ஜ்ஞாத்வா விப்ரேந்த்³ரா விஷ்யைஷிணம் ॥

இந்த³ரியாணீந்த்³ரியார்தா²ம்ஸ்ச ஸர்வாநாத்மநி ஸம்ஸ்ரிதாந் ॥ 240.24 ॥

து³ர்ஸப⁴த்வம் ச மோக்ஷஸ்ய விஜ்ஞாய ஸ்ருதிபூர்வகம் ॥

ப்ராணாபாநௌ ஸமாநம் ச வ்யாநோதா³நௌ ச தத்த்வத: ॥ 240.25 ॥

ஆத்³யம் சைவாநிலம் ஜ்ஞாத்வா ப்ரப⁴வம் சாநிலம் புந: ॥

ஸப்ததா⁴ தாம்ஸ்ததா² ஸேஷாஸப்ததா⁴ விதி⁴வத்புந: ॥ 240.26 ॥

ப்ரஜாபதீந்ரு³ஷீம்ஸ்சைவ ஸர்கா³ம்ஸ்ச ஸூப³ஹூந்வராந் ॥

ஸப்தர்ஷீஸ்ச ப³ஹூம்ஜ்ஞாத்வா ராஜர்ஷீம்ஸ்ச பரந்தபாந் ॥ 240.27 ॥

ஸூரர்ஷீந்மருதஸ்சாந்யாந்³ரஹ்மர்ஷீந்ஸூர்யஸம்நிபா⁴ந் ॥

ஐஸ்வர்யாச்ச்யாவிதாந்த்³ரு³ஷ்ட்வா காலேந மஹதா த்³விஜா: ॥ 240.28 ॥

மஹதாம் பூ⁴தஸங்கா⁴நாம் ஸ்ருத்வா நாஸம் ச போ⁴ த்³விஜா: |
க³தீம் வாசாம் ஸுபா⁴ம் ஜ்ஞாத்வா அர்சார்ஹா: பாபகர்மணாம் || 240.29 ||

வைதரண்யாம் ச யத்³து:³க²ம் பதிதாநாம் யமக்ஷயே |
யோநிஷு ச விசித்ராஸு ஸஞ்சாராநஸுபா⁴ம்ஸ்ததா² || 240.30 ||

ஜட²ரே சாஸுபே⁴ வாஸம் ஸோணிதோத³கபா⁴ஜநே |
ஸ்லேஷ்மமுத்ரபுரீ⁴ஷே ச தீவ்ரக³ந்த⁴ஸமந்விதே || 240.31 ||

ஸுக்ரஸோணிதஸங்கா⁴தே மஜ்ஜாஸ்நாயுபரிக்³ரஹே |
ஸிரஸதஸமகீர்ணே நவத்³வாரே புரே⁴த² வை || 240.32 ||

விஜ்ஞாய ஹிதமாத்மாநம் யோகா³ம்ஸ்ச விவிதா⁴ந்த³விஜா: |
தாமஸாநாம் ச ஜந்தூநாம் ரமணீயாந்ரு⁴தாத்மநாம் || 240.33 ||

ஸாத்³விகாநாம் ச ஜந்தூநாம் குத்ஸிதம் முநிஸத்தமா: |
க³ர்ஹிந்தம் மஹாதாமர்தே² ஸாங்க்யாநாம் விதி³தாத்மநாம் || 240.34 ||

உபப்லவாம்ஸ்ததா² கோ⁴ராஞ்சுஸரிநஸ்தேஜஸ்ததா² |
தாராணாம் பதநம் த்³ரு⁴ஷ்ட்வா நக்ஷத்ராணாம் ச பர்யயம் || 240.35 ||

த்³வந்த³வாநாம் விப்ரயோக³ம் ச விஜ்ஞாய க்ரு⁴பணம் த்³விஜா: |
அந்யோந்யப⁴க்ஷணம் த்³ரு⁴ஷ்ட்வா பூ⁴தாநாமபி சாஸுப⁴ம் || 240.36 ||

பா³ல்யே மோஹம் ச விஜ்ஞாய பக்ஷதே³ஹஸ்ய சாஸுப⁴ம் |
ராக³ம் மோஹம் ச ஸம்ப்ராப்தம் க்வசித்ஸுத்த்வம் ஸமாஸ்ரிதம் || 240.37 ||

ஸஹஸ்ரேஷு நர: கஸ்சிந்மோக்ஷபு³த்தி⁴ம் ஸமாஸ்ரித: |
து³ர்லப⁴த்வம் ச மோக்ஷஸ்ய விஜ்ஞாநம் ஸ்ருதிபூர்வகம் || 240.38 ||

ப³ஹுமாநமலப்³தே⁴ஷு லப்³தே⁴ மத்⁴யஸ்த²தாம் புந: |
விஷயாணாம் ச தெள³ராத்மயம் விஜ்ஞாய ச புநர்த்³விஜா: || 240.39 ||

க³தாஸூநாம் ச ஸத்த்வாநாம் தே³ஹாந்³பி⁴த்த்வா ததா² ஸுபா⁴ந் |
வாஸம் குலேஷு ஜந்தூநாம் மரணய த்⁴ரு⁴தாத்மநாம் || 240.40 ||

ஸாத்³விகாநாம் ச ஜந்தூநாம் து:³க²ம் விஜ்ஞாய போ⁴ த்³விஜா: |
ப்³ரஹ்மக்³நாநாம் க³தீம் ஜ்ஞாத்வா பதிதாநாம் ஸுதா³ருணாம் || 240.41 ||

ஸுராபாநே ச ஸக்தாநாம் ப்³ராஹ்மணாநாம் து³ராத்மநாம் |
கு³ருதா³ரப்ரஸக்தாநாம் க³தீம் விஜ்ஞாய சாஸுபா⁴ம் || 240.42 ||

ஐநநீஷு ச வர்தந்தே யேந ஸம்யக்³த்³விஜோத்தமா: ।

ஸதே³வகேஷு லோகேஷு யேந வர்தந்தி மாநவா: ॥ 240.43 ॥

தேந ஜ்ஞாநேந விஜ்ஞாய க³திம் சாஸூப⁴கர்மணாம் ।

திர்யக்³யோநிக³தாநாம் ச விஜ்ஞாய ச க³தீ: ப்ரு³த்²க் ॥ 240.44 ॥

வேத்³வாதா³ம்ஸ்ததா² சித்ராந்ரு³தூநாம் பர்யயாம்ஸ்ததா² ।

க்ஷயம் ஸம்வத்ஸராணாம் ச மாஸாநாம் ச க்ஷயம் ததா² ॥ 240.45 ॥

பக்ஷக்ஷயம் ததா² த்³ரு³ஷ்ட்வா தி³வஸாநாம் ச ஸங்க்ஷயம் ।

க்ஷயம் ஸம்வத்ஸராணாம் ச மாஸாநாம் ச க்ஷயம் ததா² ॥ 240.46 ॥

வ்ரு³த்³தி⁴ம் த்³ரு³ஷ்ட்வா ஸமுத்³ராணாம் க்ஷயம் தேஷாம் ததா² புந: ।

க்ஷயம் த⁴நாநாம் த்³ரு³ஷ்ட்வா ச புநர்வ்ரு³த்³தி⁴ம் ததை²வ ச ॥ 240.47 ॥

ஸம்யோகா³நாம் ததா² த்³ரு³ஷ்ட்வா யுகா³நாம் ச விஸேஷத: ।

தே³ஹவைக்ல்வ்யதாம் சைவ ஸம்யக்³விஜ்ஞாய தத்த்வத: ॥ 240.48 ॥

ஆத்மதோ³ஷாம்ஸ்ச விஜ்ஞாய ஸர்வாநாத்மநி ஸம்ஸ்தி²தாந் ।

ஸ்வதே³ஹாது³த்தி²தாநக்³நதா⁴ம்ஸ்ததா² விஜ்ஞாய சாஸூபா⁴ம் ॥ 240.49 ॥

முநய ஊச:

காநுத்தபாதப⁴வாந்தோ³ஷாந்பஸ்யதி ப்ரஹ்மவித்தம ।

ஏதம் ந: ஸம்ஸயம் க்ரு³த்ஸநம் வக்துமர்ஹஸ்யஸேஷத: ॥ 240.50 ॥

வ்யாஸ உவாச

பஞ்ச தோ³ஷாந்த்³விஜா தே³ஹே ப்ரவத்³ந்தி மநீஷ்ண: ।

மார்க³ஜ்ஞா: காபிலா: ஸாங்க²யா: ஸ்ரு³ணுத்⁴வம் முநிஸுத்தமா: ॥ 240.51 ॥

காமக்ரோதௌ⁴ ப⁴யம் நித்³ரா பஞ்சம: ஸ்வாஸ உச்ச்யதே ।

ஏதே தோ³ஷா: ஸரீரேஷு த்³ரு³ஸ்யந்தே ஸர்வதே³ஹிநாம் ॥ 240.52 ॥

சி²ந்த³ந்தி க்ஷமயா க்ரோத⁴ம் காமம் ஸங்கல்பவர்ஜநாத் ।

ஸத்த்வஸம்ஸேவநாந்நித்³ராமப்ரமாதா³த்³ப⁴யம் ததா² ॥ 240.53 ॥

சி²ந்த³ந்தி பஞ்சமம் ஸ்வாஸமல்பாஹாரதயா த்³விஜா: ।

கு³ணந்ரு³ணஸதைர்ஜ்ஞாத்வா தோ³ஷாந்தோ³ஷஸதைரபி ॥ 240.54 ॥

ஹேதூந்ஹேதுஸதைஸ்சித்ரைஸ்சித்ராந்விஜ்ஞாய தத்த்வத: ।

அபாம் பே²நோபமம் லோகம் விஷ்ணோர்மாயாஸதை: க்ரு²தம் ॥ 240.55 ॥

சித்ரபி⁴த்திப்ரதீகாஸம் நலஸாரமநர்த²கம் ।

தம: ஸம்ப்⁴ரமிதம் த்³ரு²ஷ்ட்வா வர்ஷபு³த்³பு³த்³ஸம்நிப⁴ம் ॥ 240.56 ॥

நாஸப்ராயம் ஸுகா²தா⁴நம் நானோத்தரமஹாப⁴யம் ।

ரஜஸ்தமஸி ஸம்மக்³நம் பங்கே த்³விபமிவாவஸம் ॥ 240.57 ॥

ஸாங்க்யா விப்ரா மஹாப்ராஜ்ஞாஸ்த்யக்த்வா ஸ்நேஹம் ப்ரஜாக்ரு²தம் ।

ஜ்ஞானஜ்ஞேயந ஸாங்க்யேந வ்யாபிநா மஹதா த்³விஜா: ॥ 240.58 ॥

ராஜஸாநஸுபா⁴ந்க³ந்தா⁴ம்ஸ்தாமஸாம்ஸ்ச ததா²விதா⁴ந் ।

புண்யாம்ஸ்ச ஸாத்³தவிகாந்க³ந்தா⁴ந்ஸப்ரஸஜாந்தே³ஹஸம்ஸரிதாந் ॥ 240.59 ॥

சி²த்த்வாSSமஜ்ஞாநஸஸ்த்ரேண தபோத³ண்டே³ந ஸத்தமா: ।

ததோ து:³கா²தி³கம் கோ⁴ரம் சிந்தாஸோகமஹாஹ்ரத³ம் ॥ 240.60 ॥

வ்யாதி⁴மத்யுமஹாகோ⁴ரம் மஹாப⁴யமஹோரக³ம் ।

தத: கூர்மம் ரஜோமீநம் ப்ரஜ்ஞயா ஸந்தரந்த்யுத ॥ 240.61 ॥

ஸ்நேஹபங்கம் ஜராது³ர்க³ம் ஸப்ரஸத்³வீபம் த்³விஜோத்தமா: ।

கர்மாகா³த⁴ம் ஸத்யதீரம் ஸ்தி²தம் வ்ரதமநீஷ்ண: ॥ 240.62 ॥

ஹர்ஷஸங்க⁴மஹாவேக³ம் நாநாரஸஸமாகுலம் ।

நாநாப்ரீதிமஹாரத்நம் து:³க²ஜ்வரஸமீரிதம் ॥ 240.63 ॥

ஸோகத்ரு²ஷ்ணமஹாவர்தம் தீக்ஷணவ்யாதி⁴மஹாருஜம் ।

அஸ்தி²ஸங்கா⁴தஸங்க⁴ட்டம் ஸ்லேஷ்மயோக³ம் த்³விஜோத்தமா: ॥ 240.64 ॥

தா³நமுக்தாகரம் கோ⁴ரம் ஸோணிதோத்³கா³ரவித்³ருமம் ।

ஹஸிதோத்³க்ருஷ்டநிர்கோ⁴ஷம் நாநாஜ்ஞாஸுது³ஷ்கரம் ॥ 240.65 ॥

ரோத்³நாஸ்ருமலக்ஷாரம் ஸங்க³யோக³ப்ராயணம் ।

ப்ரலப்³த்⁴வா ஜந்மலோகோ யம் புத்ரபா³ந்த⁴வபத்தநம் ॥ 240.66 ॥

அஹிம்ஸாஸத்யமர்யாத³ம் ப்ராணயோக³மயோர்மிலம் ।

வ்ரு²ந்தா³நுகா³மிநம் கூதீரம் ஸர்வபூ⁴தபயோத்³தி⁴ம் ॥ 240.67 ॥

மோக்ஷது³ர்லப⁴விஷயம் வாட³வாஸுக²ஸாக³ரம் ।

தரந்தி யதய: ஸித்³தா⁴ ஜ்ஞாநயோகே³ந சாநகா:⁴ ॥ 240.68 ॥

தீர்த்வா ச து³ஸ்தரம் ஜந்ம விஸந்தி விமலம் நப:⁴ |
ததஸ்தாந்ஸுக்ரு³தீம்ஜ்ஞாத்வா ஸுரீயோ வஹதிரஸ்மிபி:⁴ || 240.69 ||

பத்³மதந்துவதா³விஸ்ய ப்ரவஹந்விஷயாந்த்³விஜா: |
தத்ர தாந்ப்ரவஹோ வாயு: ப்ரதிக்க³ரு³ஹ்ணாதி சாநகா:⁴ || 240.70 ||

வீதராகா³ந்யதீந்ஸித்³தா⁴ந்வீர்யயுக்தாம்ஸ்தபோத⁴நாந் |
ஸுலிக்ஷம: ஸீத: ஸுக³ந்த⁴ஸ்ச ஸுக²ஸ்பர்ஸஸ்ச போ⁴ த்³விஜா: || 240.71 ||

ஸப்தாநாநம் மருதாம் ஸ்ரேஷ்டோ² லோகாந்க³ச்ச²தி ய: ஸுபா⁴ந் |
ஸ தாந்வஹதி விப்ரேந்த்³ரா நப⁴ஸ: பரமாம் க³திம் || 240.72 ||

நபோ⁴ வஹதி லோகேஸாந்ரஜஸ: பரமாம் க³திம் |
ரஜோ வஹதி விப்ரேந்த்³ரா: ஸத்த்வஸ்ய பரமாங்க³திம் || 240.73 ||

ஸத்த்வம் வஹதி ஸுத்³தா⁴த்மா பரம் நாராயணம் ப்ரபு⁴ம் |
ப்ரபு⁴ர்வஹதி ஸுத்³தா⁴த்மா பரமாத்மாநமாத்மநா || 240.74 ||

பரமாத்மாநமாஸாத்³ய தத்³பூ⁴தா யதயோ⁵மலா: |
அம்ரு³தத்வாய கல்பந்தே ந நிவர்தந்தி ச த்³விஜா: || 240.75 ||

பரமா ஸா க³திர்விப்ரா நிர்³வந்த்³வாநாம் மஹாத்மநாம் |
ஸத்த்யார்ஜவரதாநாம் வை ஸர்வபூ⁴தத³யாவதாம் || 240.76 ||

முநய ஊச:

ஸ்தா²நமுத்தமமாஸாத்³ய ப⁴க³வந்தம் ஸ்தி²ரவ்ரதா: |
ஆஜந்மமரணம் வா தே ரமந்தே தத்ர வா ந வா || 240.77 ||

யத்³த்ர தத்²யம் தத்த்வம் நோ யதா²வத்³வக்துமர்ஹஸி |
த்வத்³ரு³தே மாநவம் நாந்யம் ப்ரஷ்டுமர்ஹாம ஸத்தம || 240.78 ||

மோக்ஷதோ³ஷோ மஹாநேஷ ப்ராப்ய ஸித்³தி⁴ம் க³தாந்ரு³ஷீந் |
யதி³ தத்ரைவ விஜ்ஞாநே வர்தந்தே யதய: பரே || 240.79 ||

ப்ரவ்ரு³த்திலக்ஷணம் த⁴ர்மம் பர்யாம பரமம் த்³விஜ |
மக்³நஸ்ய ஹி பரே ஜ்ஞாநே கிந்து து:³கா²ந்தரம் ப⁴வேத் || 240.80 ||

வ்யாஸ உவாச

யதா²நாயாயம் முநிஸ்ரேஷ்டா:² ப்ரஸ்ந: ப்ரு³ஷ்டஸ்ச ஸங்கட: |

பு³தா⁴நாமபி ஸம்மோஹ: ப்ரஸ்நே⁵ஸ்திந்முநிஸத்தமா: ॥ 240.81 ॥

அத்ராபி தத்தவம் பரமம் ஸ்ரு³ணுத்⁴வம் வசநம் மம ।

பு³த்தி⁴ஸ்ச பரமா யத்ர கபிலாநாம் மஹாத்மநாம் ॥ 240.82 ॥

இந்த³ரியாண்யபி பு³த்யந்தே ஸ்வதே³ஹம் தே³ஹிநாம் த்³விஜா: ।

கரணந்யாத்மநஸ்தாநி ஸலக்ஷமம் பஸ்யந்தி தைஸ்து ஸ: ॥ 240.83 ॥

ஆத்மநா விப்ரஹீ³ணாநி காஷ்ட²குட்³யஸமாநி து ।

விநஸ்யந்தி ந ஸந்தே³ஹோ வேலா இவ மஹார்ணவே ॥ 240.84 ॥

இந்த³ரியை: ஸஹ ஸுப்தஸ்ய தே³ஹிநோ த்³விஜஸத்தமா: ।

ஸலக்ஷமஸ்சரதி ஸர்வத்ர நப⁴ஸீவ ஸமீரண: ॥ 240.85 ॥

ஸ பஸ்யதி யதா²ந்யாயம் ஸ்ம்ரு³த்வா ஸ்ப்ரு³ஸதி சாநகா:⁴ ।

பு³த்யமானோ யதா²பூர்வமகி²லேநேஹ போ⁴ த்³விஜா: ॥ 240.86 ॥

இந்த³ரியாணி ஹ ஸர்வாணி ஸ்வே ஸ்வே ஸ்தா²நே யதா²விதி⁴ ।

அநீ³ஸத்வாத்ப்ரஸீயந்தே ஸர்பா விஷஹதா இவ ॥ 240.87 ॥

இந்த³ரியாணி ஹ ஸர்வாணி ஸ்வஸ்தா²நேஷ்வேவ ஸர்வஸ: ।

ஆக்ரம்ய க³தய: ஸலக்ஷமாவ(ஸ்ச)ரத்யாத்மா ந ஸம்ஸய: ॥ 240.88 ॥

ஸத்த்வஸ்ய ச கு³ணந்க்ரு³த்ஸ்நாந்ரஜஸஸ்ச கு³ணந்புந: ।

கு³ணம்ஸ்ச தமஸ: ஸர்வாந்கு³ணந்பு³த்தே³ஸ்ச ஸத்தமா: ॥ 240.89 ॥

கு³ணம்ஸ்ச மநஸஸ்சாபி நப⁴ஸஸ்ச கு³ணம்ஸ்ததா² ।

கு³ணந்வாயோஸ்ச ஸர்வஜ்ஞா: ஸ்நேஹஜாம்ஸ்ச கு³ணந்புந: ॥ 240.90 ॥

அபாம் கு³ணஸ்ததா² விப்ரா: பார்தி²வாம்ஸ்ச கு³ணநபி ।

ஸர்வாநேவ கு³ணீ³ர்வ்யாப்ய க்ஷேத்ரஜ்ஞேஷு த்³விஜோத்தமா: ॥ 240.91 ॥

ஆத்மா சரதி க்ஷேத்ரஜ்ஞ: கர்மணா ச ஸாபா⁴ஸாபே⁴ ।

ஸிஷ்யா இவமஹாத்மாநமிந்த³ரியாணி ச தம் த்³விஜா: ॥ 240.92 ॥

ப்ரக்ரு³திம் சாப்யதிக்ரம்ய ஸுத்³த⁴ம் ஸலக்ஷமம் பராத்பரம் ।

நாராயணம் மஹாத்மாநம் நிர்விகாரம் பராத்பரம் ॥ 240.93 ॥

விமுக்தம் ஸர்வபாபேக்ஷய: ப்ரவிஷ்டம் ச ஹ்யநாமயம் ।

பரமாத்மாநமகு³ணம் நிர்வ்ரு³தம் தம் ச ஸப்தமா: ॥ 240.94 ॥

ஸ்ரேஷ்ட²ம் தத்ர மனோ விப்ரா இந்த்³ரியாணி ச போ:⁴ த்³விஜா: |
ஆக³ச்ச²ந்தி யதா²காலம் கு³ரோ: ஸந்தே³ஸகாரிண: ॥ 240.95 ॥

ஸக்யம் வா⁵ல்பேந காலேந ஸாந்திம் ப்ராப்தும் கு³ணம்ஸ்ததா² |
ஏவமுக்தேந விப்ரேந்த்³ரா: ஸாங்க்ய யோகே³ந மோக்ஷிணீம் ॥ 240.96 ॥

ஸாங்க்யா விப்ரா மஹாப்ராஜ்ஞா க³ச்ச²ந்தி பரமாம் க³திம் |
ஜ்ஞாநேநாநேந விப்ரேந்த்³ராஸ்துல்யம் ஜ்ஞாநம் ந வித்³யதே ॥ 240.97 ॥

அத்ர வ: ஸம்ஸயோ மா பூ⁴ஜ்ஜ்ஞாநம் ஸாங்க்யம் பரம் மதம் |
அக்ஷரம் த்⁴ருவமேவோக்தம் பூர்வம் ப்³ரஹ்ம ஸநாதநம் ॥ 240.98 ॥

அநாதி³மத⁴யநித⁴நம் நிர்⁴த³வந்த³வம் கர்த்ரு' ஸாஸ்வதம் |
கூடஸ்த²ம் சைவ நித்யம் ச யத்³வத³ந்தி ஸமாத்தமகா: ॥ 240.99 ॥

யத: ஸர்வா: ப்ரவர்தந்தே ஸர்க³ப்ரலயவிக்ரியா: |
ஏவம் ஸம்ஸந்தி ஸாஸ்த்ரேஷு ப்ரவக்தாரோ மஹர்ஷய: ॥ 240.100 ॥

ஸர்வே விப்ராஸ்ச வேதா³ஸ்ச ததா² ஸாமவிதோ³ ஜநா: |
ப்³ரஹ்மண்யம் பரமம் தே³வமநந்தம் பரமாச்ச்யுதம் ॥ 240.101 ॥

ப்ரர்த²யந்தஸ்ச தம் விப்ரா வத³ந்தி கு³ணபு³த்³த⁴ய: |
ஸம்யகு³க்தாஸ்ததா² யோகா:³ ஸாங்க்யாஸ்சாமிதத³ர்ஸநா: ॥ 240.102 ॥

அமூர்திஸ்தஸ்ய விப்ரேந்த்³ரா: ஸாங்க்யம் மூர்திரிதி ஸ்ருதி: |
அபி⁴ஜ்ஞாநாநி தஸ்யா⁵ஹூர்மஹாந்தி முநிஸத்தமா: ॥ 240.103 ॥

த்³விவிதா⁴நி ஹி பூ⁴தாநி ப்ரு'தி²வ்யாம் த்³விஜஸத்தமா: |
அக³ம்யக³ம்யஸம்ஜ்ஞாநி க³ம்யம் தத்ர விஸிஷ்யதே ॥ 240.104 ॥

ஜ்ஞாநம் மஹத்³வை மஹதஸ்ச விப்ரா, வேதே³ஷு ஸாங்க்யேஷு ததை²வ
யோகே³ |

யச்சாபி த்³ரு'ஷ்டம் விதி⁴வத்புராணே, ஸாங்க்யாக³தம் தந்நிகி²லம்
முநீந்த்³ரா: ॥ 240.105 ॥

யச்சேதிஹாஸேஷு மஹதஸு த்³ரு'ஷ்டம், யதா²ர்த²ஸாஸ்த்ரேஷு
விஸிஷ்டத்³ரு'ஷ்டம் |

ஜ்ஞாநம் ச லோகே யதி³ஹாஸ்தி கிஞ்சித்ஸாங்க்யாக³தம் தச்ச
மஹாமுநீந்த்³ரா: ॥ 240.106 ॥

ஸமஸ்தத்³ரு³ஷ்டம் பரமம் ப³லம் ச, ஜ்ஞாநம் ச மோக்ஷஸ்ச யதா²வது³க்தம்
|

தபாம்ஸி ஸுக்ஷமாணி ச யாநி சைவ, ஸாங்க்²யம் யதா²வத்³விஹிதாநி
விப்ரா: ॥ 240.107 ॥

விபர்யயம் தஸ்ய ஹிதம் ஸதை³வ, க³ச்ச²ந்தி ஸாங்க்²யா: ஸததம் ஸுகே²ந
|

தாம்ஸ்சாபி ஸந்தா⁴ர்ய தத: க்ரு³தார்தா:², பதந்தி விப்ராயதநேஷு பூ⁴ய: ॥
240.108 ॥

ஹித்வா ச தே³ஹம் ப்ரவிஸந்தி மோக்ஷம் தி³வௌகஸஸ்சாபி ச
யோக³ஸாங்க்²யா: |

அதோ⁵தி⁴கம் தே⁵பி⁴ரதா மஹார்ஹே, ஸாக்²யே த்³விஜா போ⁴ இஹ
ஸிஷ்டஜுஷ்டே ॥ 240.109 ॥

தேஷாம் து திர்யக்³க³மநம் ஹி த்³ரு³ஷ்டம், நாதோ⁴ க³தி: பாபக்ரு³தாம்
நிவாஸ: |

ந வா ப்ரதா⁴நா அபி தே த்³விஜாதயோ, யே ஜ்ஞாநமேதந்முநயோ ந ஸக்தா: ॥
240.110 ॥

ஸாங்க்²யாம் விஸாலம் பரமம் புராணம், மஹார்ணவம் விமலமுதா³ரகாந்தம்
|

க்ரு³த்ஸநம் ஹி ஸாங்க்²யா முநயா மஹாத்மநாராயணே தா⁴ரயதா²ப்ரமேயம்
॥ 240.111 ॥

ஏதந்மயோக்தம் பரமம் ஹி தத்த்வம், நாராயணாத்³விஸ்வமித³ம் புராணம் |

ஸ ஸர்க³காலே ச கரோதி ஸர்க³ம், ஸம்ஹாரகாலே ச ஹரேத பூ⁴ய: ॥
240.112 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வ்யாஸரு³ஷிஸம்வாதே³ ஸாங்க்²யவிதி⁴நிருபண
நாமைகோநசத்வாரிம்ஸத³தி⁴கத்³விஸததமோ⁵த்⁴யாய: ॥ 240 ॥

அத்⁴யாய: 241 (133)

வஸிஷ்ட²கராலஜநகஸம்வாதே³க்ஷராக்ஷரவிசாரநிருபணம்

முநய ஊச:

கிம் தத³க்ஷரமித்யுக்தம் யஸ்மாந்நா⁵⁵வர்ததே புந: |

கிம்ஸ்வித்ததக்ஷரமித்யுக்தம் யஸ்மாதா³வர்ததே புந: ॥ 241.1 ॥

அக்ஷராக்ஷரயோர்வ்யக்திம் ப்ரு³ச்சா²மஸ்த்வாம் மஹாமுநே |
உபலப்³தூ²ம் முநிஸ்ரேஷ்ட² தத்த்வேந முநிபுங்க³வ ॥ 241.2 ॥

த்வம் ஹி ஜ்ஞாநவிதா³ம் ஸ்ரேஷ்ட:² ப்ரோச்யஸே வேத³பாரகை:³ |
ரு³ஷ்டிபி³ஸ்ச மஹாபா⁴கை³ர்யதிபி⁴ஸ்ச மஹாத்மபி:⁴ ॥ 241.3 ॥

ததே³தச்ச²ரோதுமிச்சா²ஸ்த்வத்த: ஸர்வம் மஹாமதே |
ந த்ரு³ப்திமதி⁴க³ச்சா²ம: ஸ்ரு³ண்வந்தோ⁵ம்ரு³தமுத்தமம் ॥ 241.4 ॥

வ்யாஸ உவாச

அத்ர வோ வர்ணயிஷ்யாமி இதிஹாஸம் புராதநம் |
வஸிஷ்ட²ஸ்ய ச ஸம்வாத³ம் கராலஜநகஸ்ய ச ॥ 241.5 ॥

வஸிஷ்ட²ம் ஸ்ரேஷ்ட²மாஸீநம்ரு³ஷீணம் பா⁴ஸ்கரத³யுதிம் |
பப்ரச்ச² ஜநகோ ராஜா ஜ்ஞாநம் நை:ஸ்ரேயஸம் பரம் ॥ 241.6 ॥

பரமாத்மநி குஸலமத⁴யாத்மக³திநி³ஸ்சயம் |
மைத்ராவருணமிமாஸீநமபி⁴வாத³ய க்ரு³தாஞ்ஜலி: ॥ 241.7 ॥

ஸ்வச்ச²ந்த³ம் ஸுக்ரு³தம் சைவ மது⁴ரம் சாப்யநுல்ப³ணம் |
பப்ரச்ச²ர்ஷிவரம் ராஜா கராலஜநக: புரா ॥ 241.8 ॥

கராலஜநக உவாச

ப⁴க³வஞ்ஸ்ரோதுமிச்சா²மி பரம் ப்³ரஹ்ம ஸநாதநம் |
யஸ்மிந்ந புநராவ்ரு³த்திம் ப்ராப்நுவந்தி மநீஷிண: ॥ 241.9 ॥

யச்ச ததக்ஷரமித்யுக்தம் யத்ரேத³ம் க்ஷரதே ஜக³த் |
யச்சாக்ஷரமிதி ப்ரோக்தம் ஸிவம் க்ஷேமமநாமயம் ॥ 241.10 ॥

வஸிஷ்ட² உவாச

ஸ்ருயதாம் ப்ரு³தி²வீபால க்ஷரதீ³த³ம் யதா² ஜக³த் |
யத்ர க்ஷரதி பூர்வேண யாவத்காலேந சாப்யத² ॥ 241.11 ॥

யுக³ம் த³வாத³ஸஸாஹஸ்ரம் கல்பம் வித³தி⁴ சதுர்யுக³ம் |
த³ஸகல்பஸதாவர்தம்மஹஸ்தத³ப்³ராஹ்முச்யதே ॥ 241.12 ॥

ராத்ரி³ஸ்சைதாவதீ ராஜந்யஸ்யந்தே ப்ரதிபு³த⁴யதே |
ஸ்ரு³ஜத்யநந்தகர்மாணி மஹாந்தம் பூ⁴தமக்³ரஜம் ॥ 241.13 ॥

மூர்திமந்தமமூர்தாத்மா விஸ்வம் ஸம்பு:⁴ ஸ்வயம்பு⁴வ: |
யத்ரோத்பத்திம் ப்ரவக்ஷயாமி மூலதோ ந்ரு⁴பஸத்தம || 241.14 ||

அணிமா லகி⁴மா ப்ராப்திரீஸாநம் ஜ்யோதிரவ்யயம் |
ஸர்வத:பாணிபாதா³ந்தம் ஸர்வதோ⁵க்ஷிஸிரோமுக்²ம் || 241.15 ||

ஸர்வத:ஸ்ருதிமல்லோகே ஸர்வமாவ்ரு⁴த்ய திஷ்ட²தி |
ஹிரண்யக³ர்போ⁴ ப⁴க³வாநேஷ பு³த்தி⁴ரிதி ஸ்ம்ரு⁴தி: || 241.16 ||

மஹாநிதி ச யோகே³ஷு விரிஞ்சிரிதி சாப்யத² |
ஸாங்க்யே ச பட்²யதே ஸாஸ்த்ரே நாமபி⁴ர்ப³ஹுதா⁴த்மக: || 241.17 ||

விசித்ரரூபோ விஸ்வாத்மா ஏகாக்ஷர இதி ஸ்ருத: |
த்⁴ரு⁴தமேகாத்மகம் யேந க்ரு⁴த்ஸநம் த்ரையோக்யமாத்மநா || 241.18 ||

ததை²வ ப³ஹுரூபத்வாத்³விஸ்வரூப இதி ஸ்ருத: |
ஏஷ வை விக்ரியாபந்ந: ஸ்ரு⁴ஜத்யாத்மாநமாத்மநா || 241.19 ||

ப்ரதா⁴நம் தஸ்ய ஸம்யோகா³து³த்தபந்நம் ஸுமஹத்புரம் |
அஹங்காரம் மஹாதேஜா: ப்ரஜாபதிநமஸ்க்ரு⁴தம் || 241.20 ||

அவ்யக்தாத்³வ்யக்திமாபந்நம் வித்³யாஸர்³ம் வத³ந்தி தம் |
மஹாந்தம் சாப்யஹங்காரமவித்³யாஸர்³ ஏவ ச || 241.21 ||

அசரஸ்ச சரஸ்சைவ ஸமுத்பந்நௌ ததை²கத: |
வித்³யா⁵வித்³யோதி விக்யாதே ஸ்ருதிராஸ்த்ராநுசிந்தகை: || 241.22 ||

பூ⁴தஸர்³மஹங்காரத்த்ரு⁴தீயம் வித்³தி⁴ பார்தி²வ |
அஹங்காரேஷு ந்ரு⁴பதே சதுர்த²ம் வித்³தி⁴ வைக்ரு⁴தம் || 241.23 ||

வாயுர்ஜ்யோதிரதா²⁵⁵காஸமாபோ⁵த² ப்ரு⁴தி²வீ ததா² |
ஸப்³த³ஸ்பர்ஸௌ ச ரூபம் ச ரஸோ க³ந்த⁴ஸ்ததை²வ ச || 241.24 ||

ஏவம் யுக³பது³த்தபந்நம் த³ஸவர்க³மஸம்ஸயம் |
பஞ்சமம் வித்³தி⁴ ராஜேந்த³ர பௌ⁴திகம் ஸர்க³மர்த²க்ரு⁴த் || 241.25 ||

ஸ்ரோத்ரம் த்வக்ஷக்ஷுஷீ ஜிஹ்வா க்⁴ராணமேவ ச பஞ்சமம் |
வாக்ஸ்தௌ சைவ பாதௌ³ ச பாயுர்மேட்⁴ரம் ததை²வ ச || 241.26 ||

பு³த்தி⁴ந்த³ரியாணி சைதாநி ததா² கர்மேந்த³ரியாணி ச |
ஸம்பூ⁴தாநீஹு யுக³பந்நஸா ஸஹ பார்தி²வ || 241.27 ||

ஏஷா தத்த்வசதுர்விம்ஸா ஸர்வா^{SS}க்ரு³தி: ப்ரவர்ததே |
யாம் ஜ்ஞாத்வா நாபி⁴ஸோசந்தி ப்³ராஹ்மணஸ்தத்த்வத³ர்ஸிந: || 241.28 ||

ஏவமேதத்ஸமுத்பந்நம் த்ரையலோக்யமித³முத்தமம் |
வேதி³தவ்யம் நரஸ்ரேஷ்ட² ஸதை³வ நரகார்ணவே || 241.29 ||

ஸயக்ஷபூ⁴தக³ந்த⁴ர்வே ஸகிம்நரமஹோரகே³ |
ஸசாரணபிஸாசே வை ஸதே³வர்ஷ்நிஸாசரே || 241.30 ||

ஸத³ம்ஸகீ³டமஸகே ஸபூதிக்கு³மிமுஷகே |
ஸூநி ஸ்வபாகே சைணேயே ஸசாண்டா³லே ஸபுல்கஸே || 241.31 ||

ஹஸ்த்யஸ்வக²ர்ஸார்துர³லே ஸவ்ரு³கே க³வி சைவ ஹ |
யா ச மூர்திஸ்ச யத்கிஞ்சித்ஸர்வத்ரையந்நித³ர்ஸநம் || 241.32 ||

ஜலே பு⁴வி ததா²^{SS}காஸே நாந்யத்ரேதி விநிஸ்சய: |
ஸ்தா²நம் தே³ஹவதாமாஸீதி³த்யேவநுஸூம்ரும || 241.33 ||

க்ரு³த்ஸநமேதாவதஸ்தாத க்ஷரதே வ்யக்தஸம்ஜ்ஞுக: |
அஹந்யஹநி பூ⁴தாத்மா யச்சாக்ஷர இதி ஸம்ரு³தம் || 241.34 ||

ததஸ்தத்க்ஷரமித்யுக்தம் க்ஷரதீ³ம் யதா² ஜக³த் |
ஜக³ந்மோஹாத்மகம் சா^{SS}ஹூரவ்யக்தாத³வ்யக்தஸம்ஜ்ஞுகம் || 241.35 ||

மஹாம்ஸ்சைவாக்ஷரோ நித்யமேதத்க்ஷரவிவர்ஜநம் |
கதி²தம் தே மஹாராஜ யஸ்மாந்நா^{SS}வர்ததே புந: || 241.36 ||

பஞ்சவிம்ஸதிகோ^Sமூர்த: ஸ நித்யஸ்தத்த்வஸம்ஜ்ஞுக: |
ஸத்த்வஸம்ஸ்யணத்தத்த்வம் ஸத்த்வமாஹூர்மநீஷ்ண: || 241.37 ||

யத³மூர்தி: ஸ்ரு³ஜத³வ்யக்தம் தந்மூர்திமதி⁴திஷ்ட²தி |
சதுர்விம்ஸதிகோ வ்யக்தோ ஹ்யமூர்தி: பஞ்சவிம்ஸக: || 241.38 ||

ஸ ஏவ ஹ்ரு³தி³ ஸர்வாஸு மூர்திஷ்வாதிஷ்ட²தா^{SS}த்மவாந் |
சேத்யம்ஸ்சேதநீம் நித்யம் ஸர்வமூர்திரமூர்திமாந் || 241.39 ||

ஸர்க³ப்ரலயத⁴ர்மேண ஸ ஸர்க³ப்ரலயாத்மக: |
கோ³சரே வர்ததே நித்யம் நிர்கு³ணே கு³ணஸம்ஜ்ஞுகித: || 241.40 ||

ஏவமேஷ மஹாத்மா ச ஸர்க³ப்ரலயகோடிஸ: |

விசுர்வாண: ப்ரக்ரு³திமாந்நாபி⁴மந்யேத பு³த்³தி⁴மாந் ॥ 241.41 ॥

தம:ஸுத்த்வரஜோயுக்தஸ்தாஸு தாஸ்விஹ யோநிஷு ।
லீயதே ப்ரதிபு³த்³த⁴த்வாத³பு³த்³த⁴ஜநஸேவநாத் ॥ 241.42 ॥

ஸஹவாஸநிவாஸத்வாத³பா³லோ஽ஹமிதி மந்யதே ।
யோ஽ஹம் ந ஸோ஽ஹமித்யுக்தே கு³ணநேவாநுவர்ததே ॥ 241.43 ॥

தமஸா தாமஸாந்பா⁴வந்விவிதா⁴ந்ப்ரதிபத்³யதே ।
ரஜஸா ராஜஸாம்ஸ்சைவ ஸாத்³த்³விகாந்ஸுத்³வஸங்க்ஷயாத் ॥ 241.44 ॥

ஸூக்³லலோஹிதக்ரு³ஷ்ணநி ரூபாண்யேதாநி த்ரீணி து ।
ஸர்வாண்யேதாநி ரூபாணி ஜாநீஹி ப்ராக்ரு³தாநி து ॥ 241.45 ॥

தாமஸா நிரயம் யாந்தி ராஜஸா மாநுஷாநத² ।
ஸாத்³த்³விகா தே³வலோகாய க³ச்³²ந்தி ஸுக²பா⁴கி³ந: ॥ 241.46 ॥

நிஷ்கேவலேந பாபேந திர்யக்³யோநிமவாப்நுயாத் ।
புண்யபாபேஷு மாநுஷ்யம் புண்யமாத்ரேண தே³வதா: ॥ 241.47 ॥

ஏவமவ்யக்³த்³விஷ்யம் மோக்ஷமாஹூர்மநீஷிண: ।
பஞ்சவிம்ஸதிமோ யோ஽யம் ஜ்ஞாநாதே³வ ப்ரவர்ததே ॥ 241.48 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வஸிஷ்ட²கராலஜநகஸம்வாதே³
க்ஷராக்ஷரவிசாரநிரூபணம் நாம ஏகசத்வாரிம்ஸத³தி⁴கத்³விஸததமோ஽த்⁴யாய: ॥
241 ॥

அத்⁴யாய: 242 (134)

வஸிஷ்ட²கராலஜநகஸம்வாத³வர்ணநம்

வஸிஷ்ட² உவாச

ஏவமப்ரதிபு³த்³த⁴த்வாத³பு³த்³த⁴மநுவர்ததே ।

தே³ஹாத³தே³ஹஸஹஸ்ராணி ததா² ச ந ஸ பி⁴த்³யதே ॥ 242.1 ॥

திர்யக்³யோநிஸஹஸ்ரேஷு கதா³சித்³தே³வதாஸ்வபி ।

உத்³பத்³யதி தபோயோகா³த்³கு³²ண: ஸஹ கு³ணக்ஷயாத் ॥ 242.2 ॥

மநுஷ்யத்வாத³தி³வம் யாதி தே³வோ மாநுஷ்யமேதி ச ।

மாநுஷ்யாந்நிரயஸ்தா²நமாலயம் ப்ரதிபத்³யதே ॥ 242.3 ॥

கோஷகாரோ யதா²SSத்மாநம் கீட: ஸமபி⁴ருந்த⁴தி |
 ஸலித்ரதந்துகு³ணர்நித்யம் ததா²Sயமகு³ணே கு³ண: ॥ 242.4 ॥
 த்³வந்த்³வம்மேதி ச நிர்³வந்த்³வஸ்தாஸு தாஸ்விஹ யோநிஷு |
 ஸீர்ஷரோகே³Sகூரோகே³ ச த்³ந்தஸூலே க³லக்³ரஹே ॥ 242.5 ॥
 ஜலோத்³ரேSதிஸாரே ச க³ண்ட³மாலவிசர்சிகே |
 ஸ்வத்ரகுஷ்டே²Sக்³நித³க்³தே⁴ ச ஸித்⁴மாபஸ்மாரயோரபி ॥ 242.6 ॥
 யாநி சாந்யாநி த்³வந்த்³வாநி ப்ராக்ரு³தாநி ஸரீரிணம் |
 உத்³பத்³யந்தே விசித்ராணி தாந்யேவாSSத்மாSபி⁴மந்யதே ॥ 242.7 ॥
 அபி⁴மாநாதிமாநாநாம் ததை²வ ஸுக்ரு³தாந்யபி |
 ஏகவாஸாஸ்சதுர்வாஸா: ஸாயீ நித்யமத⁴ஸ்ததா² ॥ 242.8 ॥
 மண்³ுகஸாயீ ச ததா² வீராஸநக³தஸ்ததா² |
 வீரமாஸநமாகாஸே ததா² ஸயநமேவ ச ॥ 242.9 ॥
 இஷ்டகாப்ரஸ்தரே சைவ சக்ரகப்ரஸ்தரே ததா² |
 ப⁴ஸ்மாப்ரஸ்தரஸாயீ ச பூ⁴மிஸய்யாநுலேபந: ॥ 242.10 ॥
 வீரஸ்தா²நாம்பு³பாகே ச ஸயநம் ப²லகேஷு ச |
 விவிதா⁴ஸு ச ஸய்யாஸு ப²லக்³ரு³ஹ்யாந்விதாஸு ச ॥ 242.11 ॥
 உத்³யாநே க²லலாக்³நே து ஸ்கௌமக்ரு³ஷ்ணஜிநாந்வித: |
 மணிவாலபீதா⁴நோ வ்யாக்⁴ரசர்மபரிச்³த:³ ॥ 242.12 ॥
 ஸிம்ஹசர்மபீதா⁴ந: பட்டவாஸாஸ்ததை²வ ச |
 ப²லகம்(?)பரிதா⁴நஸ்ச ததா² கடகவஸ்த்ரத்⁴ரு³க் ॥ 242.13 ॥
 கடைகவஸநஸ்சைவ சீரவாஸாஸ்ததை²வ ச |
 வஸ்த்ராணி சாந்யாநி ப³ஹூந்யபி⁴மத்ய ய பு³த்³தி⁴மாந் ॥ 242.14 ॥
 போ⁴ஜநாநி விசித்ராணி ரத்நாநி விவிதா⁴நி ச |
 ஏகராத்ராந்தராஸித்வமேககாலிபோ⁴ஜநம் ॥ 242.15 ॥
 சதுர்தா²ஷ்டமகாலம் ச ஷஷ்ட²காலிகமேவ ச |
 ஷ்ட³ராத்ரபோ⁴ஜநஸ்சைவ ததா² சாஷ்டாஹபோ⁴ஜந: ॥ 242.16 ॥
 மாஸோபவாஸீ மூலாஸீ ப²லாஹாரஸ்ததை²வ ச |
 வாயுப⁴க்ஷஸ்ச பிண்யாகத³தி⁴கோ³மயபோ⁴ஜந: ॥ 242.17 ॥

கோ³மூத்ரபோ⁴ஜநஸ்சைவ காஸபுஷ்பாஸநஸ்ததா² |
 சைவாலபோ⁴ஜநஸ்சைவ ததா² சாந்யேந வர்தயந் || 242.18 ||

வர்தயஞ்சீர்மபர்²ணஸ்ச ப்ரகீர்ணப²லபோ⁴ஜந: |
 விவிதா⁴நி ச க்ரு'ச்ச²ராணி ஸேவதே ஸித்³தி⁴காங்கூயா || 242.19 ||

சாந்த³ராயணாநி விதி⁴வல்லிங்கா³நி விவிதா⁴நி ச |
 சாதூராஸ்ரம்யயுக்தாநி த⁴ர்மாத⁴ர்மாஸ்ரயாண்யபி || 242.20 ||

உபாஸ்ரயாநப்பராந்பாக²ண்டா³ந்விவிதா⁴நபி |
 விவித்தாஸ்ச ஸிலாசா²யாஸ்ததா² ப்ரஸ்ரவணாநி ச || 242.21 ||

புலிநாநி விவித்தாநி விவிதா⁴நி தபாம்ஸி ச |
 யஜ்ஞாம்ஸ்ச விவிதா⁴காராந்வித்³யாஸ்ச விவிதா⁴ஸ்ததா² || 242.22 ||

நியமாந்விவிதா⁴ம்ஸ்சாபி விவிதா⁴நி தபாம்ஸி ச |
 யஜ்ஞாம்ஸ்ச விவிதா⁴காராந்வித்³யாஸ்ச விவிதா⁴ஸ்ததா² || 242.23 ||

வணிக்பத²ம் த்³விஜகூத்ரவைஸ்யஸூதி³ராம்ஸ்ததை²வ ச |
 தா³நாம் ச விவிதா⁴காரம் தி³நாந்த⁴க்ரு'பணாதி³ஷு || 242.24 ||

அபி⁴மந்யேத ஸந்தா⁴தும் ததை²வ விவிதா⁴ந்ரு³ணாந் |
 ஸத்த்வம் ரஜஸ்தமஸ்சைவ த⁴ர்மார்தை² காம ஏவ ச || 242.25 ||

யஜநாத⁴யயநே தா³நம் ததை²வாSSஹு: ப்ரதிக்³ரஹம் |
 யாஜநாத⁴யாபநே சைவ ததா²Sந்யத³பி கிஞ்சந || 242.26 ||

யஜநாத⁴யயநே தா³நம் ததை²வாSSஹு: ப்ரதிக்³ரஹம் |
 யாஜநாத⁴யாபநே சைவ ததா²Sந்யத³பி கிஞ்சந || 242.27 ||

ஜந்மம்ரு'த்யுவிதா⁴நேந ததா² விஸஸநேந ச |
 ஸுபா⁴ஸுப⁴மயம் ஸர்வமேததா³ஹு: ஸநாதநம் || 242.28 ||

ப்ரக்ரு'தி: குருதே தே³வீ ப⁴யம் ப்ரலயமேவ ச |
 தி³வஸாந்தே கு³ணநேதாநதீ²த்யைகோSவதிஷ்ட²தே || 242.29 ||

ரஸ்மிஜாலமிவாSSதி³த்யஸ்தத்காலம் ஸம்நியச்ச²தி |
 ஏவமேவைஷ தத்ஸர்வம் க்ரீடா³ர்த²மபி⁴மந்யதே || 242.30 ||

ஆத்மரூபகு³ணநேதாந்விவிதா⁴ந்ஹ்ரு'த³யப்ரியாந் |

ஏவமேதாம் ப்ரகூர்வாண: ஸர்க³ப்ரலயத⁴ர்மிணீம் ॥ 242.31 ॥

க்ரியாம் க்ரியாபதே² ரக்தஸ்த்ரிகு³ணஸ்த்ரிகு³ணாதி⁴ப: ।

க்ரியாக்ரியாபதோபேதஸ்ததா² ததி³தி மந்யதே ॥ 242.32 ॥

ப்ரக்ரு³த்யா ஸர்வமேவேத³ம் ஜக³த³ந்தீ⁴க்ரு³தம் விபோ⁴ ।

ரஜஸா தமஸா சைவ வ்யாப்தம் ஸர்வமநேகதா⁴ ॥ 242.33 ॥

ஏவம் த்³வந்த்³வாந்யதீ³தாநி மம வர்தந்தி நித்யஸ: ।

மத்த ஏதாநி ஜாயந்தே ப்ரலயே யாந்தி மாமபி ॥ 242.34 ॥

நிஸ்தர்தவ்யாண்தை²தாநி ஸர்வாணீ³தி நராதி⁴ப ।

மந்யதே பக்ஷபு³த³த⁴த்வாத்ததை²வ ஸுக்ரு³தாந்யபி ॥ 242.35 ॥

போ⁴க்தவ்யாநி மமைதாநி வேவலோகக³தேந வை ।

இஹைவ சைநம் போ⁴க்ஷயாமி ஸுபா⁴ஸுப⁴ப²லோத³யம் ॥ 242.36 ॥

ஸுக²மேவம் து கர்தவ்யம் ஸக்ரு³த்க்ரு³த்வா ஸுக²ம் மம ॥

யாவதே³வ து மே ஸௌக்²யம் ஜாத்யாம் ஜாத்யாம் ப⁴விஷ்யதி ॥ 242.37 ॥

ப⁴விஷ்யதி ந மே து:³க²ம் க்ரு³தேநேஹாப்யநந்தகம் ।

ஸுக²து:³க²ம் ஹி மாநுஷ்யம் நிரயே சாபி மஜ்ஜநம் ॥ 242.38 ॥

நிரயாச்சாபி மாநுஷ்யம் காலேநைஷ்யாம்யஹம் புந: ।

மநுஷ்யத்வாச்ச தே³வத்வம் தே³வத்வாத்தபௌருஷம் புந: ॥ 242.39 ॥

மநுஷ்யத்வாச்ச நிரயம் பர்யாயேணோபக³ச்ச²தி ।

ஏஷ ஏவம் த்³விஜாதீ³நாமாத்மா வை ஸ கு³ணீ³வ்ரு³த: ॥ 242.40 ॥

தேந தே³வமநுஷ்யேஷு நிரயம் சோபப்த³யதே ।

மமத்வேநா⁵⁵வ்ரு³தோ நித்யம் தத்ரைவ பரிவர்ததே ॥ 242.41 ॥

ஸர்க³கோடிஸஹஸ்ராணி மரணுந்தாஸு மூர்திஷு ।

ய ஏவம் குருதே கர்ம ஸூபா⁴ஸுப⁴ப²லாத்மகம் ॥ 242.42 ॥

ஸ ஏவ ப²லமாப்நோதி த்ரிஷு லோகேஷு மூர்திமாந் ।

ப்ரக்ரு³தி: குருதே கர்மஸுப⁴ஸுப⁴ப²லாத்மகம் ॥ 242.43 ॥

ப்ரக்ரு³திஸ்வ ததா²⁵⁵நோதி த்ரிஷு லோகேஷு காமணு ।

திர்யக்³யோநிமநுஷ்யத்வலே தே³வலோகே ததை²வ ச ॥ 242.44 ॥

த்ரீணி ஸ்தா²நாநி சைதாநி ஜாநீயாத்ப்ராக்ரு³தாநி ஹ |
 அலிங்க³ப்ரக்ரு³தித்வாச்ச விங்கை³ர்ப்யநுமீயதே ॥ 242.45 ॥
 ததை²வ பெளருஷம் விங்க³மநுமாநாத்³தி⁴ மந்யதே |
 ஸ விங்கா³ந்தரமாஸாத்³ய ப்ராக்ரு³தம் விங்க³மவ்ரணம் ॥ 242.46 ॥
 வ்ரணத்³வாராண்யதி⁴ஷ்டா²ய கர்மாண்யாத்மநி மந்யதே |
 ஸ்ரோத்ராத்³நி து ஸர்வாணி பஞ்ச கர்மேந்த்³ரியாண்யத² ॥ 242.47 ॥
 ராகா³தீ³நி ப்ரவர்தந்தே கு³ணேஷ்விஹ கு³ண: ஸஹ |
 அஹமேதாநி வை குர்வந்மமைதாநீந்த்³ரியாணிஹ ॥ 242.48 ॥
 நிரிந்த்³ரியோ ஹி மந்யேத வ்ரணவாநஸமி நிர்வ்ரண: |
 அலிங்கோ³ விங்க³மாத்மாநமகாலம் காலமாத்மந: ॥ 242.49 ॥
 அஸத்த்வம் ஸத்த்வமாத்மாநமம்ரு³தம் ம்ரு³தமாத்மந: |
 அம்ரு³த்யம் ம்ரு³த்யுமாத்மாநமப⁴வம் ப⁴வமாத்மந: ॥ 242.50 ॥
 அக்ஷத்ரம் க்ஷத்ரமாத்மாநமஸங்க³ம் ஸங்க³மாத்மந: |
 அதத்த்வம் தத்த்வமாத்மாநமப⁴வம் ப⁴வமாத்மந: ॥ 242.51 ॥
 அக்ஷரம் க்ஷரமாத்மாநமபு³த³த⁴த்வாத்³தி⁴ மந்யதே |
 ஏவமப்ரதிபு³த³த⁴த்வாத்³பு³த³த⁴ஜநஸேவநாத் ॥ 242.52 ॥
 ஸர்க³கோடிஸஹஸ்ராணி பதநாந்தாநி க³ச்ச²தி |
 ஜந்மாந்தரஸஹஸ்ராணி மரணாந்தாநி க³ச்ச²தி ॥ 242.53 ॥
 திர்யக்³யோநிமநுஷ்யத்வே தே³வலோகே ததை²வ ச |
 சந்த்³ரமா இவ கோஸாநாம் புநஸ்தத்ர ஸஹஸ்ரஸ: ॥ 242.54 ॥
 நீயதே⁵ப்ரதிபு³த³த⁴த்வாதே³வமேவ குபு³த³தி⁴மாந் |
 கலா பஞ்சத³ஸீ யோநிஸ்தத்³தா⁴ம இதி பட்²யதே ॥ 242.55 ॥
 நித்யமேவ விஜாநீஹி ஸோமம் வை ஷோட³ஸாம்ஸகை: |
 கலயா ஜாயதே⁵ஜஸ்ரம் புந: புநரபு³த³தி⁴மாந் ॥ 242.56 ॥
 தீ⁴மாம்ஸ்சாயம் ந ப⁴வதி ந்ரு³ப ஏவம் ஹி ஜாயதே |
 ஷோட³ஸீ து கலா ஸூக்ஷ்மா ஸ ஸோம உபதா⁴ர்யதாம் ॥ 242.57 ॥
 ந தூபயூஜ்யதே தே³வைர்தை³வாநபி யநக்தி ஸ: |
 மமத்வம் க்ஷபயித்வா து ஜாயதே ந்ரு³பஸத்தம ॥

ப்ரக்ரு³தேஸ்த்ரிகு³ணயாஸ்து ஸ ஏவ த்ரிகு³ணே ப⁴வேத் ॥ 242.58 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வஸிஷ்ட²கராலஜநகஸம்வாதே³
த்³விசத்வாரிம்ஸத³தி⁴கத்³விஸததமோ⁵த்⁴யாய: ॥ 242 ॥

ரஹ்மபுராணம்

அத்⁴யாய: 243 (135)

வஸிஷ்ட²ம் ப்ரதி மோக்ஷத⁴ர்மவிஷயகோ ஜநகப்ரஸ்ந:

ஜநக உவாச

அக்ஷரக்ஷரயோரேஷ த்³வயோ: ஸம்ப்³ந்த⁴ இஷ்யதே ।

ஸ்த்ரீபும்ஸயோர்வா ஸம்ப்³ந்த⁴ ஸ வை புருஷ உச்ச்யதே ॥ 243.1 ॥

ரு³தே து புருஷம் நேஹ ஸ்த்ரீ க³ர்பா⁴ந்தா⁴ரயத்யுத ।

ரு³தே ஸ்த்ரீயம் ந புருஷோ ரூபம் நிர்வர்ததே ததா² ॥ 243.2 ॥

அந்யோந்யஸ்யாபி⁴ஸம்ப்³ந்தா⁴ந்யோந்யகு³ணஸம்ஸ்ரயாத் ।

ரூபம் நிர்வர்தயேதே³ததே³வம் ஸர்வாஸு யோநிஷு ॥ 243.3 ॥

ரத்யர்த²மதிஸம்யோகா³த³ந்யோந்யகு³மஸம்ஸ்ரயாத் ।

ரு³தௌ நிர்வர்ததே ரூபம் தத்³வக்ஷயாமி நித³ர்ஸநம் ॥ 243.4 ॥

யே கு³ண: பருஷஸ்யேஹ யே ச மாதூர்கு³ணஸ்ததா² ।

அஸ்தி² ஸநாயு ச மஜ்ஜா ச ஜானீம: பித்ரு³தோ த்³விஜ ॥ 243.5 ॥

த்வங்மாஸஸோணிதம் சேதி மாத்ரு³ஜாந்யநுஸுஸ்ரும ।

ஏவமேதத்³த்³விஜஸ்ரேஷ்ட² வேத³ஸாஸ்த்ரேஷு பட்²யதே ॥ 243.6 ॥

ப்ரமாணம் யச்ச வேதோ³க்தம் ஸாஸ்த்ரோக்தம் யச்ச பட்²யதே ।

வேத³ஸாஸ்த்ரப்ரமாணம் ச ப்ரமாணம் தத்ஸநாதநம் ॥ 243.7 ॥

ஏவமேவாபி⁴ஸம்ப்³ந்தௌ⁴ நித்யம் ப்ரக்ரு³த்யுருஷௌ ।

யச்சாபி ப⁴க³வம்ஸ்தஸ்மாந்மோக்ஷத⁴ர்மோ ந வித்³யதே ॥ 243.8 ॥

அத்²வா⁵நந்தரக்ரு³தம் கிஞ்சிதே³வ நித³ர்ஸநம் ।

தந்மமா⁵சக்ஷவ தத்த்வேந ப்ரத்யக்ஷா ஹ்யஸி ஸர்வதா³ ॥ 243.9 ॥

மோக்ஷகாமா வயம் சாபி காங்க்ஷாமோ யத³நாமயம் ।

அஜேயமஜரம் நித்யமதீந்த³ரியமநீஸ்வரம் ॥ 243.10 ॥

வஸிஷ்ட² உவாச

யதே³தது³க்தம் ப⁴வதா வேத³ஸாஸ்த்ரநித³ர்ஸநம் ।

ஏவமேதத³யதா வக்ஷயே தத்த்வக்³ராஹீ யதா² ப⁴வாந் ॥ 243.11 ॥

தா⁴ர்யதே ஹி த்வாயா க்³ரந்த² உப⁴யோர்வேத³ஸாஸ்த்ரயோ: ।

ந ச க்³ரந்த²ஸ்ய தத்த்வஜ்ஞோ யதா²தத்த்வம் நரேஸ்வர ॥ 243.12 ॥

யோ ஹி வேதே³ ச ஸாஸ்த்ரே ச க்³ராந்த²தா⁴ரணதத்பர: ।

ந ச க்³ரந்தா²ர்த²தத்த்வஜ்ஞஸ்தஸ்ய தத³தா⁴ரணம் வ்ரு²தா² ॥ 243.13 ॥

பா⁴ரம் ஸ வஹதே தஸ்ய க்³ரந்த²ஸ்யார்த²ம் ந வேத்தி ய: ।

யஸ்து க்³ரந்தா²ர்த²தத்த்வஜ்ஞோ நாஸ்ய க்³ரந்தா²க³மோ வ்ரு²தா² ॥ 243.14 ॥

க்³ரந்த²ஸ்யார்த²ம் ஸ ப்ரு²ஷ்டஸ்து மாத்³ரு²ஸோ வக்துமர்ஹதி ।

யதா²தத்த்வாபி⁴க³மநாத³ர்த²ம் தஸ்ய ஸ விந்த³தி ॥ 243.15 ॥

ந ய: ஸமுத்ஸுக: கஸ்சித்³க்³ரந்தா²ர்த²ம் ஸ்து²லபு³த்தி⁴மாந் ।

ஸ கத²ம் மந்த³விஜ்ஞானோ க்³ரந்த²ம் வக்ஷயதி நிர்ணயாத் ॥ 243.16 ॥

அஜ்ஞாத்வா க்³ரந்த²தத்த்வாநி வாத³ம் ய: குருதே நர: ।

லோபா⁴த்³வா஽ப்யத²வா த³ம்பா⁴த்ஸ பாபீ நரகம் வ்ரஜேத் ॥ 243.17 ॥

நிர்ணயம் சாபி ச்சி³த்³ராத்மா ந தத³வக்ஷயதி தத்த்வத: ।

ஸோ஽பீஹாஸ்யார்த²தத்த்வஜ்ஞோ யஸ்மாந்நைவா஽஽தம்வாநபி ॥ 243.18 ॥

தஸ்மாத்த்வம் ஸ்ரு²ணு ராஜேந்த³ர யதை²தத³நுத்³ரு²ஸ்யதே ।

யதா² தத்த்வேந ஸாங்க²யேஷு யோகே³ஷு ச மஹாத்மஸு ॥ 243.19 ॥

யதே³வ யோகா:³ பஸ்யந்தி ஸாங்க²யம் தத³நுக³ம்யதே ।

ஏகம் ஸாங்க²யாம் ச யோக³ம் ச ய: யபஸ்யதி ஸ பு³த்தி⁴மாந் ॥ 243.20 ॥

த்வங்மாம்ஸம் ருதி⁴ரம் மேத:³ பித்தம் மஜ்ஜா஽ஸ்தி² ஸ்நாயு ச ।

ஏததை³ந்த³ரியகம் தாத யத்³ப⁴வாநித்த²மாத்த² மாம் ॥ 243.21 ॥

த்³ரவ்யாத்³த்³ரவ்யஸ்ய நிர்வ்ரு²த்திநிந்த³ரியாதி³ந்த³ரியம் ததா² ।

தே³ஹாத்³தே³ஹமவாப்நோதி பீ³ஜாத்³பீ³ஜம் ததை²வ ச ॥ 243.22 ॥

நிநிந்த³ரியஸ்ய பீ³ஜஸ்ய நிர்³ரவ்யஸ்யாபி தே³ஹிந: ।

கத²ம் கு³ண ப⁴விஷ்யந்தி நிர்கு³ணத்வாந்மஹாத்மந: ॥ 243.23 ॥

கு³ண கு³ணேஷு ஜாயந்தே தத்ரைவ விரமந்தி ச |
ஏவம் கு³ண: ப்ரக்ரு³திஜா ஜாயந்தே ந ச யாந்தி ச || 243.24 ||

த்வங்மாம்ஸம் ருதி⁴ரம் மேத:³ பித்தம் மஜ்ஜா⁵ஸ்தி ஸ்நாயு ச |
அஷ்டௌ தாந்யத² ஸுக்ரேண ஜாநீஹி ப்ராக்ரு³தேந வை || 243.25 ||

புமாம்ஸ்சைவாபுமாம்ஸ்சைவ ஸ்த்ரீலிங்க³ம் ப்ராக்ரு³தம் ஸ்ம்ரு³தம் |
வாயுரேஷ புமாம்ஸ்சைவ ரஸ இத்யபி⁴தீ⁴யதே || 243.26 ||

அலிங்கா³ ப்ரக்ரு³திர்லிங்கை³ருபலப்யதி ஸா⁵⁵தம்ஜை: |
யதா² புஷ்ப²லீர்நித்யம் மூர்தம் சாமூர்தயஸ்ததா² || 243.27 ||

ஏவம்ப்யநுமானேந ஸ லிங்க³முபலப்யதே |
பஞ்சவிம்ஸதிகஸ்தாத லிங்கே³ஷு நியதாத்மக: || 243.28 ||

அநாதி³நித⁴னோ⁵நந்த: ஸர்வத³ர்ஸநகேவல: |
கேவலம் த்வபி⁴மாநித்வாத்³கு³ணேஷு கு³ண உச்யதே || 243.29 ||

கு³ண கு³ணவத: ஸந்தி நிர்கு³ணஸ்ய குதோ கு³ண: |
தஸ்மாதே³வம் விஜாநந்தி யே ஜநா கு³ணத³ர்ஸந: || 243.30 ||

யதா³ த்வேஷ கு³ணநேதாந்ப்ராக்ரு³தாநபி⁴மந்யதே |
ததா³ ஸ கு³ணவாநேவ கு³ணபே⁴தா³ந்ப்ரபஸ்யதி || 243.31 ||

யத்தத³பு³த³தே:⁴ பரம் ப்ராஹு: ஸாங்க்யயோக³ம் ச ஸர்வஸ: |
பு³த⁴யமாநம் மஹாப்ராஜ்ஞா: ப்ரபு³த³த⁴பரிவர்ஜநாத் || 243.32 ||

அப்ரபு³த³த⁴ம் யதா² வ்யக்தம் ஸ்வகு³ண: ப்ராஹுரீஸ்வரம் |
நிர்கு³ணம் சேஸ்வரம் நித்யமதி⁴ஷ்டா²தாரமேவ ச || 243.33 ||

ப்ரக்ரு³தேஸ்ச கு³ணநாம் ச பஞ்சவிம்ஸதிகம் பு³தா:⁴ |
ஸாங்க்யயோகே³ ச குஸலா பு³த⁴யந்தே பரமைஷ்டிண: || 243.34 ||

யதா³ ப்ரபு³த³த⁴மவ்யக்தமவஸ்தா²த(ப)நநீ(பீ⁴)ரவ: |
பு³த⁴யமாநம் ந பு³த⁴யந்தே⁵வக³ச்ச²ந்தி ஸமம் ததா³ || 243.35 ||

ஏதந்நத³ர்ஸநம் ஸம்யங்ந ஸம்யக³நுத³ர்ஸநம் |
பு³த⁴யமாநம் ப்ரபு³த⁴யந்தே த்³வாப்யாம் ப்ரு³த²க³ரிந்த³ம் || 243.36 ||

பரஸ்பரேணதது³க்தம் கூராகூரநித³ர்ஸநம் |

ஏகத்வத³ர்ஸநம் சாஸ்ய நாநாத்வம் சாஸ்ய த³ர்ஸநம் ॥ 243.37 ॥

பஞ்சவிம்ஸதிநிஷ்டோ²஽யம் ததா³ ஸம்யக்³ப்ரஸக்ஷதே ।

ஏகத்வத³ர்ஸநம் சாஸ்ய நாநாத்வம் சாஸ்ய த³ர்ஸநம் ॥ 243.38 ॥

தத்த்வவித்தத்த்வயோரேவ ப்ரு²த²கே³தநநித³ர்ஸநம் ।

பஞ்சவிம்ஸதிபி⁴ஸ்தத்த்வம் தத்த்வமாஹுர்மநீ⁴ஷிண: ॥ 243.39 ॥

நிஸ்தத்த்வம் பஞ்சவிம்ஸஸ்ய பரமாஹுர்மஷிண: ।

வர்ஜ்யஸ்ய வர்ஜ்யமாசாரம் தத்த்வம் தத்த்வாத்ஸநாதநம் ॥ 243.40 ॥

கராலஜநக உவாச

நாநாத்வைகத்வமித்யுக்தம் த்வயைத³த்³விஜஸத்தம் ।

பஸ்யதஸ்தத்³வி ஸந்தி³க்³த⁴மேதயோர்வை நித³ர்ஸநம் ॥ 243.41 ॥

ததா² பு³த்³த⁴ப்ரபு³த்³தா⁴ப்யாம் பு³த்⁴யமாநஸ்ய சாநக⁴ ।

ஸ்தூ²லபு³த்³த⁴யா ந பஸ்யாமி தத்த்வமேதநந ஸம்ஸய: ॥ 243.42 ॥

அக்ஷரக்ஷரயோருக்தம் த்வயா யத³பி காரணம் ।

தத³ப்யஸ்தி²ரபு³த்³தி⁴த்வாத்ப்ரநஷ்டமிவ மே⁵நக⁴ ॥ 243.43 ॥

ததே³த்ச்ச²ரோதுமிச்சா²மி நாநாத்வைகத்வத³ர்ஸநம் ।

த³வந்த³வம் சைவாநிருத்³த⁴ம் ச பு³த்⁴யமாநம் ச தத்த்வத: ॥ 243.44 ॥

வித்யாவித்யே ச ப⁴க³வந்நக்ஷரம் க்ஷரமேவ ச ।

ஸாங்க்யயோக³ம் ச க்ரு²த்ஸநேந பு³த்³தா⁴பு³த்³தி⁴ம் ப்ரு²த²க்³ப்ரு²த²க் ॥ 243.45 ॥

வஸிஷ்ட² உவாச

ஹந்த தே ஸம்ப்ரவக்ஷயாமி யதே³தத³நுப்ரு²ச்ச²ஸி ।

யோக³க்ரு²த்யம் மஹாராஜ ப்ரு²த²கே³வ ஸ்ரு²ணுஷ்வ மே ॥ 243.46 ॥

யோக³க்ரு²த்யம் து யோகா³நாம் த⁴யாநமேவ பரம் ப³லம் ।

தச்சாபி த³விவித⁴ம் த⁴யாநமாஹுர்வித்யாவிதோ³ ஜநா: ॥ 243.47 ॥

ஏகக்³ரதா ச மநஸ: ப்ராணயாமஸ்ததை²வ ச ।

ப்ராணயாமஸ்து ஸகு³ணே நிர்கு³ணே மாநஸஸ்ததா² ॥ 243.48 ॥

மூத்ரோத்ஸர்கே³ புரீ⁴ஷே ச போ⁴ஜநே ச நராதி⁴ப(?) ।

த³விகாலம் நோபப⁴ரு²ஞ்ஜீத ஸேஷம் பு⁴ஞ்ஜீத தத்பர: ॥ 243.49 ॥

இந்த³ரியாணீந்த³ரியார்தே²ப்யோ நிவர்த்ய மநஸா முநி: |
 த³ஸ்த³வாத³ஸபி⁴ர்வா⁵பி சதுர்விம்ஸாத்பரம் யத: || 243.50 ||

ஸ சோத³நாபி⁴ர்மதிமாந்நாத்மாநம் சோத³யேத³² |
 திஷ்ட²ந்தமஜரம் தம் து யத்தது³க்தம் மநீஷிபி:⁴ || 243.51 ||

விஸ்வாத்மா ஸததம் ஜ்ஞேய இத்யேவமநுஸுஸ்ரும |
 த்³ர்வ்யம் ஹ்யஹீநமநேஸோ நாந்யதே²தி விநிஸ்சய: || 243.52 ||

விமுத்த: ஸர்வஸங்கே³ப்யோ லவாஹாரோ ஜிதேந்த³ரிய: |
 பூர்வராத்ரே பார்தே⁴ ச தா⁴ரயீத மநோ ஹ்ரு³தி³ || 243.53 ||

ஸ்தி²ரீக்ரு³த்யேந்த³ரியக்³ராமம் மநஸா மிதி²லேஸ்வர |
 மநோ பு³த³த்யா ஸ்தி²ரம் க்ரு³த்வா பாஷாண இவ நிஸ்சல: || 243.54 ||

ஸ்தா²ணுவச்சாப்யகம்ப்ய: ஸ்யாத³தா³ருவச்சாபி நிஸ்சல: |
 பு³த³த்யா விதி⁴விதா⁴நஜ்ஞாஸ்ததோ யுக்தம் ப்ரசக்ஷதே || 243.55 ||

ந ஸ்ரு³ணேதி ந சா⁵⁵க்⁴ராதி ந ச பஸ்யதி கிஞ்சந |
 ந ச ஸபர்ஸம் விஜாநாதி ந ச ஸங்கல்பதே மந: || 243.56 ||

ந சாபி மந்யதே கிஞ்சிந்ந ச பு³த⁴யேத காஷ்ட²வத் |
 ததா³ ப்ரக்ரு³திமாபந்நம் யுக்தமாஹுர்மநீஷிண: || 243.57 ||

ந பா⁴தி ஹி யதா² தீ³போ தீ³ப்திஸ்தத³வச்ச த³ரு³யதே |
 நிலிங்க³ஸ்சாத⁴ஸ்சோர்த⁴வம் ச திர்யக்³க³திமவாப்நுயாத் || 243.58 ||

ததா³ தது³பபந்நஸ்ச யஸ்மிந்த³ரு³ஷ்டே ச கத்யதே |
 ஹ்ரு³த³யஸ்தோ²⁵ந்தராத்மேதி ஜ்ஞேயோ ஜ்ஞஸ்தாத மத்³விதை:⁴ || 243.59 ||

நிர்தூ⁴ம இவ ஸப்தார்சிராதி³த்ய இவ ரஸ்மிவாந் |
 வைத³யுதோ⁵க்³நிரிவா⁵காஸே பஸ்யத்யாத்மாநமாத்மநி || 243.60 ||

யம் பஸ்யந்தி மஹாத்மாநோ த்⁴ரு³திமந்தோ மநீஷிண: |
 ப்³ராஹ்மணா ப்³ரஹ்மயோநிஸ்தா² ஹ்யயோநிமம்ரு³தாத்மகம் || 243.61 ||

ததே³வா⁵⁵ஹுரணுப்⁴யோ⁵ணு தந்மஹத்³ப்யோ மஹத்தரம் |
 ஸர்வத்ர ஸர்வபூ⁴தேஷு த்⁴ருவம் திஷ்ட²ந்ந த்³ரு³யதே || 243.62 ||

பு³த³தி⁴த்³ர்வ்யேண த்³ரு³யேந மநோதீ³பேந லோகக்ரு³த் |
 மஹதஸ்தமஸஸ்ததாத பாரே திஷ்ட²ந்ந தாமஸ: || 243.63 ||

தமஸோ தூ³ர இத்யுக்தஸ்தத்தவஜ்ஞைஞர்வேத³பாரகை:³ |
 விமஸோ விமதஸ்ஸைவ நிர்லிங்கோ³ஸிங்க³ஸம்ஜ்ஞை: ॥ 243.64 ॥
 யோக³ ஏஷ ஹி லோகாநாம் கிமந்யத்³யோக³லக்ஷணம் |
 ஏவம் பஸ்யந்ப்ரபஸ்யேந ஆத்மாநமஜரம் பரம் ॥ 243.65 ॥
 யோக³த³ர்ஸநமேதாவது³க்தம் தே தத்த்வதோ மயா |
 ஸாங்க²யஜ்ஞாநம் ப்ரவக்ஷயாமி பரிஸங்க²யாநித³ர்ஸநம் ॥ 243.66 ॥
 அவ்யக்தமாஹு: ப்ரக்²யாநம் பராம் ப்ரக்ரு²திமாத்தம: |
 தஸ்மாந்மஹாத்ஸமுத்பந்நம் த்³விதீயம் ராஜஸத்தம ॥ 243.67 ॥
 அஹங்காரஸ்து மஹதஸ்த்ரு²தீய இதி ந: ஸ்ருதம் |
 பஞ்சபூ⁴தாந்யஹங்காராதா³ஹு: ஸாங்க²யாத்மத³ர்ஸிந: ॥ 243.68 ॥
 ஏதா: ப்ரக்ரு²தயஸ்த்வஷ்டௌ விகாராஸ்சாபி ஷோட³ஸ |
 பஞ்ச சைவ விஸேஷாஸ்ச ததா² பஞ்சேந்த³ரியாணி ச ॥ 243.69 ॥
 ஏதாவதே³வ தத்த்வாநாம் ஸாங்க²யமாஹுர்மநீ³ஷிண: |
 ஸாங்க²யே ஸாங்க²யவிதா⁴நஜ்ஞா நித்யம் ஸாங்க²யபதே² ஸ்தி²தா: ॥
 243.70 ॥
 யஸ்மாத்த³யத³பி⁴ஜாயேத தத்ததரவ ப்ரலீயதே |
 லீயந்தே ப்ரதிலோமாநி க்³ரு²ஹ்யந்தே சாந்தராத்தமநா ॥ 243.71 ॥
 ஆநுலோம்யேந ஜாயந்தே லீயந்தே ப்ரதிலோமத: |
 கு³ண கு³ணேஷு ஸததம் ஸாக³ரஸ்யோர்மயோ யதா² ॥ 243.72 ॥
 ஸர்க³ப்ரலய ஏதாவாந்ப்ரக்ரு²தேர்ந்ரு²பஸத்தம |
 ஏகத்வம் ப்ரலயே சாஸ்ய ப³ஹுத்வம் ச ததா² ஸ்ரு²ஜி ॥ 243.73 ॥
 ஏவமேவ ச ராஜேந்த³ர விஜ்ஞேயம் ஜ்ஞாநகோவிதை:³ |
 அதி⁴ஷ்டா²தாரமவ்யக்தமஸ்யாப்யேதந்நித³ர்ஸநம் ॥ 243.74 ॥
 ஏகத்வம் ச ப³ஹுத்வம் ச ப்ரக்ரு²தேரநுதத்த்வவாந் |
 ஏக்தம்வ ப்ரலயே சாஸ்ய ப³ஹுத்வம் ச ப்ரவர்தநாத் ॥ 243.75 ॥
 ப³ஹுலா⁵ஸ்த்மா ராஜேந்த³ர ப்ரோச்யதே யதிஸுத்தமை: |
 அதி⁴ஷ்டா²நாத³தி⁴ஷ்டா²தா க்ஷத்ராணமிதி ந: ஸ்ருதம் ॥ 243.76 ॥

அதி⁴ஷ்டா²தேதி ராஜேந்த்³ர ப்ரோச்யதே யதிஸத்தமை: |
 அதி⁴ஷ்டா²நாத³தி⁴ஷ்டா²தா க்ஷேத்ராணமிதி ந:ஸ்ருதம் || 243.77 ||

க்ஷேத்ரம் ஜாநாதி சாவ்யக்தம் ஜ்ஞேத்ரஜ்ஞ இதி சோச்யதே |
 அவ்யக்திகே புரே ஸேதே புருஷஸ்சேதி கத்³யதே || 243.78 ||

அந்யதே³வ ச க்ஷேத்ரம் ஸ்யாத³ந்ய: க்ஷேத்ரஜ்ஞ உச்யதே |
 க்ஷேத்ரமவ்யக்த இதுயுக்த்தம் ஜ்ஞாதாரம் பஞ்சவிம்ஸகம் || 243.79 ||

அந்யதே³வ ச ஜ்ஞாநம் ஸ்யாத³ந்யஜ்ஜ்ஞேயம் தது³ச்யதே |
 ஜ்ஞாநமவ்யக்தமிதுயுக்த்தம் ஜ்ஞேயோ வை பஞ்சவிம்ஸகம் || 243.80 ||

அவ்யக்தம் க்ஷேத்ரமிதுயுக்த்தம் ததா² ஸத்த்வம் ததே²ஸ்வரம் |
 அநீ²ஸ்வரமதத்த்வம் ச தத்த்வம் தத்பஞ்சவிம்ஸகம் || 243.81 ||

ஸாங்க்யத³ர்ஸநமேதாவத்பரிஸங்க²யா ந வித்³யதே |
 ஸங்க²யாம் ப்ரகுருதே சைவ ப்ரக்ரு²திம் ச ப்ரவக்ஷ்யதே || 243.82 ||

சத்வாரிம்ஸச்சதுர்விம்ஸத்ப்ரதிஸங்க²யாய தத்த்வத: |
 ஸங்க²யா ஸஹஸ்ரக்ரு²த்யா து நிஸ்தத்த்வ: பஞ்சவிம்ஸக: || 243.83 ||

பஞ்சவிம்ஸத்ப்ரபு³த³தா⁴த்மா பு³த⁴யமாந இதி ஸ்ருத: |
 யதா³ பு³த⁴யதி ஆத்மாநம் ததா³ ப⁴வதி கேவல: || 243.84 ||

ஸம்யக³த³ர்ஸநமேதாவத³பா⁴ஷ்டிதம் தவ தத்த்வத: |
 ஏவமேதத்³விஜாநந்த: ஸாம்யதாம் ப்ரதியாந்த்யுத || 243.85 ||

ஸம்யங்நித³ர்ஸநம் நாம ப்ரத்யக்ஷம் ப்ரக்ரு²தேஸ்ததா² |
 கு³ணவத்த்வாத³யதை²தாநி நிர்கு³ணேப்⁴யஸ்ததா² ப⁴வேத் || 243.86 ||

ஸம்யங்நித³ர்ஸநம் நாம ப்ரத்யக்ஷம் ப்ரக்ரு²தேஸ்ததா² |
 கு³ணவத்த்வாத³யதை²தாநி நிர்கு³ணேப்⁴யஸ்ததா² ப⁴வேத் || 243.87 ||

பஸ்யந்த்யமதயோ யே நச ஸம்யக்தேஷு ச த³ர்ஸநம் |
 தே வ்யக்திம் ப்ரதிபத்³யந்தே புந: புநரரிந்த³ம் || 243.88 ||

ஸர்வமேதத்³விஜாநந்தோ ந ஸர்வஸ்ய ப்ரபோ³த⁴நாத் |
 வ்யக்திபூ⁴தா ப⁴விஷ்யந்தி வ்யக்தஸ்யைவாநுவர்தநாத் || 243.89 ||

ஸர்வமவ்யக்தமிதுயுக்த்தமஸர்வ: பஞ்சவிம்ஸக: |
 ய ஏவமபி⁴ஜாநந்தி ந ப⁴யம் தேஷு வித்³யதே || 243.90 ||

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வஸிஷ்ட²கராலஜநகஸம்வாதே³
த்ரிசத்வாரிம்ஸத³தி⁴கத்³விஸததமோ⁵த்யாய: ॥ 243 ॥

அத்⁴யாய: 244 (136)

வித்³யாவித்³யயோ:ஸ்வரூபகத²நம்

வஸிஷ்ட² உவாச

ஸாங்க்யத³ர்ஸநமேதாவது³க்தம் தே ந்ரு³பஸத்தம |

வித்³யாவித்³யே த்விதா³நீம் மே த்வம் நிபோ³தா⁴நுபூர்வஸ: ॥ 244.1 ॥

அபே⁴த்³யமாஹூரவ்யக்தம் ஸர்க³ப்ரலயதா⁴ர்மிண: |

ஸர்க³ப்ரலய இத்யுக்தம் வித்³யாவித்³யே ச விம்ஸக: ॥ 244.2 ॥

பரஸ்பரஸ்ய வித்³யா வை தந்நிபோ³தா⁴நுபூர்வஸ: |

யதோ²க்தம்ரு³ஷ்டிபி⁴ஸ்தாத ஸாங்க்யஸ்யாதிநிதி³ர்ஸநம் ॥ 244.3 ॥

கர்மேந்த³ரியாணாம் ஸர்வேஷாம் வித்³யா பு³த்³தீ⁴ந்த³ரியம் ஸ்ம்ரு³தம் |

பு³த்³தீ⁴ந்த³ரியாணாம் ச ததா² விஸஷா இதி ந: ஸ்ருதம் ॥ 244.4 ॥

விஷயாணாம் மநஸ்தேஷாம் வித்³யாமாஹூர்மநீ⁴ஷண: |

மநஸ: பஞ்ச பூ⁴தாநி வித்³யா இத்யபி⁴சக்ஷதே ॥ 244.5 ॥

அஹங்காரஸ்து பூ⁴தாநாம் பஞ்சாநாம் நாத்ர ஸம்ஸய: |

அஹங்காரஸ்ததா² வித்³யா பு³த்³தி⁴ர்வித்³யா நரேஸ்வர ॥ 244.6 ॥

பு³த்³தீ⁴யா ப்ரக்ரு³திரவ்யக்தம் தத்த்வாநாம் பரமேஸ்வர: |

வித்³யா ஜ்ஞேயா நரஸ்ரேஷ்ட² விதி⁴ஸ்ச பரம: ஸ்ம்ரு³த: ॥ 244.7 ॥

அவ்யக்தமபரம் ப்ராஹூர்வித்³யா வை பஞ்சவிம்ஸக: |

ஸர்வஸ்ய ஸர்வமித்யுக்தம் ஜ்ஞேயஜ்ஞாநஸ்ய பாரக:³ ॥ 244.8 ॥

ஜ்ஞாநமவ்யக்தமித்யுக்தம் ஜ்ஞேயம் வை பஞ்சவிம்ஸகம் |

ததை²வ ஜ்ஞாநமவ்யக்தம் விஜ்ஞாதா பஞ்சவிம்ஸக: ॥ 244.9 ॥

வித்³யாவித்³யே து தத்தவேந மயோக்தே வை விஸேஷத: |

அக்ஷரம் ச க்ஷரம் சைவ யது³க்தம் தந்நிபோ³தா⁴ மே ॥ 244.10 ॥

உபா⁴வேதௌ க்ஷராவுக்தௌ உபா⁴வேதாவந(தா²)க்ஷரௌ |

காரணம் து ப்³ரவக்ஷயாமி யதா²ஜ்ஞாநம் து ஜ்ஞாநத: ॥ 244.11 ॥

அநாதி³நித³நாவேதௌ உபா⁴வேவேஸ்வரௌ மதௌ |
தத்தவஸம்ஜ்ஞாவுபா⁴வேவ ப்³ரோச்யதே ஜ்ஞாநசிந்தகை: ॥ 244.12 ॥

ஸர்க³ப்³ரலயத⁴ர்மித்வாத³வ்யக்தம் ப்³ராஹூரவ்யயம் |
ததே³தத்³கு³ணஸர்கா³ய விசுர்வாணம் புந: புந: ॥ 244.13 ॥

கு³ணநாம் மஹதா³தீ³நாமுத்பத்³யதி பரஸ்பரம் |
அதி⁴ஷ்டா²நம் க்ஷேத்ரமாஹூரேதத்³வை பஞ்சவிம்ஸகம் ॥ 244.14 ॥

யத³ந்தர்கு³ணஜாலம் து தத்³வ்யக்தாத்மநி ஸங்க்ஷிபேத் |
தத³ஹம் தத்³கு³ணஸ்தஸ்து பஞ்சவிம்ஸே விலீயதே ॥ 244.15 ॥

கு³ண கு³ணேஷு லீயந்தே ததே³கா ப்³ரக்ரு³திர்⁴வேத் |
க்ஷேத்ரஜ்ஞா⁵பி ததா³ தாவத்³க்ஷேத்ரஜ்ஞ: ஸம்ப்ரணீயதே ॥ 244.16 ॥

யதா³க்ஷரம் ப்³ரக்ரு³திர்யம் க³ச³தே கு³ணஸம்ஜ்ஞிதா |
நிர்கு³ணத்வம் ச வை தே³ஹே கு³ணேஷு பரிவர்தநாத் ॥ 244.17 ॥

ஏவமேவ ச க்ஷேத்ரஜ்ஞ: க்ஷேத்ரஜ்ஞாநபரிக்ஷயாத் |
ப்³ரக்ரு³த்யா நிர்கு³ணஸ்த்வேஷ இத்யேவமநுஸூஸ்ரும ॥ 244.18 ॥

க்ஷரோ ப⁴வத்யேஷ யதா³ கு³ணவதீ கு³ணேஷ்வத² |
ப்³ரக்ரு³திம் த்வத² ஜநாதி நிர்கு³ணத்வம் ததா²த்மந: ॥ 244.19 ॥

ததா² விஸூத்³தோ⁴ ப⁴வதி ப்³ரக்ரு³தே பரிவர்தநாத் |
அந்யோ⁵ஹமந்யேயமிதி யதா³ பு³த்⁴யதி பு³த்³தி⁴மாந் ॥ 244.20 ॥

ததை³ஷொ⁵வ்யத²தாமேதி ந ச மிஸ்ரத்வமாப்³ரஜேத் |
ப்³ரக்ரு³த்யா சைஷ ராஜேந்த்³ர மிஸ்ரோ⁵ந்யோ⁵ந்யஸ்ய த்³ரு³ஸ்யதே ॥ 244.21 ॥

யதா³ து கு³ணஜாலம் தத்ப்³ராக்ரு³தம் விஜுகு³ப்³ஸதே |
பஸ்யதே ச பரம் பஸ்யம்ஸ்ததா³ பஸ்யம்ஸ்ததா³ பஸ்யந்நு ஸம்ஸ்ரு³ஜேத் ॥
244.22 ॥

கிம் மயா க்ரு³தமேதாவத்³யோ⁵ஹம் காலநிமஜ்ஜந: |
யதா² மத்ஸ்யோ ஹ்யபி⁴ஜ்ஞாநாத³நுவர்திதவாஞ்ஜலம் ॥ 244.23 ॥

அஹமேவ ஹி ஸம்மோஹாத³ந்யமந்யம் ஜநாஜ்ஜநம் |
மத்ஸ்யோ யதோ²த³கஜ்ஞாநாத³நுவர்திதவாநிஹ ॥ 244.24 ॥

மதஸ்யோ²ந்யத்வமதா²ஜ்ஞாநாது³த³காந்நாபி⁴மந்யதே ।
ஆத்மாநம் தத³வஜ்ஞாநாத³ந்யம் சைவ ந வேத்³ம்யஹம் ॥ 244.25 ॥

மமாஸ்து தி⁴க்ஞுபு³த்³த⁴ஸ்ய யோ⁵ஹம் மக்³ந இமம் புந: ।
அநுவர்திதவாந்மோஹாத³ந்யமந்யம் ஜநாஜ்ஜநம் ॥ 244.26 ॥

அயமநுப⁴வேத்³ப³ந்நு⁴ரநேந ஸஹ மே ப⁴யம் ।
ஸாம்யமேகத்வாதம் யாதோ யாத³ரு³ஸஸ்தாத³ரு³ஸஸ்த்வஹம் ॥ 244.27 ॥

துஸ்யதாமிஹ பஸ்யாமி ஸத்³ரு³ஸோ⁵ஹமநேந வை ।
அயம் ஹி விமலோ வ்யக்தமஹமீ³ரு³ஸகஸ்ததா³ ॥ 244.28 ॥

யோ⁵ஹமஜ்ஞாநஸம்மோஹாத³ஜ்ஞயா ஸம்ப்ரவ்ரு³த்தவாந் ।
ஸம்ஸர்கா³த³திஸம்ஸர்கா³த்ஸ்தி²த: காலமிமம் த்வஹம் ॥ 244.29 ॥

ஸோ⁵ஹமேவம் வஸீபூ⁴த: காலமேதம் ந பு³த்³த⁴வாந் ।
உத்தமாத⁴மமத்⁴யாநாம் தாமஹம் கத²மாவஸே ॥ 244.30 ॥

ஸமாநமாயயா சேஹ ஸஹவாஸமஹம் கத²ம் ।
க³ச்சா²ம்யபு³த்³த⁴பா⁴வத்வாதி³ஹேதீ³நீம் ஸ்தி²ரோ வ ॥ 244.31 ॥

ஸஹவாஸம் ந யாஸ்யாமி காலமேதம் விவஞ்சநாத் ।
வஞ்சிதோ ஹ்யநயா யத்³தி⁴ நிர்விகாரோ விகாரயா ॥ 244.32 ॥

ந தத்த³பராத³த³ம் ஸ்யாத³பராதோ⁴ ஹ்யயம் மம ।
யோ⁵ஹமத்ரப⁴வம் ஸக்த: பராங்முக²முபஸ்தி²த: ॥ 244.33 ॥

ததோ⁵ஸ்மிந்ப³ஹுரூபோ⁵த² ஸ்தி²தோ மூர்திரமூர்திமாந் ।
அமூர்திஸ்சாப்ப்யமூர்தாத்மா மமத்வேந ப்ரத⁴ர்ஷித: ॥ 244.34 ॥

ப்ரக்ரு³த்யா ச தயா தேந தாஸு தாஸ்விஹ யோநிஷு ।
நிர்மமஸ்ய மமத்வேந விக்ரு³தம் தாஸு தாஸு ச ॥ 244.35 ॥

யோநிஷு வர்தமாநேந நஷ்டஸம்ஜ்ஞேந சேதஸா ।
ஸமதா ந மயா காசித³ஹங்காரே க்ரு³தா மயா ॥ 244.36 ॥

ஆத்மாநம் ப³ஹுதா⁴ க்ரு³த்வா ஸோ⁵யம் பூ⁴யோ யுநக்தி மாம் ।
இதா³நீமவபு³த்³தோ⁴⁵ஸ்மி நிர்மமோ நிரஹங்க்ரு³த: ॥ 244.37 ॥

மமத்வம் மநஸா நித்யமஹங்காரக்ரு³தாத்மகம் ।

அபலக்³நாமிமாம் ஹித்வா ஸம்ஸ்ரயிஷ்யே நிராமயம் ॥ 244.38 ॥

அநேந ஸாம்யம் யாஸ்யாமி நாநயா஽ஹமசேதஸா ।

க்ஷேமம் மம ஸஹானேந நைவைகமநயா ஸஹ ॥ 244.39 ॥

ஏவம் பரமஸம்போ³தா⁴த்பஞ்சவிம்ஸோ஽நுபு³த்த⁴வாந் ।

அக்ஷரத்வம் நிக³ச்ச²தி த்யக்த்வா க்ஷரமநாமயம் ॥ 244.40 ॥

அவ்யக்தம் வ்யக்தத⁴ர்மாணம் ஸகு³ணம் நிர்கு³ணம் ததா² ।

நிர்கு³ணம் ப்ரத²மம் த்³ரு'ஷ்ட்வா தாத்³ரு'க்³ப⁴வதி மைதி²ல ॥ 244.41 ॥

அக்ஷரக்ஷரயோரேதது³க்தம் தவ நித³ர்ஸநம் ।

மயேஹ ஜ்ஞாநஸம்பநநம் யதா² ஸ்ருதிநித³ர்ஸநாத் ॥ 244.42 ॥

நி:ஸந்தி³க்³த⁴ம் ச ஸுக்ஷமம் ச விஸு³த்த⁴ம் விமலம் ததா² ।

ப்ரவக்ஷ்யாமி து தே பூ⁴யஸ்தந்நிபோ³த⁴ யதா²ஸ்ருதம் ॥ 244.43 ॥

ஸாங்க்யயோகோ³ மயா ப்ரோக்த: ஸாஸ்த்ரத்³வயநித³ர்ஸநாத் ।

யதே³வ ஸாங்க்யஸாஸ்த்ரோக்தம் யோக³த³ர்ஸநமேவ தத் ॥ 244.44 ॥

ப்ரபோ³த⁴நபரம் ஜ்ஞாநம் ஸாங்க்யாநாமவநீபதே ।

விஸ்பஷ்டம் ப்ரோச்யதே தத்ர ஸிஷ்யாணாம் ஹிதகாம்யயா ॥ 244.45 ॥

ப்³ரு'ஹ்ச்சைவமித³ம் ஸாஸ்த்ரமித்யாஹுர்விது³ஷோ ஜநா: ।

அஸ்மிம்ஸ்ச ஸாஸ்த்ரே யோகா³நாம் புந்ர்ப⁴வபு:ஸரம் ॥ 244.46 ॥

பஞ்சவிம்ஸாத்பரம் தத்த்வம் பட்²யதே ச நராதி⁴ப ।

ஸாங்க்யாநாம் து பரம் தத்த்வம் யதா²வத³நுவர்ணிதம் ॥ 244.47 ॥

பு³த்த⁴மப்ரதிபு³த்த⁴ம் ச பு³த⁴யமாநம் ச தத்த்வ: ।

பு³த⁴யமாநம் ச பு³த்த⁴த்வம் ப்ராஹுர்யோக³நித³ர்ஸநம் ॥ 244.48 ॥

பு³த்த⁴மப்ரதிபு³த்த⁴ம் ச பு³த⁴யமாநம் ச தத்த்வ: ।

பு³த⁴யமாநம் ச பு³த்த⁴த்வம் ப்ராஹுர்யோக³நித³ர்ஸநம் ॥ 244.49 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வஸிஷ்ட²கராலஜநகஸம்வாதே³

சதுஸ்சத்வாரிம்ஸத³தி⁴கத்³விஸததமோ஽த⁴யாய: ॥ 244 ॥

அத⁴யாய: 245 (137)

அஜஸ்யாபி விக்ரியயா நாநாப⁴வநம்

வஸிஷ்ட² உவாச

அப்ரபு³த்த²மதா²வ்யக்தமிமம் கு³ணநிதி⁴ம் ஸதா³ |

கு³ணநாம் தா⁴ர்யதாம் தத்த்வம் ஸ்ரு⁴ஜத்யாக்ஷிபதே ததா² || 245.1 ||

அஜோ ஹி க்ரீட³யா பூ⁴ப விக்ரியாம் ப்ராப்த இத்யுத |

ஆத்மாநம் ப³ஹுதா⁴ க்ரு⁴த்வா நாநேந ப்ரதிசக்ஷதே || 245.2 ||

ஏததே³வம் விசுர்வானோ பு³த்த⁴யமானோ ந பு³த்த⁴யதே |

கு³ணநாசரதே ஹ்யேஷ ஸ்ரு⁴ஜத்யாக்ஷிபதே ததா² || 245.3 ||

அவ்யக்தபோ³த⁴நாச்சைவ பு³த்த⁴யமாநம் வத³ந்த்யபி |

ந த்வேவம் பு³த்த⁴யதே⁵வ்யக்தம் ஸகு³ணம் தாத நிர்கு³ணம் || 245.4 ||

கதா³சித்த்வேவ க²ல்வேதத்ததா³ஹு: ப்ரதிபு³த்த⁴கம் |

பு³த்த⁴யதே யதி³ சாவ்யக்தமேதத்³வை பஞ்சவிம்ஸகம் || 245.5 ||

பு³த்த⁴யமானோ ப⁴வத்யேஷ மமாத்மக இதி க்ஷுத: |

அந்யோந்யப்ரதிபு³த்த⁴தே⁴ந வத³ந்த்யவ்யக்தமச்ச்யுதம் || 245.6 ||

அவ்யக்தபோ³த⁴நாச்சைவ பு³த்த⁴யமாநம் வத³ந்த்யுத |

பஞ்சவிம்ஸம் மஹாத்மநாம் ந சாஸாவபி பு³த்த⁴யதே || 245.7 ||

ஷட்³விம்ஸம் விமலம் பு³த்த⁴மப்ரமேயம் மஹாத்யுதே |

ஸததம் பஞ்சவிம்ஸம் து சதுர்விம்ஸம் விபு³த்த⁴யதே || 245.8 ||

த்³ரு⁴ர்யாத்³ரு⁴ர்யே ஹ்யநுக³ததத்³வபா⁴வே மஹாத்யுதே |

அவ்யக்தம் சைவ தத்³ப்³ரஹ்ம பு³த்த⁴யதே தாத கேவலம் || 245.9 ||

பஞ்சவிம்ஸம் சதுர்விம்ஸமாத்மாநமநுபர்யதி |

பு³த்த⁴யமானோ யதா³ஸ்த்மாநமந்யா⁵ஹமிதி மந்யதே || 245.10 ||

ததா³ ப்ரக்ரு⁴திமானேஷ ப⁴வத்யவ்யக்தலோசந: |

பு³த்த⁴யதே ச பராம் பு³த்த⁴தி⁴ம் விஸுத்³தா⁴மமலாம் யதா²(தா³) || 245.11 ||

ஷட்³விம்ஸம் ராஜஸார்தூ³ல ததா³ பு³த்த⁴: க்ரு⁴தோ வ்ரஜேத் |

ததஸ்த்யஜதி ஸோ⁵வ்யக்தஸர்க³ப்ரலயதா⁴ர்மிணம் || 245.12 ||

நிர்கு³ணம் ப்ரக்ரு⁴திம் வேத³ கு³ணயுக்தாமசேதநாம் |

தத: கேவலதா⁴ர்மா⁵ஸௌ ப⁴வத்யவ்யக்தத³ர்ஸநாத் || 245.13 ||

கேவலேந ஸமாக³ம்ய விமுக்தாத்மாநமாப்நுயாத் |

ஏதத்து தத்த்வமித்யாஹுர்நிஸ்தத்த்வமஜராமரம் ॥ 245.14 ॥

தத்த்வஸம்ஸ்ரவணாதே³வ தத்த்வஜ்ஞோ ஜாயதே ந்ரு³ப |
பஞ்சவிம்ஸதிகத்த்வாநி ப்ரவத³ந்தி மநீ³ஷிண: ॥ 245.15 ॥

ந சைவ தத்த்வவாம்ஸ்தாத ஸம்ஸாரேஷு நிமஜ்ஜதி |
ஏஷாமுபைதி தத்த்வம் ஹி க்ஷிப்ரம் பு³த்யஸ்வ லக்ஷணம் ॥ 245.16 ॥

ஷட்³விம்ஸோ³யமிதி ப்ராஜ்ஞோ க்³ரு³ஹ்யமானோ³ஜராமர: |
கேவலேந ப³லேநைவ ஸமதாம் யாத்யஸம்ஸயம் ॥ 245.17 ॥

ஷட்³விம்ஸேந ப்ரபு³த³தே⁴ந பு³த்யமானோ³ப்யபு³த³தி⁴மாந் |
ஏதந்நாநாத்வமித்யுக்தம் ஸாங்க்யஸ்ருதிநித³ர்ஸநாத் ॥ 245.18 ॥

சேதநேந ஸமேதஸ்ய பஞ்சவிம்ஸதிகஸ்ய ஹ |
ஏகத்வம் வை ப⁴வேத்தஸ்ய யதா³ பு³த³த்யா³நுபு³த்யதே ॥ 245.19 ॥

பு³த்யமானேந பு³த³தே⁴ந ஸமதாம் யாதி மைதில |
ஸங்க³த⁴ர்மா ப⁴வத்யேஷ நி:ஸங்கா³த்மா நராதி⁴ப ॥ 245.20 ॥

நி:ஸங்கா³த்மாநமாஸாத³ய ஷட்³விம்ஸம் கர்மஜ விது:³ |
விபு⁴ஸ்த்யஜதி சாவ்யக்தம் யதா³ த்வேதத்³விபு³த்யதே ॥ 245.21 ॥

சதுர்விம்ஸமகா³த⁴ம் ச ஷட்³விம்ஸஸ்ய ப்ரபோ³த⁴நாத் |
ஏஷ ஹ்யப்ரதிபு³த³த்ய்ஸ்ச பு³த்யமானஸ்து தே³நக⁴ ॥ 245.22 ॥

உக்தோ பு³த³த்ய்ஸ்ச தத்த்வேந யதா²ஸ்ருதிநித³ர்ஸநாத் |
மஸகோது³ம்ப³ரே யத்³வத³ந்யத்வம் தத்³வதே³தயோ:(கதா) ॥ 245.23 ॥

மதஸ்யோத³கம் யதா² தத்³வத³ந்யத்பமுபலப்⁴யதே |
ஏவமேவ ச க³ந்தவ்யம் நாநாத்வைகத்வமேதயோ: ॥ 245.24 ॥

ஏதாவந்மோக்ஷ இத்யுக்தோ ஜ்ஞாநவிஜ்ஞாநஸம்ஜ்ஞித: |
பஞ்சவிம்ஸதிகஸ்யா³ஸு யோ³யம் தே³ஹே ப்ரவர்ததே ॥ 245.25 ॥

ஏஷ மோக்ஷயிதவ்யேதி ப்ராஹுரவ்யக்தகோ³சராத் |
ஸோ³யமேவம் விமுச்யேத நாந்யதே²தி விநிர்ஸய: ॥ 245.26 ॥

பர்ஸ்ச பரத⁴ர்மா ச ப⁴வத்யேவ ஸமேத்ய வை |
விஸுத்³த⁴த⁴ர்மாஸுத்³தே⁴ந நாஸுத்³தே⁴ந ச பு³த³தி⁴மாந் ॥ 245.27 ॥

விமுத்ததார்மா பு³த்தே⁴ந ஸமேத்ய புருஷர்ஷப⁴ ।

வியோக³த⁴ர்மிணா சைவ விமுத்தாத்மா ப⁴வத்யத² ॥ 245.28 ॥

விமோக்ஷிணா விமோக்ஷஸ்ச ஸமேத்யேஹ ததா² ப⁴வேத் ।

ஸூசிகர்மா ஸூசிஸ்சைவ ப⁴வத்யமிதபு³த்தி⁴மாந் ॥ 245.29 ॥

விமலாத்மா ச ப⁴வதி ஸமேத்ய விமலாத்மநா ।

கேவலாத்மா ததா² சைவ கேவலேந ஸமேத்ய வை ॥

ஸ்வதந்தர்ஸ்ச ஸ்வதந்த்ரேண ஸ்வதந்த்ரத்வமவாப்யதே ॥ 245.30 ॥

ஏதாவதே³தத்தகி²தம் மயா தே தத்²யம் மஹாராஜ யதா²ர்த²தத்த்வம் ।

அமத்ஸரஸ்த்வம் ப்ரதிக³ருஹ்ய பு³த்த⁴யா, ஸநாதநம் ப்³ரஹ்ம விஸூத்த⁴மாத³யம்
॥ 245.31 ॥

தத்³வேத³நிஷ்ட²ஸ்ய ஜநஸ்ய ராஜந், ப்ரதே³யமேதத்பரமம் த்வயா ப⁴வேத் ।

விதி⁴த்ஸாமாநாய நிபோ³த⁴காரகம், ப்ரபோ³த⁴ஹேதோ: ப்ரணதஸ்ய ஸாஸநம்
॥ 245.32 ॥

ந தே³யமேத்ச்ச யதா²ந்ரு⁴தாத்மநே, ஸடா²ய க்லீபா³ய ந ஜிஹ்மபு³த்த⁴யே ।

ந பண்டி³தஜ்ஞாநபரோபதாபிநே, தே³யம் ததா²ஸிஷ்யவிபோ³த⁴நாய ॥ 245.33 ॥

ஸ்ரத்³தா⁴ந்விதாயாத² கு³ணந்விதாய, பராபவாதா³த்³விரதாய நித்யம் ।

விஸூத்த⁴யோகா³ய பு³தா⁴ய சைவ, க்ரு⁴பாவதே⁵த²க்ஷமிணே ஹிதாய ॥
245.34 ॥

விவிக்தஸீலாய விதி⁴ப்ரியயாய, விவாத³ஹீநாய ப³ஹுஸ்ருதாய ।

விநீதவேஸாய நஹைதுகாத்மநே, ஸதை³வ க்³ருஹ்யம் த்வித³மேவ தே³யம் ॥
245.35 ॥

ஏதைர்கு³ணீந்ஹீநதமே ந தே³யமேதத்பரம் ப்³ரஹ்ம விஸூத்த⁴மாஹு: ।

ந ஸ்ரேயஸே யோக்ஷயதி தாத்³ரு⁴ஸே க்ரு⁴தம், த⁴ர்மப்ரவக்தாரமபாத்ரதா³நாத்
॥ 245.36 ॥

ப்ரு⁴த்²வீமிமாம் வா யதி³ரத்நபூர்ணம், த³த்த³யாத³தே³யம் த்வித³மவ்ரதாய ।

ஜிதேந்த³ரியாய ப்ரயதாய தே³யம், தே³யம் பரம் தத்த்வவிதே³நரேந்த³ர ॥
245.37 ॥

கரால மா தே ப⁴யமஸ்தி கிஞ்சிதே³தச்ச்ருதம் ப்³ரஹ்ம பரம் த்வயா⁵த³ய ।

யதா²வது³க்தம் பரமம் வபித்ரம், விஸோகமத்யந்தமநாதி³மத்⁴யம் ॥ 245.38 ॥

அகா³த⁴மேதத³ஜராமரம் ச, நிராமயம் வீதப⁴யம் ஸிவம் ச ।
ஸமீக்ஷய மோஹம் பரவாத³ஸம்ஜ்ஞமேதஸ்ய தத்த்வார்த²மிமம் விதி³த்வா ॥
245.39 ॥

அவாப்தமேதத்³தி⁴ புரா ஸநாதநாத³தி⁴ரண்யக³ர்பா⁴த்³தி⁴ ததோ நராதி⁴ப ।
ப்ரஸாத³ய யத்நேந தமுக்³ரதேஜஸம், ஸநாதநம் ப்³ரஹ்ம யதா² த்வயைதத் ॥
245.40 ॥

ப்ரு²ஷ்டஸ்த்வயா சாஸுமி யதா² நரேந்த்³ர, ததா² மயேத³ம் த்வயி
நோக்தமந்யத் ।
யதா²ஸவாப்நம் ப்³ரஹ்மணோ மே நரேந்த்³ர, மஹாஜ்ஞாநம் மோக்ஷவிதா³ம்
பராயணம் ॥ 245.41 ॥

ஏதது³க்தம் பரம் ப்³ரஹ்ம யஸ்மாந்நாஸவர்ததே புந: ।
பஞ்சவிஸம் முநிஸ்ரேஷ்டா² வஸிஷ்டே²ந யதா² புரா ॥ 245.42 ॥

புநராவுரு²த்திமாப்நோதி பரமம் ஜ்ஞாநமவ்யயம் ।
நாதி பு³த்⁴யதி தத்த்வேந பு³த்⁴யமாநோஸஜராமரம் ॥ 245.43 ॥

ஏதந்நி:ஸ்ரேயஸகரம் ஜ்ஞாநம் பரமம் மயா ।
கதி²தம் தத்த்வதோ விப்ரா: ஸ்ருத்வா தே³வர்ஷிதோ த்³விஜா: ॥ 245.44 ॥

ஹிரண்யக³ர்பா⁴த்³ரு²ஷ்டிண வஸிஷ்டே²ந ஸமாஹ்ரு²தம் ।
வஸிஷ்டா²த்³ரு²ஷ்டிஸார்தூ³லோ நாரதோ³ஸவாப்தவாநிதி³ம் ॥ 245.45 ॥

நாரதா³த்³விதி³தம் மஹ்யமேதது³க்தம் ஸநாதநம் ।
மா ஸுசத்⁴வம் முநிஸ்ரேஷ்டா:² ஸ்ருத்வைதத்பரமம் பத³ம் ॥ 245.46 ॥

யேந க்ஷராக்ஷரே பி⁴ந்நே ந ப⁴யம் தஸ்ய வித்³யதே ।
வித்³யதே து ப⁴யம் யஸ்ய யோ நைநம் வேத்தி தத்த்வை: ॥ 245.47 ॥

அவிஜ்ஞாநாச்ச மூடா⁴த்மா புந: புநருபத்³ரவாந் ।
ப்ரேத்ய ஜாதிஸஹஸ்ராணி மரணந்தாந்யுபாஸ்ருதே ॥ 245.48 ॥

தே³வலோகம் ததா² திர்யங்மாநுஷ்யமபி சாஸ்ருதே ।
யதி³ வா முச்யதே வாஸுபி தஸ்மாத³ஜ்ஞாநஸாக³ராத் ॥ 245.49 ॥

அஜ்ஞாநஸாக³ரே கோ⁴ரே ஹ்யவ்யக்தாகா³த⁴ உச்யதே ।

அஹந்யஹநி மஜ்ஜந்தி யத்ர பூ⁴தாநி போ⁴ த்³விஜா: ॥ 245.50 ॥

தஸ்மாத்த³கா³தா⁴த³வ்யக்தாது³பக்ஷீணுத்ஸநாதநாத் ।

தஸ்மாத்த³ப்யம் விரஜஸகா விதமஸ்காஸ்ச போ⁴ த்³விஜா: ॥ 245.51 ॥

ஏவம் மயா முநிஸ்ரேஷ்டா:² ஸாராத்ஸாரதரம் பரம் ।

கதி²தம் பரமம் மோக்ஷம் யம் ஜ்ஞாத்வா ந நிவர்ததே ॥ 245.52 ॥

ந நாஸ்திகாய தா³தவ்ய நாப⁴க்தாய கதா³சந ।

ந து³ஷ்டமதயே விப்ரா ந ஸ்ரத்³தா⁴விமுகா²ய ச ॥ 245.53 ॥

இதி ஸ்ரீமஹாபுராணே ஆதி³ப்³ராஹ்மே வஸிஷ்ட²கராலஜநகஸம்வாத³ஸமாப்திநிருப

நாம

பஞ்சத்வாரிம்ஸத³தி⁴கத்³விஸததமோ⁵த⁴யாய: ॥ 245 ॥

adhyAya numbering is different with gautamI mAhAtmya with 105 adhyAyas
are inserted from 70th adhyAya in the encoding.

Compare with adhyAya 126-137 in the printed book

<https://archive.org/details/BrahmaPurana>

are given as 234-245 above.

.. Vyasagita from Brahma Purana ..

pdf was typeset on December 9, 2017

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

